

Technická univerzita v Liberci

Hospodářská fakulta

Studijní program:

6208 – Ekonomika a management

Studijní obor:

Podniková ekonomika

Inovace a transfer technologií v MSP z pohledu rámcových programů EU

*Innovation and technology transfer in SME
from the view of EU frame programs*

DP - PE - KPE - 2003 01

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146070554

Vypracovala: Edita Hrdinová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Petra Rydvalová (KPE)

Konzultant: Ing. Monika Kůrková (RKO Liberec)

Počet stran: 80

Počet příloh: 15

Datum odevzdání: 22. prosince 2003

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Katedra podnikové ekonomiky

Akademický rok: 2003/04

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

pro **Editu Hrdinovou**

program č. 6208 M Ekonomika a management
obor č. 6208 T085 Podniková ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu zákona č. 111 / 1998 Sb. o vysokých školách a navazujících předpisech určuje tuto diplomovou práci:

Název tématu: **Inovace a transfer technologií v MSP z pohledu rámcových programů EU**

Pokyny pro vypracování:

1. Analyzujte formy podpory MSP, zaměřte se na oblast využití nových technologií a inovace ve výrobě.
2. Definujte vlastnosti „zdravého podniku“, jaká kritéria rozhodují o vhodnosti podnikatelského prostředí pro transfer nových technologií.
3. Vyberte z regionu RKO Liberec organizace vhodné pro začlenění do databáze potencionálních klientů pro transfer technologií (vyberte perspektivní MSP vhodné pro transfer technologií).
4. Navrhněte (systém uchování záznamů) strukturu databáze klientů RKO Liberec s maximální možností využití dat.
5. Na základě shromážděných údajů zhodnoťte kvalitu podnikatelského prostředí v regionu RKO Liberec.

Rozsah grafických prací:

50 - 60 stran textu + nutné přílohy

Rozsah průvodní zprávy:

Seznam odborné literatury:

DRUCKER P.F. *Inovace a podnikavost*. Praha: Management Press, 1993

PITRA Z.: *Inovační strategie*. Praha: GRADA Publishing, 1997

SKALICKÝ J., VOSTRACKÝ Z. *Projektový management*. Plzeň: Vydavatelství ZČU v Plzni, 2000

A Guide to the Project Management Body of Knowledge, PMI, USA, 2000,
<http://www.pmi.org>

FOTR, J. *Podnikatelský plán a investiční rozhodování*. Praha: GRADA Publishing, 1999

FOTR, J. *Příprava a hodnocení podnikatelských projektů*. Praha: VŠE Praha, 1993

KAPLAN R.S., NORTON D.P.: *Balanced Scorecard*. Praha: Management Press, 2000

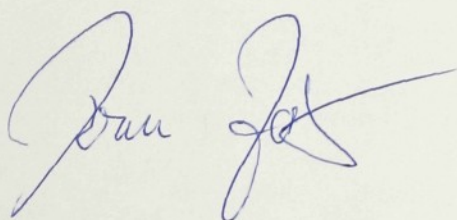
Vedoucí diplomové práce: Ing. Petra Rydvalová

Konzultant: Ing. Monika Kůrková (RKO Liberec)

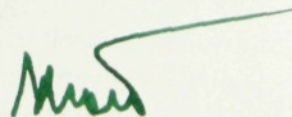
Termín zadání diplomové práce: 31. 10. 2003

Termín odevzdání diplomové práce: 21. 5. 2004

L.S.

doc. Ing. Ivan Jáč, CSc.
vedoucí katedry

prof. Ing. Jiří Kraft, CSc.
děkan Hospodářské fakulty

Poděkování

Chtěla bych touto formou poděkovat paní ing. Petře Rydvalové, z katedry Podniková ekonomika, za ochotu a odborné vedení při zpracování mé diplomové práce. Také děkuji Regionální kontaktní organizaci Liberec, ing. Radce Pitnerové za poskytnuté informace, ochotu a čas, který mi věnovala.

Místopřísežné prohlášení

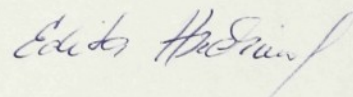
Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury pod vedením vedoucího a konzultanta. Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména §60 (školní dílo) a §35 (o nevýdělečném užití díla k vnitřní potřebě školy).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé práce a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užití mé diplomové práce či poskytnutí licence k jejímu užití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do její skutečné výše).

Po pěti letech si mohu tuto práci vyžádat v Univerzitní knihovně Technické univerzity v Liberci, kde je uložena, a tím výše uvedená omezení vůči mé osobě končí.

V Liberci dne 19. prosince 2003

Edita Hrdinová

Resumé

V diplomové práci je charakterizována politika podpory malého a středního podnikání, systém podpory těchto podniků i přeshraniční spolupráce v této oblasti za účelem ekonomického rozvoje. Teoretická část práce je zaměřena na roli malých a středních podniků a na důležitost inovace a technologií při posilování jejich konkurenceschopnosti.

V praktické části je popsána Regionální kontaktní organizace Liberec (RKO Liberec) a její cíle s ohledem na 6. Rámcový program Evropské Unie (program pro transfer technologií). Autorka se v této části diplomové práce snaží potvrdit či vyvrátit vhodnost či připravenost podnikatelského prostředí pro transfer technologií v regionu RKO Liberec.

Summary

This diploma thesis describes the support of SME and the system supporting these enterprises. It also characterizes international cooperation in this field with the aim of economic development. Theoretical section of the thesis is focused on the role of small and middle enterprises and also on the importance of innovation and technology with the purpose of the increasing of their ability to compete.

Practical section of the thesis describes Regionální kontaktní organizace Liberec (RKO Liberec) and its aims considering to the 6. Frame program of the European Union (the program of technology transfer). The authoress makes an effort to confirm or to reject availability and readiness of the entrepreneurial background for the technology transfer in a region of RKO Liberec in the section.

OBSAH

Seznam zkratk	str. 8
ÚVOD	str. 11
1. Důležitost vědy a výzkumu	str. 13
1.1 Politika výzkumu a vývoje	str. 14
2. Inovace.....	str. 15
2.1 Shrnutí inovací	str. 18
3. Malé a střední podnikání.....	str. 19
3.1 Obecná analýza	str. 19
3.2 Místo malých a středních podniků v ekonomice.....	str. 22
3.3 Shrnutí malého a středního podnikání.....	str. 24
4. Podpora malého a středního podnikání	str. 24
4.1 Politika podpory malého a středního podnikání.....	str. 25
4.2 Systém podpory malého a středního podnikání	str. 26
4.3 Legislativa upravující MSP	str. 28
4.4 Programy podpory malého a středního podnikání v ČR na rok 2003	str. 28
4.5 Aktéři programů podpor MSP	str. 31
4.6 Podpora malého a středního podnikání a Evropská Unie	str. 32
4.6.1 6.Rámcový program EU pro výzkum a technologický vývoj 2001-06	str. 36
4.7 Shrnutí podpor.....	str. 41
5. Regionální kontaktní organizace Liberec	str. 44
6. Charakteristika okresů s regionální působností RKO	str. 46
6.1 Profil okresu Česká Lípa	str. 46
6.2 Kvalifikační profil okresu Česká Lípa	str. 48

7. Filtrování podniků vhodných pro začlenění do databáze RKO	str. 51
8. Vlastnosti úspěšně inovačního podniku	str. 53
9. Vlastnosti „zdravého“ podniku a kritéria rozhodující o vhodnosti podniku telského prostředí pro transfer technologií.....	str. 57
9.1 Kvalitativní hledisko	str. 58
9.2 Kvantifikační hledisko	str. 62
9.3 Hodnocení zdraví podniku dle kvantifikačního hlediska.....	str. 67
9.3.1 Finanční analýza firmy Desko, a.s.	str. 68
10. Hodnocení vybraného podnikatelského prostředí - hodnocení finančního zdraví firem již účastnících se rámcových programů a firem jako potenciálních kandidátů pro transfer technologií	str. 71
11. ZÁVĚR.....	str. 74
Seznam použité literatury.....	str. 81
Seznam příloh.....	str. 85

Seznam zkratek

5. RP	Pátý rámcový program
6. RP	Šestý rámcový program
a. s.	akciová společnost
AIP ČR	Asociace inovačního podnikání České republiky
APM	Asociace podnikatelek a manažerek
apod.	a podobně
ARP	Agentura pro rozvoj podnikání
atd.	a tak dále
AVO	Asociace výzkumných organizací
BIC	Podnikatelské a inovační centrum (Business Innovation Centre)
cca	circa (přibližně)
celk.	celkový
CP	cenné papíry
CzechInvest	Česká agentura pro zahraniční investice
CzechTrade	Česká agentura na podporu obchodu
č.	číslo
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
DG Enterprise	Generální ředitelství pro podnikání
EIC	Euro Info Centrum
EMAS	Systém řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí
ERA	Evropský výzkumný prostor (European Research Ares)
ES	Evropská společenství
EU	Evropská Unie
EVA	ekonomická přidaná hodnota

HDP	hrubý domácí produkt
IČO	identifikační číslo
ISO	Mezinárodní organizace pro standardizaci
IST	Technologie informační společnosti
Jr.	junior
Kč	Koruna česká
Km	kilometr
km ²	kilometr čtvereční
LTD	společnost s ručením omezená (limited)
max.	maximální
mil.	milion
min.	minimální
m. n. m.	metr nad mořem
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	malé a střední podnikání
MSP	malé a střední podniky
např.	například
NINET	Národní síť pro 6. RP (National Information NETwork)
NKO	Národní kontaktní organizace
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
NVF	Národní vzdělávací fond
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OKO	Oborová kontaktní organizace
popř.	popřípadě
prof.	profesor

příp.	případně
PSČ	poštovní směrovací číslo
R&D	vývoj a výzkum
resp.	respektive
RKO	Regionální kontaktní organizace
ROA	rentabilita celkového vloženého kapitálu
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROI	návratnost investice
RPIC	Regionální Poradenské a Informační Centrum
RTD	výzkum a technologický rozvoj
s.r.o.	společnost s ručením omezením
Sb.	sbírka
SR	státní rozpočet
Tab.	tabulka
tel.	telefon
tis	tisíc
tj.	to je
TUL	Technická univerzita Liberec
tzn.	to znamená.
tzv.	tak zvaný
VaV	výzkum a vývoj
VUT Brno	Vysoké učení technické Brno
VÚTS	Výzkumného ústavu textilních strojů
ŽP	životní prostředí

ÚVOD

„Velké úsilí skryté za každým obchodním rozhodnutím spočívá v hledání a rozpoznání faktů a okolností týkajících se technologie, trhu a dalších podobných faktů, jejichž forma s neustále mění. Je to rychlost změny v moderních technologiích, co nás nutí neustále vyhledávat nové informace.“

- Alfred P. Sloan; Jr.; General Motors -

Důvodem pozornosti věnované v současné době výzkumu a vývoje je očekávání, že stále vyšší částky vynakládané na výzkum a vývoji přinesou „celospolečenský zisk“, zlepšení kvality života, zahrnující samozřejmě ekonomický rozvoj. Vzhledem k současným trendům vývoje vyspělých zemí je zřejmé, že věda a výzkum mají dlouhodobou perspektivu.

Jedním ze základních nástrojů vlády ČR ovlivňující ekonomický rozvoj a vlastní průběh integrace v etapě sbližování, ale i v rámci zapojení do EU, je hospodářská politika. Tam musí během přechodného období zajistit především transformaci struktury ekonomiky tak, aby došlo jednak k vzestupu ekonomické úrovně země a jednak k vzestupu konkurenceschopnosti domácího průmyslu, aby náraz konkurence, po připojení k integračnímu seskupení, proběhl bez vážných otřesů. [1]

Konkurenceschopnost je definována jako schopnost produkovat zboží a služby, které se dokáží uplatnit na mezinárodních trzích a zároveň schopnost firem, průmyslu, regionů či země generovat, při vystavení mezinárodní konkurenceschopnosti, relativně vysoký příjem a stupeň zaměstnanosti. Konkurenceschopnost má tedy dvě hlavní dimenze, a to **produktivitu** a **zaměstnanost**.¹ [2]

¹ [3] The Sixth Periodical Report on The Development of the Regions of the EU, European Commission Brusse.s 1999, str. 75

Nové produkty jsou kritickým činitelem úspěchu každé firmy v konkurenční soutěži. Skutečností však zůstává, že mnoho nových produktů není na trhu úspěšných. Výběr technologie při snaze vyrábět nové produkty ovlivňují mnohé faktory, z nichž některé mají povahu omezujících podmínek:

- disponibilní zdroje finančních prostředků;
- základní charakteristiky podnikatelského projektu.

Po určení základních výchozích podmínek se musí detailněji vyhodnocovat další faktory např.:

- výše nákladů, které je třeba na získání dané technologie pro zvolenou velikost výrobní jednotky vynaložit (včetně případných leasingů či licenčních poplatků);
- výše výrobních a provozních nákladů, kterými se jednotlivé technologie odlišují;
- míra novosti technologie (prověřenost, reference).

Zajištění vyšší úrovně konkurenceschopnosti organizace je v podstatě cílem inovačního procesu. Inovační aktivity proto musí být neoddělitelnou součástí podnikatelské strategie firmy zaměřené na udržení konkurenceschopnosti firmy v rychle se měnících podmínkách jejího externího prostředí. Protože inovační projekty jsou většinou ze své podstaty spojeny s větší mírou rizika, nejsou bankami vždy přijímány nejlépe. Toto je pak příčinou toho, že malé a střední podniky často nemají pro vlastní výzkum a vývoj dostatečnou kapitálovou sílu. Proto k posílení ekonomiky státu a k podpoře hospodářské aktivity je zcela nezbytné posílit konkurenci MSP celkově a zejména pak v této oblasti. [4]

Jedním z cílů mé diplomové práce je analyzovat formy podpory MSP se zaměřením na oblast využití nových technologií a inovace ve výrobě. Dále pak zjistit resp. identifikovat vlastnosti „zdravého podniku“ z pohledu kvantifikačních ukazatelů (finanční analýzy) a kvalitativních ukazatelů (vnitřní prostředí firmy). Zmapovat vybrané podnikatelské prostředí jak v celookresovém souhrnu, tak i pomocí individuálních podnikatelských subjektů. Účelem zmapování podnikatelského prostředí dle výše uvedených kritérií bylo potvrdit či vyvrátit vhodnost či připravenost vybraného podnikatelského prostředí pro transfer technologií.

1. DŮLEŽITOST VĚDY A VÝZKUMU

Zajištění klíčového předpokladu růstu konkurenceschopnosti českých podnikatelských subjektů projevujícího se i v jejich schopnosti prosadit se svou produkcí na náročných zahraničních trzích, především trzích zemí EU, předpokládá mimo jiné věnovat trvalou péči rozvoji inovačních aktivit, jako předpokladu zvyšování kvalitativních a technickoekonomických parametrů vyráběné produkce. Intenzita inovačních aktivit je přitom v rozhodující míře ovlivňována schopností podnikové sféry aplikovat v jejich praktické činnosti výsledky výzkumu a vývoje.

Vývoj výzkumné a vývojové základny v ČR byl v letech 1990 – 2000 charakterizován úbytkem výzkumných kapacit, které lze dokumentovat jak poklesem počtu samostatných organizací výzkumné a vývojové základny tak počtem pracovníků výzkumné a vývojové základny. Tento trend byl zvláště výrazný v období do roku 1998. Určitým pozitivem ve vývoji v uplynulém desetiletí je zvyšování podílu počtu zaměstnanců zabývajících se přímo výzkumem a vývojem na celkovém počtu zaměstnanců výzkumné a vývojové základny. Celkový stav v oblasti výzkumu a vývoje v ČR však nelze považovat za uspokojivý. Podílem celkových vnitřních výdajů na hrubém domácím produktu zaostává česká ekonomika za průměrem průmyslově vyspělých zemí. Zmíněný podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP činil v ČR 1,16 % v roce 1997, 1,25 % v letech 1998 a 1999 a 1,35 % v roce 2000.²

Z výše uvedených důvodů i vláda ČR chápe podporu výzkumu a vývoje jako předpoklad pro zajištění dalšího ekonomického růstu a dosažení vyšší míry konkurenceschopnosti. Důkazem je zahrnutí provádění politiky v oblasti vědy a výzkumu do Národního zájmu ČR. [5]

² [6] <http://www.komora.cz/komentare/vyzkum.html>, str. 1

1. 1 Politika výzkumu a vývoje

Politika výzkumu a vývoje (dále jen VaV) vyjadřuje význam VaV pro budoucnost ČR. VaV musí zásadním způsobem přispět ke zlepšení zdraví, kvality života a zvýšení spokojenosti občanů, ke konkurenceschopné produkci výrobků a služeb, i k trvalému rozvoji společnosti a jejího vzdělávání a k řešení globálních problémů současného i budoucího světa.

Hlavním cílem politiky VaV je zvýšit výkonnost a efektivnost VaV v ČR, zajistit pružnou obnovu jejich kapacit, včetně rozvoje lidského potenciálu v nich působícího a zapojit tyto zdroje do řešení perspektivních potřeb občanů, společnosti a ekonomiky ČR. Stejně jako v zahraničí bude i v ČR kladen důraz na výsledky VaV a na možnosti jejich využití ve všech oblastech života.³

Do provádění politiky v oblasti vědy a výzkumu spadá:

- informační infrastruktura pro výzkum a vývoj, její zajištění a podpora fungování;
- řešení problematiky příspěvkových a rozpočtových organizací v oblasti výzkumu a vývoje;
- podpora transferu technologií zejména směrem k malým a středním podnikům⁴

Politika výzkumu a vývoje vyjadřuje zájem státu podpořit i oblast vývoje a jeho transferu. Podpora v rámci politiky VaV musí být koordinována s celkovou politikou hospodářskou a s politikami příslušných oblastí, ve kterých mohou a mají být výsledky VaV využity.

Podpora státu i s využitím nepřímých nástrojů, včetně účasti státu při tvorbě a využívání rizikového kapitálu, se začíná více orientovat především na malé a střední

³ [7] <http://www.vyzkum.cz/index.asp?link=narpol/npv12-1po.html>, str. 2

⁴ [4] Skalický J., Šlechtová Y., Vacík E., Vacek J.: Hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi. Vydavatelství ZČU. Plzeň, 2001, str. 21

podniky, které nemají dostatek vlastních kapacit na transfer výsledků VaV a vývoj nových výrobků, technologií a služeb.

Účelovými prostředky je podpořen vznik a zahájení činnosti samostatných subjektů pro transfer technologií, a to i při vysokých školách a velkých výzkumných organizacích financovaných institucionálně. Podpora je poskytována na základě veřejných soutěží, dále pak formou poradenství pro vývoj a transfer. Státní podpora nesmí překročit meze, které pro tuto oblast připouštějí předpisy EU z důvodů zachování podmínek svobodného trhu.⁵ [5]

2. INOVACE

Každý z nás se jistě již setkal se slogany, které tvrdí, že inovace je nutná pro přežití firmy, organizace, společnosti, že jen ti, kdo inovují, mají šanci obstát v zesilující konkurenci a globální ekonomice. V následující části mé práce uvedu, co to vlastně inovace je, proč je tak důležitá a proč se o ní dnes mluví mnohem víc než před několika lety.

Technologickými inovacemi rozumíme nové produkty a procesy a významné technologické změny produktů a procesů. Inovaci pokládáme za uskutečněnou, pokud byla uvedena na trh (*inovace produktu*) nebo použita v produkčním procesu (*inovace procesu*). Inovace tedy zahrnuje řadu vědeckých, technologických, organizačních, finančních a komerčních činností.⁶

⁵ [7] <http://www.vyzkum.cz/index.asp?link=narpol/npv12-1po.html>, str. 1

⁶ [8] OECD, Frascati Manual 1992 Proposed Standard Practice for Survey of Research and Experimental Development, OECD, September 1992

VaV je pouze jednou z těchto činností a může probíhat v různých fázích inovačního procesu. Vystupuje nejen v roli originálního zdroje invenčních nápadů, ale i rámce řešení problémů, k němuž se lze obrátit v libovolné fázi.⁷

Je důležité si uvědomit, že inovaci považujeme za úspěšnou až po zavedení nového produktu nebo procesu na trh. Jejím cílem je změna ekonomického nebo společenského prostředí, změna chování lidí jako spotřebitelů nebo výrobců. Vedle nových znalostí, inovace vytváří nové hodnoty nebo nové možnosti.

Podle stupně novosti inovace můžeme rozdělit na:

- **přírůstkové (inkrementální) inovace:** méně významné nápady, které jsou důležité při zdokonalování produktů a procesů (nová typová řada počítačů, automobilů apod., nalezení nového trhu);
- **radikální inovace:** významné nápady, které ovlivňují nebo způsobují významné změny v celém odvětví (zavedení tranzistoru, proudový letecký motor, přenos dat po optických kabelech);
- **systémové inovace:** nápady, k jejichž realizaci je zapotřebí různých zdrojů a značného úsilí (komunikační sítě, penzijní systém).⁸

Při soustředění inovačních podnětů se uplatňují dva aspekty:

- **tah trhu:** hledání nejlepší cesty k uspokojení nově vznikající zákaznické poptávky. Inovační podněty směřují k vylepšení existujících produktů, rozšíření existující nabídky či snížení ceny. Tah trhu většinou vede ke vzniku podnětů pro průběžné, přírůstkové inovace nebo pro inovace procesů.
- **tlak vědeckotechnického rozvoje:** hledání komerčního uplatnění pro nové podněty vyplývající z výsledků VaV (vlastního i cizího), generování nových trhů

⁷ [8] OECD, Frascati Manual 1992 Proposed Standard Practice for Survey of Research and Experimental Development, OECD, September 1992

⁸ [4] Skalický J., Šlechtová Y., Vacík E., Vacek J.: Hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi. Vydavatelství ZČU. Plzeň, 2001, str.21

pro koncepčně odlišné produkty. Tento typ inovačních podnětů často vede k podstatným, zlomovým inovacím. Protože se podstatné inovace zaměřují na vznik nových, dosud neprozkoumaných potřeb, jsou mnohem riskantnější, při úspěšném vstupu na trh jsou však také zdrojem vysokých zisků.⁹ [5]

Průběh inovačních procesů ovlivňují především následující činitelé:

- vynálezce, zlepšovatel;
- podnikatel, klasický a dosud nejdůležitější subjekt tržního hospodářství.

Pouze v počátečním období vývoje klasického tržního hospodářství byl podnikatel osamoceným lídrem, který tvořil tržní struktury a zaplňoval jádro základní konstrukce tohoto trhu. Vystupuje v mnoha rolích, které jsou nezbytné pro provádění hospodářské činnosti v podmínkách tržního hospodářství. Je zakladatelem a organisátorem podniku – firmy, investorem a současně i novátorem. Poměrně rychle se ukázalo, že téměř v každé z těchto rolí musí být podporován nebo zastoupen příslušnými odborníky.

Tato pomoc je zvláště potřebná, tudíž nezbytná v souvislosti s inovacemi, nejdůležitějším činitelem současného růstu a hospodářské expanze firem a národního hospodářství. Teoreticky je podnikatel kompetentní osobou, která je schopná pracovat za každých podmínek, protože prakticky neexistují žádné formální podmínky, které by opravňovaly obnovit nebo zastavit jeho práci. Podnikatel podstupuje rizika, spojená s každou hospodářskou činností, zvláště pak spojená s inovacemi. On nese celkovou odpovědnost, která se týká následků jeho hospodářské aktivity: zisků nebo ztrát. [9]

Mechanismy vyspělého tržního hospodářství počítají se zájmem podnikatele o inovace.

⁹ [4] Skalický J., Šlechtová Y., Vacík E., Vacek J.: Hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi. Vydavatelství ZČU. Plzeň, 2001, str.49

Inovace chápeme jako nástroj, který přispívá:

- k nejúčinnějšímu snižování nákladů v hospodářské činnosti,
- ke zvyšování úrovně prováděné činnosti,
- ke zvyšování jakosti výroby,
- k účinnějšímu uvádění na trhu nových služeb a výrobků.

Z toho lze tedy usuzovat, že inovace jsou všestranným nástrojem, umožňujícím dosažení nejdůležitějšího cíle hospodářské činnosti: maximalizace zisků. [10]

2.1 Shrnutí inovací

Rostoucí význam inovací je dán tím, že v dnešním stále propojenějším a stále se zmenšujícím světě roste konkurence a zkracuje se životní cyklus produktů. Proto již v době, kdy je některý z našich výrobků úspěšný na trhu, musíme pracovat na inovaci, která ho nahradí.

Inovace je vytvoření něčeho nového, dosud neexistujícího. Vždy potenciálně obsahuje schopnost obrátit na sebe pozornost zákazníka. Úspěšná inovace dokáže pozornost zákazníků připoutat na delší dobu, což vede k alespoň dočasnému posílení konkurenční pozice firmy. Udržet si takto získanou konkurenční pozici a případně ji ještě vylepšit ovšem vyžaduje, aby inovační úsilí firmy bylo strategicky usměrňováno.

Při sběru inovačních podnětů se v podstatě uplatňují dva aspekty:

- Tah trhu, který vede ke vzniku podnětů pro ***průběžné inovace***.
- Tlak vědeckotechnického rozvoje, který je zdrojem podnětů pro ***podstatné inovace***.

Průběžné inovace jsou adekvátní reakcí na změny v potřebách a přáních zákazníků a jsou odezvou firmy na vývoj zákaznických postojů. Podstatné inovace se oproti tomu zaměřují na vznik nových zákaznických potřeb a jsou tak reakcí s předstihem - reagují na předpokládaný vznik potřeb, které zákazníci doposud nepocítují. Proto jsou

podstatné inovace mnohem riskantnější. Při úspěšném vstupu na trh jsou však také zdrojem vysokých příjmů a zisků. [4]

Je třeba si uvědomit, že ekonomické subjekty a zvláště malé a střední podniky mohou vynakládat na inovace jen omezené zdroje a je proto důležité, aby jich využily co nejefektivněji a nerozptylovaly je do mnoha různých aktivit. Jak píše Wigg¹⁰, vysoce úspěšné organizace se soustřeďují buď na provozní výkonnost, špičkové produkty nebo na důvěrnou znalost zákazníků.

3. MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKÁNÍ

Uplynulá léta 1990 – 2000 byla ve znamení řady závažných společenských a ekonomických změn. Výrazným momentem ve struktuře ekonomiky byl vznik a rozvoj malého a středního podnikání, který se jako celek stává významným stabilizačním elementem ve vývoji ekonomiky.

3.1 Obecná analýza

V České republice byly po roce 1989 malé a střední podniky definovány zákonem č. 299/1992 Sb. o státní podpoře malého a středního podnikání. Kategorie malých a středních podniků byla vymezena pouze jediným kritériem, a to maximálním počtem 500 zaměstnanců.

Až do roku 1996 neexistovalo jednotné, univerzální vymezení jednotlivých kategorií MSP a to ani v zemích evropské unie. Dne 7. února 1996 přijala Evropská

¹⁰ [11] K.M.Wigg: Knowledge Management: An Introduction and Perspective. The Journal of Knowledge Management 1(1)1997, str. 6-14

komise doporučení týkající se definice MSP v rámci EU. Přijaté doporučení bylo adresováno všem členským zemím, Evropské investiční bance a Evropskému investičnímu fondu. Potřeba jednotně vymezit MSP vycházela z požadavku vytvořit rovné podmínky pro všechny podnikatelské subjekty.¹¹ Na základě definice MSP v EU z roku 1996 došlo v ČR k novelizaci Zákona o popoře MSP č. 47/2002 Sb..

Za základní kritéria při posuzování přidělování podpory MSP v ČR byla zvolena následující:

- počet zaměstnanců,
- obrat,
- celková hodnota aktiv,
- nezávislost.

Na základě těchto kritérií byla vytvořena definice MSP pro účely jeho podpory v ČR¹²:

Střední podnik je definován jako podnik, který:

- má méně než 250 zaměstnanců a dále buď:
- roční obrat (jeho tržby, resp. příjmy) nepřekračuje částku 1450 mil. Kč ročně
- nebo celková roční bilanční suma (jeho aktiva, resp. majetek) nepřekračuje částku 980 mil Kč za poslední účetně uzavřený kalendářní rok,
- a splňuje kritérium nezávislosti, což znamená, že není více jak 25% jeho kapitálu (ZJ) či hlasovacích práv ve vlastnictví jiného subjektu nebo společně několik podniků nesplňujících definici malých a středních podniků.

Malý podnik je definován jako podnik, který:

- má méně než 50 zaměstnanců a dále buď:
- roční obrat (jeho tržby, resp. příjmy) nepřekračuje částku 250 mil. Kč ročně
- nebo celková roční bilanční suma (jeho aktiva, resp. majetek) nepřekračuje částku

¹¹ [12] http://veda.fsv.cuni.cz/doc/jelinkova_aspol.doc - Politika zakládání MSP v ČR - srovnání projektu CEPAC v Děčíně a Jablonci n/Nisou, str.3

¹² Stanovena v zákoně o podpoře MSP č. 47/2002 Sb., v novelizovaném změní, paragraf 2, str. 2

180 mil Kč za poslední účetně uzavřený kalendářní rok,

- splňuje kritérium nezávislosti.

Drobný podnik je definován jako podnik, který:

- má méně než 10 zaměstnanců a dále buď:
- roční obrat (jeho tržby, resp. příjmy) nepřekračuje částku 250 mil. Kč ročně
- nebo celková roční bilanční suma (jeho aktiva, resp. majetek) nepřekračuje částku 180 mil Kč za poslední účetně uzavřený kalendářní rok,
- splňuje kritérium nezávislosti.

Při stanovování hodnot odpovídajících kritérií (počet zaměstnanců, max. tržby atd.) se sčítají hodnoty u příjemce podpory a všech podniků, které ovládá přímo nebo nepřímo prostřednictvím vlastnictví 25 % nebo více kapitálu nebo hlasovacích práv. Postup při vyhodnocení “nezávislosti” žadatele o podporu viz příloha č. 1. Pro stanovení počtu zaměstnanců je rozhodný průměrný přepočtený počet zaměstnanců za poslední uzavřené účetní období, který se vypočítává jako podíl celkového počtu hodin odpracovaných všemi zaměstnanci žadatele o podporu, zvýšený o neodpracované hodiny v důsledku čerpání dovolené na zotavenou, překážek v práci a pracovní neschopnosti za niž jsou poskytovány dávky nemocenského pojištění a celkového ročního fondu pracovní doby připadajícího na jednoho zaměstnance pracujícího na stanovenou týdenní pracovní dobu.¹³ [13]

Dalšími podmínkami pro žádost o podporu MSP v ČR jsou:

- Podnik (žadatel) musí mít vypořádaný závazky vůči státnímu rozpočtu a státním fondům.
- Projekt musí být realizován na území ČR.
- Vládní podpora MSP je určena pro podniky vybraných kategorií OKEČe. [28]

¹³ [14] ČMRZB, a.s.: Programy podpory malého a středního podnikání v České republice 2003. Praha, 2003, str. 5

3. 2 Místo malých a středních podniků v ekonomice

Místo malých a středních podniků (dále MSP) v moderní vyspělé ekonomice v současnosti je nezanedbatelné. Aniž to mnohdy plně registrujeme, malé a střední podnikání plní řadu funkcí ve společnosti: vedle ekonomické funkce (hospodaření dané firmy, reakce na místní, respektive regionální potřebu spotřebitelů, nezanedbatelný příspěvek k tvorbě domácího produktu) plní důležitou funkci sociální (samozaměstnávání drobných podnikatelů, vytváření pracovních míst v obcích), obslužnou (dovádějící příslušné výrobky a služby do blízkosti komerčního užití). Jeho místo je v procesu uspokojování individuálních potřeb (dotváření produkce do podoby podle přání jednotlivých zákazníků), plní funkci kulturně a regionálně tvornou (přispívající k vytváření všeobecné a ekonomické kultury v místě) a další. [15]

Stejná tendence je zřejmá i v ČR, kde se MSP stávají ústředním prvkem českého soukromého sektoru. MSP vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí, zvyšují dynamiku trhu, mají schopnost absorbovat podstatnou část pracovních sil uvolňovaných z velkých podniků a jsou stabilizujícím prvkem ekonomického systému. Pro jejich rozvoj jsou rozhodující podmínky, za kterých mohou rozvíjet hospodářskou činnost. Ekonomické prostředí do značné míry určuje a ovlivňuje poptávku po jejich produktech a službách a může tak usnadňovat nebo naopak omezovat jejich přístup na trhy, které jsou důležité pro jejich vznik a další růst.

Ekonomický a sociální přínos těchto podniků je charakterizován schopnostmi:¹⁴

- zmírňovat negativní důsledky strukturálních změn (absorbátor šoku i pracovních sil),
- působit jako subdodavatelé velkých podniků,
- působit zušlechťovatel masově vyráběných výrobků (deagregace velkých podniků

¹⁴ [16]<http://www.businessinfo.cz/Default.asp?MainPage=pub/pubFullView.asp&pubNewsID=4712&forNewsID=4712&pubTreeID=1000503> - Politika podpory malého a středního podnikání na období do roku 2004, str. 1

díky změnám v technice a technologii znamená štěpení a diferenciaci výroby),

- vytvářet podmínky pro vývoj a zavádění nových technologií,
- vytvářet pracovní příležitosti za nízkých kapitálových nákladů,
- rychleji se adaptovat na požadavky a výkyvy trhu,
- vyplňovat okrajové oblasti trhu, které nejsou pro větší podniky zajímavé,
- decentralizovat podnikatelské aktivity a napomáhat rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí,
- spoluvytvářet zdravé podnikatelské konkurenční prostředí, tzn. zajišťují konkurenci a působí proti monopolním tendencím.

Možnost využití potenciálu malých a středních podniků v ekonomice je do značné míry závislá na prostředí, kterým jsou obklopeny. Na malé a střední podniky negativně působí především:

- malá ekonomická síla v porovnání s velkými podniky,
- obtížný přístup ke kapitálu omezující možnost financování rozvojových aktivit,
- horší přístup k odbornému vzdělávání, nižší dostupnost potřebných informací a poradenských služeb,
- nekalá konkurence ze strany velkých podniků a dumpingové ceny dovážených produktů,
- omezení v odbytu hotových výrobků na domácím trhu a zvýšené náklady při jeho vývozu,
- konkurence obchodních řetězců vytvářených kapitálově silnými firmami,
- slabá pozice v soutěži o veřejné zakázky,
- platební nekázeň způsobující druhotnou platební neschopnost,
- vysoké administrativní zatížení.

Opatření zemí s tržní ekonomikou se proto zaměřují na snižování těchto nevýhod, na vytváření vhodných legislativních a ekonomických podmínek vedoucích k podpoře vznikajících a rozvoji již existujících malých a středních podniků. [10]

3.3 Shrnutí malého a středního podnikání

Jak jsem již uvedla na začátku své práce, MSP plní v ekonomice řadu důležitých funkcí. Můžeme konstatovat, že malé a střední podniky ve většině zemí dnes hrají klíčovou roli v hospodářském růstu, že jsou všeobecně uznávaným motorem rozvoje společnosti. Význam tohoto sektoru v ČR také dokládá ukazatel podílu MSP na produkci téměř 40,4 % a na celkovém výkonu hospodářství 52,8 % procenty či ukazatel podílu zaměstnanosti v MSP, který činil 59,5 % (ukazatelé se vztahují k roku 2000).¹⁵ [16]

Podnikatelé zakládající MSP vytváří v ekonomice jistou kulturu lidí, schopných a ochotných se postarat sami o sebe a tvrdě pracovat na svém úspěchu. Pro české prostředí je to nepostradatelná vrstva lidí, která dává příklad ostatním.

Dále vytvářejí stabilní prostředí ekonomických jistot, které velké podniky nemohou nikdy zaručit. Zánik malého podniku totiž neotřese sociální stabilitou celé oblasti. Pokud ovšem zkrachuje velký podnik, přináší to problémy i dalším podnikům. Ať už tím, že byly jeho dodavatelem, nebo tím, že nezaměstnaní z tohoto velkého podniku nepobírají plat a tudíž ani nemohou utrácet za zboží a služby jiných firem.

4. PODPORA MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ

Inovace byla v úvodu mé práce přijata jako podmínka pro udržení konkurenceschopnosti firmy. Konkurenceschopnost firmy je podmínkou toho, aby firma mohla produkovat dostatek finančních prostředků. A dostatek finančních prostředků je pak nutná podmínka pro provádění inovačních aktivit. Malí podnikatelé často nemohou inovovat, protože na to nemají prostředky a prostředky mohou dlouhodobě vytvářet jen tak, že budou inovovat a dosáhnou vysoké konkurenceschopnosti. Tento „začarovaný

¹⁵ [17] <http://www.hkcr./komentare/postaveni.html>, str. 1

kruh“ by měl být tématem následujícího části mé práce, který se zabývá možnými způsoby řešení problému.

4.1 Politika podpory malého a středního podnikání

Účelem politiky malého a středního podnikání je definovat vztah státu k této části ekonomiky v časovém horizontu do roku 2004, roli malého a středního podnikání v ekonomice, rozsah a formy regulace a státních zásahů nezbytných k prosazení záměrů hospodářské politiky v uvedené oblasti, včetně vymezení institucionálního rámce a způsobu jeho financování.¹⁶

Dlouhodobým cílem politiky je umožnit fungování sektoru malých a středních podniků tak, aby tento sektor přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství, jeho technologické úrovni a jeho konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a k regionální, sociální a ekonomické diferenciaci jako základním předpokladům ekonomického rozvoje společnosti.¹⁷

Střednědobé cíle politiky:

- zvýšit podíl malých a středních podniků na obnovení růstu ekonomiky, na její exportní výkonnosti, na snižování nezaměstnanosti a na hospodářském oživení strukturálně postižených a ekonomicky slabých regionů;
- zvýšit technologickou úroveň a konkurenceschopnost malých a středních podniků a vytvořit tak předpoklad jejich úspěšného začlenění do trhu EU;
- podporovat spolupráci malých a středních inovačních firem s výzkumnými pracovišti vysokých škol, Akademie věd ČR, státními i soukromými výzkumnými ústavy, velkými výrobci apod.;
- usnadnit vstup občanů do podnikání;

¹⁶[16]<http://www.businessinfo.cz/Default.asp?MainPage=pub/pubFullView.asp&pubNewsID=4712&forNewsID=4712&pubTreeID=1000503> - Politika podpory malého a středního podnikání na období do roku 2004, str. 1

¹⁷[16]<http://www.businessinfo.cz/Default.asp?MainPage=pub/pubFullView.asp&pubNewsID=4712&forNewsID=4712&pubTreeID=1000503> - Politika podpory malého a středního podnikání na období do roku 2004, str. 2

- nástroje a mechanismy systému podpory malých a středních podniků uplatňovat v souladu s pravidly Evropské unie a racionalizovat mechanismy jeho poskytování.

Vzhledem k tématu mé práce vyzdvihuji jeden z konkrétních a hlavních cílů politiky podpory, a to *výstupy výzkumu a vývoje*. Cílem této oblasti politiky je zvýšit podíl malých a středních podniků na komerčním využití výstupů výzkumné činnosti. K zajištění tohoto cíle je projednán vznik fondu pro nadějně inovační podnikatelské záměry (seed capital). Dále pokračuje realizace programů výzkumu a vývoje na podporu projektů technického rozvoje malých a středních podniků. Podporován je i vznik informačního systému s nabídkou, příp. i poptávkou, týkající se služeb výzkumných organizací.¹⁸ [5]

4.2 Systém podpory malého a středního podnikání

Jedním z konkrétních kroků naplňování záměrů vlády jsou Politiky jsou Programy podpory malého a středního podnikání. Programy jsou rozděleny na plošné a regionální. Plošné programy jsou určeny pro celé území ČR a regionální pro podniky na území hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů.

Státní podpora MSP v ČR je členěna na :

- **Plošné programy** (všeobecné)
 - Na podporu rozvoje určitých regionů.
 - Na podporu rozvoje techniky a technologií.
 - Na rozvoj vědy a výzkumu.
 - Na podporu zaměstnanosti (vytváření pracovních míst).
- **Regionální program** (speciální programy pro různé oblasti a sféry činností)
 - Zemědělství, lesnictví, energetika, životní prostředí, zdravotnictví, cestovní

¹⁸ [5] http://www.vyzkum.cz/legisl/koncepce/vav_mpo.doc - Národní politika výzkumu a vývoje, MPO, 2000, str. 2

ruch, oblast daňových úlev a podobně.¹⁹ [15]

Formy podpory v ČR jsou různé podle jednotlivých programů, vyplývají z novelizovaného zákona č. 47/2002 Sb.:

- návratná finanční výpomoc,
- dotace,
- finanční příspěvek,
- záruka nebo
- úvěr se sníženou úrokovou sazbou.

Dotace – žadatelům je poskytována v části financované z prostředků PHARE a v části hrazené z prostředků státního rozpočtu.

Finanční příspěvek – podnikatel jej dostane přímo k dispozici (poměrně málo vyskytující se forma).

Cenově zvýhodněná záruka – stát ručí prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB) jiné bance za to, že podnikatel splatí úvěr. Poskytnutí záruky je placená bankovní služba, kterou ČMZRB poskytuje cenově výhodněji než jiné banky.

Výhodně úročené úvěry – pouze do limitované výše. Tato podpora se objevila poprvé v roce 1997, jako reakce na největší problém podnikatelů, tj. získat od banky úvěr, nejlépe do 1 mil Kč. ČMZRB může již přímo poskytovat úvěr podnikatelům.

Příspěvek na úhradu úroků – podnikatel získá od banky úvěr, požádá o podporu ČMZRB, a tu mu poskytne příspěvek na úhradu části úroků z úvěru, čímž se úvěr stane pro podnikatele levnější.

Bezúročný úvěr . [19]

¹⁹ [15] Hrdinová Edita, Malé a střední podnikání a jeho podpora. semestrální práce z předmětu Hospodářská politika. TUL. Liberec, 2001, str. 6

4.3 Legislativa upravující podporu MSP

První právní normou, která se zabývala podporou malého a středního podnikání byl zákon České národní rady č. 299/1992 Sb., o státní podpoře malého a středního podnikání. Ve stejném roce byla harmonizována účetní legislativa v ČR.

Od roku 1992 vláda ČR, v souladu s novelizovaným zákonem o podpoře MSP č. 47/2002 Sb., každoročně schvaluje a vyhlašuje programy podpory MSP, prostřednictvím kterých jsou podnikatelům poskytovány finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu. Podpora je poskytnuta podnikatelům na základě kvalitního podnikatelského plánu a dalších kritérií, stanovených konkrétně pro každý program.

Pravidla pro podporu MSP stanoví výše zmiňovaný zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jichých ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon také stanovuje oblasti, ve kterých mohou malé a střední podniky využívat této podpory, viz příloha č. 2. Mezi tyto oblasti patří také *projekty výzkumu a vývoje*, jejichž výsledky malé a střední podnikatelé využívají.

4.4 Programy podpory malého a středního podnikání v ČR na rok 2003

Programy a podmínky poskytnutí podpory se každým rokem do určité míry obměňují, v souladu se záměry vlády a v souladu s tím, jak se mění problémy podnikatelů. Poslední vyhlášení programů podpory MSP na období 2001 – 2004 proběhlo po jejich schválení dne 11. 12. 2000. Od 1. 1. 2003 však došlo na základě schválení vlády ČR k redukci některých programů a ke změně některých podmínek. Nebyly vyhlášeny tyto původně schválené programy [28]: Malé půjčky – typ A, Preference – typ A, Provoz – typ A, Region – typ B, Hranice – typ B.

Přehled programů podpory MSP poskytované vládou v roce 2003:

- **plošné:** Záruka, Kredit, Trh, Kooperace, Start, Special, Marketing, Poradenství, Design,
- **regionální:** Vesnice, Regenerace, Rekonstrukce.

Programy plošné podpory MSP [29]

➤ **Záruka** – Program podpory pro MSP k usnadnění realizace podnikatelských projektů MSP zaměřených na investice a ke zvyšování konkurenceschopnosti těchto podniků.

➤ **Kredit** – Program podpory pro malé podnikatele k usnadnění realizace jejich podnikatelských záměrů.

➤ **Trh** – Program podpory pro MSP ke zvýšení konkurenceschopnosti těchto podniků na domácích i zahraničních trzích.

➤ **Kooperace** – Program podpory pro MSP při vytváření a rozvoji kooperační sdružení k posílení jejich postavení na trhu.

➤ **Start** – Program podpory pro MSP k usnadnění vstupu do podnikání a jeho rozvoji v počáteční fázi pro podnikatele vstupující poprvé do podnikání.

➤ **Speciál** – Program podpory pro MSP vytvářejících podmínky pro zaměstnávání občanů z problémových skupin obyvatelstva.

➤ **Marketing** – Program podpory pro MSP k usnadnění přístupu těchto podniků na zahraniční trhy a ke snížení rozdílu v objemu a kvalitě informačních, poradenských a vzdělávacích služeb ve srovnání s obdobnými podniky, které působí v EU.

➤ **Design** – Program podpory pro MSP k vytvoření kvalitního designu jako prostředku ke zvyšování konkurenceschopnosti, pracovního a životního prostředí a také životního stylu.

➤ **Poradenství** – Program podpory pro MSP k umožnění osobám připravujícím se na podnikání získat cenově zvýhodněné odborné služby podnikatelského poradenství, informace a služby podnikatelských inovačních center pro inovační MSP (bližší informace o organizacích spojených s inovačním podnikáním je možno nalézt v publikaci Podpora podnikání v české republice 2003, kterou vydalo MPO v roce 2003). Služby poskytované v rámci programu podporují zejména zakládání nových podnikatelských subjektů, vytváření nových pracovních míst, zkvalitnění managementu a ekonomickou stabilitu MSP a rozvoj

inovací, podrobněji viz příloha č. 3.

Programy regionální podpory MSP [29]

- **Vesnice** – Program podpory pro střední podnikatele působící v malých obcích ke zvýšení přitažlivosti drobného podnikání a ke zvýšení zaměstnanosti na tomto území.
- **Regenerace** – Program podpory pro malé podnikatele působící v památkových rezervacích a zónách.
- **Rekonstrukce** – Program podpory pro MSP k vytváření zvýhodněných podmínek pro obnovu činnosti, které byly postiženy povodní na vymezeném území nebo byly postiženy jinou pohromou.

Podpory malého a středního podnikání jsou poskytovány formou cenově zvýhodněných záruk za úvěr, leasing, kapitálový vstup a za návrh do obchodní veřejné soutěže (program ZÁRUKA). Dále jsou poskytovány zvýhodněné středně či dlouhodobé úvěry (programy KREDIT a START), příspěvky na úhradu úroků (programy TRH, VESNICE, REGENERACE a DESIGN) a ostatní příspěvky. Ostatní příspěvky (dotace) mohou být poskytovány na zvýšení zaměstnanosti (program SPECIAL), a poskytování informatických, poradenských a vzdělávacích služeb (program MARKETING, PORADENSTVÍ), na expertní posudek či designérské poradenské služby (program DESIGN), na získání certifikátu podle norem řady ISO 9000 nebo 14000, EMAS či značky shody s normou ČSN TEST (program TRH) popř. ostatní příspěvky na náklady spojené s kapitálovým vstupem (program ZÁRUKA) či vytvářením kooperačních sdružení (program KOOOPERACE). Prostředky pro tyto podpory jsou poskytovány ze státního rozpočtu a dalších zdrojů. Podpory jsou poskytovány na smluvním základě při splnění základních podmínek stanovených v programech podpory podnikání. [28]

Realizace programu v průběhu roku je limitována objemem disponibilních finančních prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu pro příslušný kalendářní rok. Jejich ukončení nebo změny jejich podmínek jsou včas oznámeny na základě rozhodnutí

navrhovatele programů.²⁰

Z důvodu rozsahu mé práce zde neuvádím plné znění podpor. Úplné znění textů programů podpory malého a středního podnikání ve znění platném od 1. 1. 2003 jsou uvedeny na internetové stránce Ministerstva průmyslu a obchodu www.mpo.cz ve složce „Podnikání“.

4. 5 Poskytovatelé programů podpor MSP

Podle zákona č. 47/2002 Sb. je problematika programů podpor MSP v kompetenci Ministerstva průmyslu a obchodu. Systém podpory podnikání je realizován soustavou vzájemně se doplňujících institucí s vymezenými kompetencemi.

Nástroje podpory jsou zabezpečovány zejména prostřednictvím ČMZRB, a.s. Praha. Působení ČMZRB, a.s. je rozšířeno o poskytovatele finančních služeb pro systém podpory podnikání, včetně zdrojů ze strukturálních fondů EU do regionů.

ČMZRB, a.s. poskytuje podpory v programech ZÁRUKA, KREDIT, START, VESNICE, TRH, REGENERACE, KOOOPERACE, SPECIÁL, REKONSTRUKCE. Úvěry poskytované dosud v rámci programu MALÉ PŮJČKY byly včleněny do programu KREDIT. Podpory v programu MARKETING poskytuje Česká agentura pro podporu obchodu - Czech Trade, v programu PORADENSTVÍ Agentura pro rozvoj podnikání a v programu DESIGN Design centrum ČR. [14]

Do systému podpor mohou být zapojovány další rozpočtové a příspěvkové organizace Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva pro místní rozvoj. Z důvodu omezeného rozsahu mé práce zde neuvádím všechny instituce či organizace podporující malé a střední podniky v ČR, podrobněji viz příloha č. 4.

²⁰ [19] ČMZRB, a.s.: Programy podpory malého a středního podnikání v ČR. Praha, 2003, str. 3

Dále je také rozvíjena činnost Národní diskusní skupiny, poradního orgánu Ministerstva průmyslu a obchodu pro malé a střední podniky, která je složena ze zástupců Hospodářské komory, podnikatelských a zaměstnavatelských svazů, zástupců podnikatelů a státní správy.²¹

4. 6 Podpora malého a středního podnikání a Evropská Unie

I v Evropské Unii (dále EU) jsou MSP považovány za základ národních ekonomik a to z výše uvedených důvodů. MSP v současnosti představují v EU 90% všech firem a zaměstnávají 70% pracovníků celého soukromého sektoru.[12] Schopnosti MSP vytvářet nové pracovní příležitosti se v souvislosti se současným problémem nezaměstnanosti v EU přikládá stále větší význam. Střední a malé podnikání má klíčový význam pro růst zaměstnanosti. V EU poskytují dvě třetiny pracovních míst a představují 98% podniků, vyjme-li zemědělský sektor a sektor netržních služeb.²²

Proto bylo založeno Generální ředitelství pro podnikání, zkrácený název DG Enterprise, jehož hlavními cíly je podpora podnikání jakožto :

- cenné životní zkušenosti,
- prostředí pro rozvoj inovací,
- prvku růstu konkurenceschopnosti atd.

Do výčtu opatření, která jsou (na úrovni EU společně prováděna ve prospěch zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikání) označována za politiku podpory průmyslu a podnikání, patří i důležitá podpora investic do nehmotných aktiv:

- postavení potřeb uživatelů do centra veškerých aktivit, a to zejména těch, které podporují inovace a nové technologie;

²¹[16]<http://www.businessinfo.cz/Default.asp?MainPage=pub/pubFullView.asp&pubNewsID=4712&forNewsID=4712&pubTreeID=1000503> - Politika podpory malého a středního podnikání na období do roku 2004, str. 7

²² [3] The Sixth Periodical Report on The Development of the Regions of the EU, European Commission Brussels 1999, str.105

- podpora vývoje nových nástrojů umožňujících překonat současné nedostatky v oblasti investic do nehmotných statků;
- podpora výzkumu a vývoje;
- podpora využívání možností pro zvyšování konkurenceschopnosti, apod.²³

Podpora výzkumu a vývoje

Hlavním cílem politiky podpory výzkumu a vývoje (dále jen VaV) je podněcovat rozvoj perspektivních a mezinárodní spolupráci vyžadujících oblastí výzkumu. Národní politiky podpory výzkumu a vývoje a výzkumné aktivity na komunální úrovni jsou koordinovány tak, aby např.:

- nedocházelo k duplicitě vynakládaných prostředků na národních úrovních,
- byly optimálně spojovány finanční prostředky i lidský potenciál bez ohledu na státní hranice,
- výsledky výzkumu byly efektivněji šířeny mezi podnikatele, tzv. Technologický transfer (zde je kladen důraz na rychlé vstřebání výsledků malými a středními podniky, např. prostřednictvím databází a programů). [20]

Těchto cílů dosahuje EU s pomocí programů, speciálně vytvořených na podporu VaV. V rámci Evropské unie se spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje odehrává na bázi tzv. Rámcových programů.

Jak jsem již uvedla, na podporu malých a středních podniků Evropská komise již v roce 1986 vytvořila “oddělení zvláštních úkolů spojených s podporou malého a středního podnikání” (*SME Task Force*), které bylo později přetvořeno na samostatné Generální ředitelství XXIII. To vytváří, koordinuje a je odpovědné za politiku podpory podnikání (*enterprise policy*). V 90. letech integrovala EU veškerá opatření prováděná ve prospěch MSP a živnostníků do tzv. Víceletých programů, schvalovaných rozhodnutím Rady. Podle Víceletých programů podpory podnikání pak vzniká síť odborných center jako

²³ [20] ŠMEJKALOVÁ D.: Od přidružení ke členství v Evropské unii. Sv. 5, 1. vyd.. MPO ČR. Praha 1999, str. 8-10

např. podnikatelská inovační centra známá svými podnikatelskými inkubátory (tj. místem, které vede podnikatele v nejtěžších počátečních okamžicích, vytváří mu podmínky, při kterých je schopen podnikat samostatně např. snížení nájmu, daňové poradenství, atd.).

Pomoc MSP je směřována do dvou hlavních priorit:

- regulatorní priorita znamená vytvoření příznivého prostředí pro malé a střední podniky především zjednodušováním administrativních povinností a zmírňováním možných nepříznivých dopadů nové legislativy na MSP;
- finanční priorita spočívá v poskytování finančních zdrojů, ulehčujících přístup MSP k investicím, informacím, nových technologiím, manažerskému vzdělávání apod. [20]

Od roku 1998 mohou i české MSP využívat fondy schválené v rámci Třetího víceletého programu pro malé a střední podniky, podrobněji viz příloha č. 5. Samostatnou kapitolu představuje zpřístupnění malým a středním podnikům rámcových víceletých programů na podporu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a technologickém vývoji. Zde, stejně jako u některých jiných programů, rozvíjí Evropská komise řadu informačních a asistenčních opatření.

Asistence ze Strukturálních fondů by tak měla mít za vzrůstající prioritu podporu výzkumu a technologického rozvoje (dále RTD) a inovačních kapacit integrovaným způsobem na všech polích její intervence. Zvětšení efektivity RTD a inovací v podmínkách jejich dopadu na ekonomický rozvoj, zvláště na ekonomický rozvoj méně vyvinutých regionů, znamená jasně definované priority politiky v následujících oblastech [21]:

- Podpora inovací (pokrývající širokou oblast aktivit, včetně nových forem financování k povzbuzení startů nových firem), dále rozvoje založené na inovacích, specializované obchodní služby, technologický transfer a k němu vztažené služby, opatření na podporu produktivního propojení mezi firmami a univerzitami či výzkumnými ústavy, lepší využívání informačních technologií pro komerční a společenský užitek, opatření na povzbuzení malých firem provést RTD poprvé.

➤ Průmyslová spolupráce, technologická centra, transfer technologií, rozšiřování nových technik přinášející značný příspěvek ke zvednutí regionální konkurenceschopnosti. Strukturální fondy by měly asistovat obzvláště střednímu a malému podnikání k získání potřebných zručností ke stimulaci jejich vlastního růstu a k posílení průmyslových a obchodních center a dodavatelských řetězců, jejichž jsou součástí. Zvýšena by měla být též vazba mezi Společenstvím a mezinárodními skupinami specializovaných v oblasti RTD a inovací.

➤ Rozvoj lidských schopností v rámci RTD a inovací, pozornost věnovaná celoživotnímu vzdělávání a zvyšování kvalifikace, trénink a mobilita absolventů, manažerů, inženýrů a vědců. Co se týče managementu malého středního podnikání, důležité je, aby pro něj byly vytvořeny rozvojové programy, které jim budou asistovat při přijímání nových technologií a s nimi spojenými novými organizačními metodami.[21]

Jak jsem již uvedla, v rámci Evropské unie se spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje odehrává na bázi tzv. Rámcových programů (stranou nezůstávají ani programy příbuzné jako Leonardo da Vinci, podrobněji viz příloha č. 6).

V roce 1998 skončil 4. Rámcový program (4. RP) a v roce 1999 začal 5. Rámcový program (5. RP) pro období 1999-2002. Rok 1999 byl přinesl pro řešitele z ČR podstatné změny, neboť od tohoto roku je v programech podpor vědy a výzkumu aktivně zapojena i ČR.²⁴ Na základě pozvání EU (a spolu s dalšími 10 státy) souhlasil Parlament ČR s účastí ČR v 5. RP jako asociovaný stát s tím, že bude přispívat do rozpočtu 5. RP. Čeští řešitelé mají téměř stejná práva jako řešitelé z členských států EU, podrobněji o 5. RP viz příloha č. 7. Roku 2002 byl zahájen 6. Rámcový program EU, jehož se účastní opět i ČR.

²⁴ [22] Overview of the Phare Programme and the New-Accession Funds. Commission of the European Communities. Brussels, March 2000, s. 5.

V 6.RP jde o podpůrné projekty, nikoliv projekty schopné bezezbytku financovat podnikatelův záměr. Převážná část podpor je určena právě malým a středním firmám. Cílem je vytvořit u podnikatelů podmínky pro transfer technologií, přístup na další trhy apod. Podpora není určena pro jiné než tzv. **zdravé firmy**. Naopak české vláda vyhláší programy, které využívají i firmy v nesnázích a finance tedy neslouží k rozvoji firem, ale k jejich záchraně. Často jsou více podporovány problémové regiony formou dotací především na úroky z úvěrů. [21]

4. 6. 1 6. Rámcový program EU pro výzkum a technologický vývoj 2002 – 2006

6. Rámcový program EU je hlavním nástrojem podporujícím vytvoření Evropského výzkumného prostoru (European Research Area - ERA).

➤ *Evropský výzkumný a inovační prostor*²⁵

Evropský výzkumný a inovační prostor (ERIA) byl zřízen rozhodnutím Rady a základní ideou je vytvoření evropsky jednotného prostředí pro výzkum a vývoj s cílem dosáhnout lepší soudržnosti (koheze) v této oblasti a přispět ke zlepšení konkurenceschopnosti Evropy vůči Spojeným státům americkým a některým asijským státům. Vycházelo se z znalosti, že výdaje na výzkum a vývoj v Evropě stále klesají, že se snižuje množství investic do výzkumu, že kariéra vědeckého nebo výzkumného pracovníka nepatří k přitažlivým životním a pracovním cílům, že se snižuje nebo je nedostatečná účast žen ve výzkumu a že se nedostatečně a ne zcela vhodně využívají vzácné zdroje pro výzkum k prospěchu společnosti a stále se objevují problémy etiky ve vědě. K řešení výše uvedených problémů přispělo zřízení Evropského výzkumného prostoru (dále ERA).

ERA zahrnuje rámcové programy, národní politiky členských států EU a jejich koordinaci, evropské výzkumné organizace a vše by mělo vyústit ve skutečnou evropskou vědní a výzkumnou politiku. Za nejvýznamnější je nutné považovat to, že rámcové programy jsou zřizovány s cílem přispět k vytváření Evropského

²⁵ <http://www-tc.cz/ERIA>, str. 1

výzkumného a inovačního prostoru - EVIP. Evropský výzkumný a inovační prostor, jeho strukturování a posilování, má přispět ke zlepšení kvality života v EU a Evropě obecně a to tím, že bude zvýšena konkurenceschopnost Evropy vůči USA a Japonsku. Toho by mělo být dosaženo zlepšením využívání prostředků vkládaných do výzkumu a vývoje (a to nejen státních ale i soukromých) a zvýšením efektivnosti výzkumu a vývoje.

Projekt ERA, jako referenční rámec pro politiku výzkumu a vývoje v Evropě, se stal ústředním nástrojem procesu zaměřeného na rozvoj ekonomie a společnosti znalostí v Unii a klíček k pokroku v rozvoji inovací, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Společný evropský výzkumný prostor motivuje výzkumné pracovníky ze zemí EU a kandidátských zemí k začlenění do společných vědeckovýzkumných projektů, přispívajících k posílení konkurenceschopnosti.²⁶ [21]

Ve srovnání s předchozími rámcovými programy došlo v 6. RP k významným změnám zejména co se týče velikosti, zaměření a nástrojů vytvořených k realizaci programu. Aktivita 6. RP by měly zapojovat široké spektrum odborníků, důraz je kladen na zapojení malých a středních podniků do projektů.

Smyslem tohoto nového Rámcového programu je tedy přispět k realizaci Evropského výzkumného prostoru v perspektivě posílení inovací v Evropě, spolu s dalšími snahami v tomto směru na národní i evropské úrovni.

Struktura 6. rámcového programu EU

Rámcový program EU se soustředí na tyto tři oblasti [30]:

1. soustředění a integrace komunitárního výzkumu,
2. strukturování Evropského výzkumného prostoru,
3. posilování základů Evropského výzkumného prostoru.

²⁶ [21] Čtvrtletní periodikum: Inovační podnikání a transfer technologií 3/2001, str. 2

První blok aktiv 6. RP zohledňuje **zaměření a integraci evropského výzkumu**. Tento blok je rozdělen na tematické priority a specifické aktivity. V prioritních tematických oblastech jsou iniciativy vedoucí k zajištění koherence příspěvků Evropy k mezinárodnímu úsilí a také integrovaná vzájemná spolupráce se zeměmi nebo se skupinami ze třetích zemí. Vědci a organizace ze třetích zemí se budou moci v určitých případech účastnit sítí center špičkového výzkumu a integrovaných projektů v oblastech zvláštního zájmu těchto zemí.

Aby Unie zajistila soustředění úsilí v těchto prioritních tematických oblastech, je její činnost vykonávána výlučně pomocí **tří hlavních nástrojů zásahu**. Tyto nástroje mají zvlášť závažný vliv díky jejich integračnímu efektu, šíří lidských zdrojů a mobilizovaných finančních zdrojů. Možné způsoby zásahu, předpokládané v prioritních oblastech výzkumu Rámcového programu, jsou definovány tak, aby byl vliv snah v této oblasti v Evropě co největší. Tři hlavní nástroje používané v této oblasti jsou sítě center špičkového výzkumu, integrované projekty a účast Unie na programech realizovaných společně několika členskými státy. Jejich užití způsobí mobilizaci množství finančních zdrojů na společnou činnost (množství o hodně vyššího než doposud) a projeví se výraznějším prostoupením národních aktivit navzájem a s aktivitami Unie.²⁷ [21]

- Cílem ***sítí center špičkového výzkumu*** je posílit špičkový výzkum v Evropě trvalou integrací výzkumných kapacit v Evropě do řady oblastí prvořadě důležitosti pomocí spojení výzkumných entit ve společných programech aktivit. Vytvoření a fungování těchto sítí by mělo přispět k vytvoření skutečných virtuálních center špičkového výzkumu velkého významu.
- ***Integrované projekty*** jsou koncipovány jako činnost opravdu velkého rozsahu a uskutečňovány především v partnerství veřejné a soukromé sféry. Zahrnují rozsáhlou mobilizaci fondů na přesně definované cíle, formulované jako produkty a procesy ale často i vědecké a technologické znalosti. Možné způsoby fungování

²⁷ [21] Čtvrtletní periodikum: Inovační podnikání a transfer technologií 3/2001, str. 2

sítí a integrovaných programů (uskutečňovaných na základě výzev k podávání návrhů) budou moci být definovány způsobem, který zajistí vysoký stupeň autonomie konsorciím.

- **Účast Unie na výzkumných programech členských států.** Do tohoto souboru dalších nástrojů a typů projektu také spadají dva projekty, a to:

Projekty kooperativního výzkumu „CRAFT“

V případech, kdy existuje skupina MSP (minimálně tři MSP ze dvou různých zemí), která má specifické problémy či potřeby a nemá vlastní výzkumné kapacity, zadá tak podstatnou část požadovaných výzkumných prací externím výzkumným institucím. Tyto aktivity mohou být též prováděny technologicky špičkovými MSP ve spolupráci s výzkumnými centry či univerzitami. MSP se stanou majiteli dosažených výsledků.

Projekty kolektivního výzkumu

Jsou prováděny výzkumnými organizacemi podle zadání podnikatelské asociace nebo uskupení, a to v oblastech, ve kterých mají MSP z vybraných zemí shodné potřeby (např. úspora energie, vývoj přepravní logistiky, náhrada nedostatkových materiálů apod.). Cílem je zejména zvýšit úroveň konkurenceschopnosti MSP. Práva k výsledkům projektu náleží podnikatelské asociaci. Podrobnější informace lze získat na webové stránce <http://www.cordis.lu/sme.htm>.²⁸

Rámcový program Unie má také za cíl odpovědět na vědecké a technologické potřeby spojené s uskutečňováním politiky Společenství. Specifické aktivity zahrnují širší oblasti výzkumu s cílem anticipovat vznikající potřeby, rychle reagovat na nový vědecký a technologický rozvoj, a být přítomna na hranicích vědění.²⁹[21] Také se jedná

²⁸ [23] TC AV ČR: 6. Rámcový program v kostce 2002 – 2006. Technologické centrum AV ČR. Praha, 2003

²⁹ [21] Čtvrtletní periodikum: Inovační podnikání a transfer technologií 3/2001, str. 3

o specifická opatření na podporu mezinárodní spolupráce s určitými zeměmi nebo skupinami zemí, jako jsou středomořské třetí země, Rusko apod. za účelem podpory vnější politiky a politiky pomoci rozvoji Unie.

Druhý hlavní blok aktivit 6. Rámcového programu se má skládat ze čtyř kategorií činností, určených ke **strukturování Evropského výzkumného prostoru** v jeho čtyřech hlavních rozměrech:

- ***Výzkum a inovace*** - zavedení schématu podpory pro zakládání podniků vědci - podnikateli a pro posílení činnosti ve věci ekonomické a technologické inteligence, nové nástroje a přístupy k technické inovaci, analýza inovace ve výzkumných projektech podporovaných EU apod.
- ***Lidské zdroje a mobilita vědců*** - nové typy stipendií, zvláště pro posílení přitažlivosti Evropy pro vědce ze třetích zemí, podpory špičkových výzkumných týmů v EU apod.
- ***Infrastruktura výzkumu*** - nadnárodní přístup k výzkumným infrastrukturám, integrační aktivity, rozvoj komunikačních sítí, designové studie, rozvoj nových infrastruktur.
- ***Otázky věda/společnost*** - přiblížení vědy společnosti - veřejnosti, věda a vládnutí, vědecké poradní a referenční systémy, etika, nejistota, rizika, princip bezpečnosti. [21]

Třetí blok 6. RP je zaměřen na **posílení základů Evropského výzkumného prostoru** jednak posílením koordinace výzkumných aktivit v Evropě, jak na národní, tak i na evropské úrovni a jednak podporou koherentního rozvoje politiky inovací v Evropě. Konkrétně se jedná o³⁰:

- podporu zařazení národních výzkumných aktivit do sítě a vzájemného otevření národních výzkumných programů;
- podporu jiných rámců evropské vědecké a technologické spolupráce;
- podporu realizace prací nezbytných pro dosažení cíle ERA stanovených Evropskou radou co se týče benchmarkingu politik výzkumu, mapování špičkového výzkumu

³⁰ [21] Čtvrtletní periodikum: Inovační podnikání a transfer technologií 3/2001, str. 3

a zjišťování překážek mobility;

- práce týkající se prognostiky, statistiky a vědeckých a technologických indikátorů aktivity nezbytné ke zlepšení inovačního prostředí v Evropě. [21]

Zjednodušený přehled 6. RP viz příloha č. 8.

4. 7 Shrnutí podpor

V současnosti, přes poměrně široce a detailně koncipovaný systém podpor podnikání, jsou fakticky vynakládány finanční prostředky na podnikání ve srovnání se zeměmi EU skromné. Přesto však má státní podpora MSP již svůj osvědčený zavedený systém a lze za dobu její existence vykázat řadu pozitivních výsledků ve tvorbě nových pracovních příležitostí a zkvalitnění podnikatelských podmínek a prostředí.

Prostřednictvím programů podpor může podnik využít zvýhodněné zdroje, za předpokladu splnění určitých podmínek, které poskytuje stát, region, popř. EU jako nástroj své politiky podpory podnikání.

Podpůrné programy ČR nejsou určeny speciálně pro realizaci inovačních projektů. Většinou jsou převážně využitelné na nákup investičního majetku a jen omezeně pro vývojové aktivity. Obecně eliminují handicap MSP daný jejich nesnadným přístupem k běžným úvěrům. Protože stát těmito programy sleduje prostřednictvím podpory MSP nějaký makroekonomický cíl, musí příjemce zpravidla splnit některou z dalších specifických podmínek (tvorba pracovních míst, zvýšení exportu, rozvoj podnikání v hospodářsky slabých oblastech...).

➤ Programy zpřístupňující komerční úvěry

Tyto programy mají podobné cíle jako úvěrové programy, stát zde však nepůjčuje podnikatelům přímo své peníze, ale pomáhá jim získat zdroje komerční. Napomáhá jim k tomu jednak poskytováním záruk za úvěry, pokud podnik není schopen sám plně ručit

(tím posilují jeho kredibilitu pro banku), jednak vyplácením příspěvků na úhradu úroků, čímž se sníží úrokové zatížení podniku. Nejedná se o zdroj, ale o nástroj umožňující snazší a výhodnější získání komerčního zdroje. Využití pro inovační projekty je znovu omezené.

➤ Ostatní zvýhodněné zdroje

Jednotlivé regiony nebo státy v rámci své politiky MSP podporují firmy např. formou dotací na pořízení majetku, na tvorbu nových pracovních míst apod. I zde je možné podle národních či regionálních specifíků hledat případné finanční zdroje pro určité typy inovací.

➤ Zvýhodněné zdroje – specificky zaměřené na podporu výzkumu a vývoje

Inovační aktivity v MSP podporují nejen vlády jednotlivých států pro posílení konkurenceschopnosti národních ekonomik, ale i Evropská komise s cílem zvýšit konkurenceschopnost evropské ekonomiky jako celku. Podpůrné programy jsou vyhlašovány i na úrovni euroregionů.

Zatímco na financování netechnických inovací typu zavedení nového způsobu propagace, systému řízení jakosti apod. lze využít speciální programy, programy podpory výzkumu a vývoje jsou zaměřeny především na inovace výrobků a technologií. Většina těchto programů má formu dotace či příspěvku, některé pak i návratné finanční výpomoci, často s odloženým splácením po realizaci projektu, s dlouhodobou splatností apod.

➤ Zvýhodněné zdroje – ostatní specificky zaměřené

Pro úplnost na tomto místě zmiňuji další podpůrné programy. Stát na pomoc rozvoji MSP nabízí příspěvky a dotace podporující konkrétní aktivity vedoucí k naplňování státní hospodářské politiky. Jedná se o příspěvky na poradenské služby, účast na školeních pro podnikatele, propagace v zahraničí (veletrhy), na certifikaci kvality řízení a výrobků, na předcházení negativnímu vlivu podnikatelské činnosti na životní prostředí, apod. V některých případech právě tyto speciální formy podpory mohou napomoci pokrytí

nákladů na realizaci určitých typů inovačních projektů. [4]

Ekonomický rozvoj, konkrétně podpora a rozvoj MSP jsou chápány v širším rámci realizace jednotného evropského trhu. EU prostřednictvím svých podpor poskytuje větší příležitosti v přístupu k produktivním zdrojům, k rozvoji podnikání na nových trzích a pro inovaci a technologický rozvoj. Tyto příležitosti mohou značně přispět ke konkurenceschopnosti v ekonomice EU jako celku stejně jako k regionální konkurenceschopnosti příhraničních a přeshraničních regionů.

Nejpodstatnější část investic tvoří investice na podporu produktivního prostředí konkurenceschopnosti skrze investice do fyzického a lidského kapitálu, na podporu průmyslu, na podporu podnikatelského prostředí se zvláštním důrazem a vybudování mezinárodně konkurenceschopného malého a středně podnikatelského sektoru. Samozřejmě nezapomíná na důležitou podporu výzkumu a technologického rozvoje.

Státy EU věnují a zřejmě budou věnovat vědě a výzkumu značnou pozornost. EU si je vědoma, že evropský výzkumný potenciál dosud není optimálně využíván a že se stále nedaří efektivně aplikovat výsledky výzkumu v inovacích a pokročilých technologiích. Za podstatný a dosud nedoceněný zisk z oblasti VaV pro společnost a její schopnost konkurence se považuje „tacit knowledge“ (tiché vědění), kterým jsou nepublikované vědecké a technologické znalosti. Pracovníci účastníci se projektu jsou na jeho konci jiní než na začátku - získali nové znalosti, zkušenosti a dovednosti.

Význam vzdělání vědeckého a především technologického pokroku pro úspěšnost jednotlivých zemí je dnes zcela zásadní a mimořádný. Proto je tak důležitá schopnost naší země zapojit se do mezinárodních a především do evropských výzkumných projektů.

Pro zajištění úspěšné účasti České republiky v projektech mezinárodní spolupráce ve VaV byla v průběhu roku 2000 uvedena v činnost národní informační infrastruktura pro 6. Rámcový program EU NINET (National Information NETwork). Síť se skládá

z podpůrných organizací, které pomáhají při zahájení podnikání, které usnadňují navázání kontaktu, poskytují podnikům příležitosti k prozkoumávání vzájemných zájmů a vytvářejí nutné prvotní podmínky pro efektivní spolupráci. Tato síť zahrnuje Národní kontaktní organizaci (Technologické centrum AV ČR) a Regionální a Oborové kontaktní organizace, podrobněji o NINET viz příloha č. 9.

5. REGIONÁLNÍ KONTAKTNÍ ORGANIZACE LIBEREC

Regionální kontaktní organizace Liberec (dále jen RKO) vznikla jako společný projekt Výzkumného ústavu textilních strojů Liberec, a. s. (dále VÚTS) a Technické univerzity Liberec (TUL).

VÚTS byl založen jako pracoviště pro výzkum a vývoj nových textilních technologií s úzkou vazbou na podniky textilního strojírenství. Za dobu své existence se zapsal do povědomí světového textilního strojírenství unikátními vynálezy, které si nechal patentovat. V současné době se VÚTS jako akciová společnost zabývá výzkumem, vývojem a konstrukcí strojů a zařízení pro zpracovatelský průmysl v oblasti textilních strojů, balící, reprografické, polygrafické, potravinářské a sklářské techniky. S Technickou univerzitou v Liberci uzavřel smlouvu o dlouhodobé spolupráci, čímž bylo umožněno vytvoření několika společných pracovišť.

Před třemi lety bylo společně s TU Liberec zahájeno řešení projektu Regionální kontaktní organizace pro 5. Rámcový Program EU, jejíž činnost je zaměřena na zprostředkování informací a poradenství pro regionální firmy a instituce o možnostech financování výzkumně-vývojových záměrů ze strany EU.

RKO Liberec je součástí národní informační sítě regionálních kontaktních organizací NINET, jejichž cílem je poskytovat informace o rámcových programech EU. Projekt NINET je podporován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V poslední

době se zaměřuje na podporu výzkumu a vývoje pro firmy z libereckého regionu a Euroregionu Nisa.

Cíl organizace

Bezplatné poskytování informací a poradenský servis pro rámcové programy Evropské unie pro výzkum a technologický vývoj.

RKO je organizace s regionální působností v těchto okresech:

- Liberec,
- Jablonec nad Nisou,
- Česká Lípa,
- Děčín,
- Mladá Boleslav,
- Semily,
- Jičín,
- Trutnov,
- Náchod.

Služby RKO jsou určeny zejména pro:

- univerzity, školy, veřejné instituce;
- výzkumná a vývojová pracoviště;
- malé a střední firmy i bez vlastního výzkumného zázemí;
- průmyslové podniky;
- jednotlivce.

RKO poskytuje informace zaměřené na:

- možnosti financování výzkumných a vývojových projektů;
- zprostředkování kontaktů pro mezinárodní výzkumnou a vývojovou spolupráci;
- asistenci při přípravě projektů;
- informace o konferencích, stážích, výměnných pobytech;

- konzultace, semináře, pravidelné informační dny v průběhu celého roku.

V době, kdy jsem začínala psát tuto práci byl jedním z její hlavních úkolů připravit podklady o MSP v okresech s její regionální působností pro možnosti využití podpory transferu technologií českými podniky, při zapojení české republiky do 6. Rámcového programu EU. Do tohoto úkolu spadalo i zmapování podnikatelského prostředí v zainteresovaných okresech, výběr podniků z regionu RKO vhodných pro začlenění do databáze potencionálních klientů pro transfer technologií a vytvoření návrhu vhodné databáze těchto podniků s maximální možností využití dat. Výše uvedené úkoly jsem si pak po dohodě s RKO zvolila za předmět mé diplomové práce.

6. CHARAKTERISTIKA OKRESŮ S REGIONÁLNÍ PŮSOBNOSTÍ RKO

Jak jsem již uvedla v předchozí části, do působnosti RKO spadá devět okresů. U těchto okresů jsem se snažila získat maximální množství informací. Ze získaných dat jsem sestavila profil každého okresu, jenž byl zaměřen na pět hlavních oblastí, a to: obyvatelstvo, hospodářství, trh práce, doprava a kultura - cestovní ruch. Tyto profily mají sloužit pro rychlý obraz okresu v případě investorova zájmu. Pro ještě rychlejší orientaci a pro možnost srovnání jsem sestavila také pro každý okres profil v kvantifikační podobě. V této části práce uvádím tyto dva profily pouze jednoho okresu z důvodu omezeného rozsahu mé diplomové práce, profily ostatních okresů viz příloha č. 10 a č. 11.

6.1 Profil okresu Česká Lípa

Svou rozlohou 1 137 km² je největším okresem Libereckého kraje, z jehož rozlohy zaujímá 35,9 %. Ráz krajiny spoluvytváří četné *vodní plochy*. Největší z nich je Máchovo jezero, kolem něhož vznikla významná oblast *cestovního ruchu*.

OBYVATELSTVO

K 31. 12. 2000 mělo v okrese trvalé bydliště 106 207 obyvatel, z toho více jak třetina (40 186) žila v okresním městě Česká Lípa. Počtem obyvatel se okres podílí 24,7 % na úhrnu Libereckého kraje. V městech žije 86,3 % celookresního úhrnu obyvatel. Hustotou osídlení 93,4 osob na 1 km² se okres řadí mezi nejméně osídlené okresy kraje. Věkové složení obyvatel charakterizuje okres jako jeden z *nejmladších* v České republice s průměrným věkem 35,9 let.

HOSPODÁŘSTVÍ

Z hlediska hospodářského je *okresem průmyslovým*. K rozhodujícím odvětvím patří sklářství, které má v některých technologiích mnohaletou tradici a jedinečnost. Dominantní průmyslové odvětví okresu předchozích desetiletí - těžba a zpracování uranových rud je v současné době v útlumu. Uvolněné pracovní síly však ve značné míře našly uplatnění v podnicích zaměřených na výrobu *automobilových dílů a doplňků*.

Zemědělská výroba je soustředěna do jižní části okresu a je realizována v soukromých farmách a v zemědělských družstvech. Rostlinná výroba je zaměřena na pěstování obilovin, olejnin a píce, v živočišné výrobě na chov prasat a drůbeže. Ekonomické reformy probíhající v České republice po roce 1989 posílily i v okrese odvětví *obchodu, služeb, peněžnictví a veřejné správy*.

TRH PRÁCE

Nezaměstnanost i přes rozsáhlé omezení výrobních aktivit nejvýznamnějšího podniku regionu je *relativně nízká*. Míra nezaměstnanosti se dlouhodobě pohybuje pod celostátním průměrem a ke konci roku 2000 činila 6,70 %. Z celkového počtu 3 719 uchazečů o zaměstnání je více než polovina žen. Z hlediska vzdělání převažují uchazeči se základním vzděláním a vyučením.

DOPRAVA

Územím okresu Česká Lípa prochází několik *významných* silnic. Především silnice

I. třídy, která protíná území ve směru sever-jih. V jižním směru spojuje region s Prahou a ve směru severním s hraničními přechody do Spolkové republiky Německo. Ve směru východ - západ protíná území komunikace spojující průmyslovou oblast severozápadních Čech s Liberecko-Jabloneckou aglomerací.

KULTURA - CESTOVNÍ RUCH

Málo narušené životní prostředí, vhodné přírodní podmínky a velké množství kulturně historických památek jsou hlavními důvody, proč Českolipsko patří mezi nejnavštěvovanější rekreační oblasti v České republice. Prozatím nevyužité možnosti pro cestovní ruch by mohla skýtat rozsáhlá oblast bývalého vojenského prostoru Ralsko, o které se prozatím uvažuje jako o oblasti vhodné pro průmyslovou zónu.

6.2 Kvantifikační profil okresu Česká Lípa

Tab. č. 1: **ÚZEMÍ**

Rozloha	1137 km ² .
Podíl orné půdy (průměr ČR)	23,5 % (39,3 %).
Podíl lesů (průměr ČR)	44,7 % (33,4 %).
Krajinná charakteristika	Nížinná kotlina ve středu území okresu je lemována členitými vrchovinami vulkanickými (západ) nebo typu skalních měst (jih). Na severu je hornatina Lužických hor (793 m n.m.).
Příslušnost do VÚSC	Liberecký kraj.

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=114>

Tab. č. 2: **OBYVATELSTVO, OSÍDLENÍ**

Počet obyvatel k 31.12.2000 (podíl žen)	106 207 (50,9 %).
Podíl věkové skupiny 0-14 let (průměr ČR)	19,7 % (16,6 %).
Podíl věkové skupiny 60	13,8 % (18,2 %).

let a více (průměr ČR)	
Hustota obyvatelstva na km ² (průměr ČR)	93 (130).
Počet obcí k 1.1.2001	60.
Města (počet jejich obyvatel k 31.12.2000)	Česká Lípa (39 914), Nový Bor (12 455), Mimoň (6 780), Doksy (5 055), Cvikov (4 457), Kamenický Šenov (4 154), Stráž pod Ralskem (4 134), Jablunné v Podještědí (3 741), Zákupy (2 588), Žandov (1 914), Dubá (1 759).
Podíl obyvatel připadající na města (průměr ČR)	83 % (71 %).
Charakteristické rysy osídlení	Okresní město zaznamenalo v osmdesátých letech jeden z nejvyšších imigračních růstů v ČR. Sídlní síť na severu okresu s typem velkých údolních sídel je zcela odlišná od jihu. Specifickou sídelní situaci představuje bývalý VVP Ralsko.

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=114>

Tab. č. 3: **ZAMĚSTNANOST, PODNIKÁNÍ, TRH PRÁCE**

Evidenční počet zaměstnanců k 31.12.1999	30 782.
Podíl připadající na zemědělství, lesnictví a rybolov (průměr ČR)	3,2 % (5,2 %).
Podíl připadající na průmysl a stavebnictví (průměr ČR)	56,9 % (43,0 %).
Podíl připadající na ostatní odvětví (průměr ČR)	39,9 % (51,8 %).
Průměrná měsíční mzda v roce 2000 v Kč (průměr ČR)	12 486 (13 491).
Počet podnikajících fyzických osob k 31.12.1999	15 919.
Počet nezaměstnaných k 31.3.2001	3 796.
Míra nezaměstnanosti k 31.3.2001 (průměr ČR)	6,77 (8,68)
Volná pracovní místa k 31.3.2001	815.

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=114>

EKONOMIKA

Sektory s hlavním podílem na tvorbě ekonomického produktu: průmysl, cestovní ruch
Hlavní průmyslová odvětví: strojírenský, sklářský, rudný průmysl, výroba doplňků pro automobilový průmysl.

Zemědělské výrobní oblasti (podíl orné půdy v %): obilnářská (93), řepařská (7).
Převládající zemědělská produkce: obiloviny, brambory, píce, technické plodiny, maso, mléko.

Tab. č. 4: **PŘEHLED PRŮMYSLOVÝCH PODNIKŮ S 250 A VÍCE ZAMĚSTNANCI, KTERÉ MAJÍ ÚSTŘEDÍ NA ÚZEMÍ OKRESU**

Obchodní jméno	Sídlo	Počet zaměstnanců						
		5000 a více	4000 - 4999	3000 - 3999	2000 - 2999	1000 - 1999	500 - 999	250 - 499
CRYSTALEX A.S.	NOVÝ BOR			1				
DIAMO, STÁTNÍ PODNIK	STRÁŽ POD RALSKEM			1				
JOHNSON CONTROLS AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, SPOL. S R.O.	ČESKÁ LÍPA				1			
PRECIOSA - LUSTRY, AKCIOVÁ SPOLEČNOST	KAMENICKÝ ŠENOV					1		
NAREX ČESKÁ LÍPA A. S.	ČESKÁ LÍPA						1	
VAGÓNKA ČESKÁ LÍPA A.S.	ČESKÁ LÍPA						1	
TRIMCO, SPOL. S R.O.	STRÁŽ POD RALSKEM						1	
VARTA AKU SPOL. S R.O.	ČESKÁ LÍPA							1
AUTOBATERIE, SPOL. S R.O.	ČESKÁ LÍPA							1
FEHRER BOHEMIA S.R.O.	ČESKÁ LÍPA							1
MITOP, AKCIOVÁ SPOLEČNOST	MIMOŇ							1
FALCON MIMOŇ A.S.	MIMOŇ							1

Zdroj: Český statistický úřad, Registr ekonomických subjektů, výpis k 19.6.2001

Tab. č. 5: **DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA - Poloha v silniční a železniční síti ČR**

Počet zvnějšku přicházejících komunikací:	dál- nice	silnice pro motorová vozidla	silnice I. třídy čtyřpruho- vé	silnice I. třídy ostatní	železnice s vlaky EC, IC	ostatní železnice s rychlíky	vedlejší železnice
· ze severního kvadrantu				1		1	1
· z východního kvadrantu				2		1	
· z jižního kvadrantu				1		1	
· ze západního kvadrantu				2		1	2

Podíl trasy v % při nejrychl. spojení z okraje okresu do vybraných sídelních center:							
· Ústí nad Labem				100		100	
· Liberec				100		100	
· Praha	35			65		100	

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=114>

Tab. č. 6: Silniční a železniční síť v okrese Česká Lípa

Délka silnic k 31.12.1994	672,6 km.
Délka silnic v km na 100 km ² (průměr ČR)	59,2 (69,0).
Délka silnic v km na 10 000 obyvatel (průměr ČR)	63,8 (53,1).
Délka železnic k 31.12.1994	128,7 km.
Délka železnic v km na 100 km ² (průměr ČR)	11,3 (11,9).
Délka železnic v km na 10 000 obyvatel (průměr ČR)	12,2 (9,1).

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=114>

7. FILTROVÁNÍ PODNIKŮ VHODNÝCH PRO ZAČLENĚNÍ DO DATABÁZE RKO

Základní východisko při určování potenciálních klientů pro transfer technologií ve vybraných okresech pro mě představovaly dvě databáze firem, a to databáze asociace výzkumných organizací (AVO) a asociace inovačního podnikání České republiky (AIP ČR). Tyto databáze jsem si vybrala neboť předpokládám, že zaregistrováním v těchto asociacích projevily firmy určitý proinovační zájem.

Z obou databází jsem vybrala podnikatelské subjekty, jejichž sídlo je na území zainteresovaných okresů. Takto upravené databáze tvořily základní soubor o 239 prvcích. Pomocí administrativního registru ekonomických subjektů a obchodního rejstříku jsem vyfiltrovala z těchto databází podniky, jež splňovaly podmínku počtu zaměstnanců

pro získání podpory MSP (dále pouze podmínky podpory) dle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Výsledný výběrový soubor obsahoval 88 prvků.

Na základě zákona č. 513/1991 Sb., (obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů), o povinnosti zveřejňování údajů z účetní závěrky lze usuzovat, že firmy, které opravdu uveřejňují své účetní výkazy na internetových stránkách jsou věrohodnými podnikatelskými subjekty jako kandidáti pro podporu MSP.³¹ Tímto kritériem jsem opět vyfiltrovala, pomocí internetových stránek (např. www.ipoint.cz/firmy), předešle získaný soubor a získala tak podvýběrový soubor firem o 41 prvcích.

Moje konečná pracovní databáze obsahovala 41 firem, jež sídlily na území s územní působností RKO, splňovaly kritéria programů podpory MSP dle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, a které splňovaly kritérium dostupnosti informace dle zákona č. 513/1991 Sb., (obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů), o povinnosti zveřejňování údajů z účetní závěrky.

V této části práce bych ráda zmínila, že jsem si vědoma další možnosti sběru dat, a to dotazníkovou formou. Víím však z marketingové teorie, že obecně uznávaná návratnost dotazníků je zhruba 10 procent. Z mého základního souboru o 239 prvcích bych tedy touto formou mohla získat soubor optimálně o 25 prvcích. Při porovnání tohoto výsledku s mým konečným výsledkem se domnívám, že mnou provedený strukturovaný podvýběr mi poskytl více než dostačující množství firem.

³¹ Účetní jednotky, které mají povinnost mít účetní závěrku ověřenu auditorem, sestavují účetní závěrku v plném rozsahu a údaje z ní povinně zveřejňují. Povinnosti zveřejnění nepodléhají účetní výkazy v plném rozsahu tak, jak jsou sestaveny, nýbrž v závazné zestručněné podobě. Zestručněnou podobu však nelze zaměňovat s účetními výkazy sestavovanými ve zkráceném rozsahu. Účetní jednotky (neauditované společnosti), které sestavují výkazy ve zkráceném rozsahu, vůbec nemají povinnost dat z nich zveřejňovat.

8. VLASTNOSTI INOVAČNĚ ÚSPĚŠNÉHO PODNIKU

Základem vhodného podniku pro transfer technologií je jeho pozitivní a aktivní přístup k inovacím nejčastěji představovaný inovační strategií. Inovační myšlení patří mezi nejdůležitější aspekty při zvažování jejich významu pro podnikatelský úspěch firmy. Správná orientace inovační strategie je nutnou, nikoliv však postačující, podmínkou úspěchu firmy v konkurenční soutěži. Úspěch v konkurenční soutěži je pro každou firmu nejen žádoucí, ale v dnešním prostředí globálních trhů doslova existenční nutností. Podniky s inovačním myšlením si právě uvědomují, že inovace a jejich zahrnutí do strategie podniku jsou podmínkou udržení konkurenceschopnosti podniku.

Podnik s inovační strategií se zaměřuje na jednotlivé dovednosti a činnost, které podnik potřebuje k tomu, aby mohl systém práce s inovacemi efektivně uplatnit. Soustřeďuje se na zachycování inovačních podnětů, tvořivost pracovníků, schopnost řízení projektů, týmová práce, motivace pracovníků k inovacím, vztah k riziku a manažerské rozhodování, schopnost financovat inovace, schopnost posoudit životaschopnost záměru, spolupráce s VŠ a institucemi zabývající se vývojem a výzkumem (tzv. R&D instituce), průběžné vzdělávání pracovníků a sledování inovační výkonnosti.

Úspěšní inovátoři musí stavět na svých silných stránkách. Inovace musí být pro inovátora důležitá, jinak nebude ochoten k obětem, které trpělivá, tvrdá a často frustrující práce spojená s inovacemi vyžaduje. Inovace musí být řízena trhem.

Z výše uvedeného mohu shrnout *charakteristiky podniku*, který dokáže dobře využívat příležitosti pro inovace, jsou to:

Na strategické úrovni:

➤ Dlouhodobý přístup k řízení firmy a zahrnutí inovací do strategie [4]

Vedení si uvědomuje, že je třeba pokoušet se co nejlépe odhadnout vývoj trhu

a podmínek pro podnikání (zákony, vědeckotechnický vývoj, zahraničně-politická situace, nové technologie...) na několik let a podle toho si stanovovat i dlouhodobější cíle a způsob, jak jich dosáhnout. Vzhledem k tomu pak posuzuje příležitosti pro inovace a přikládá jim různé priority. Inovace jsou součástí dlouhodobých plánů, počítá se s nimi jako s nutnou podmínkou udržení konkurenceschopnosti a dosahování dlouhodobých cílů.³²

Na střední úrovni:

- Systematická práce na inovaci od zaznamenání prvního podnětu až k její realizaci. *Aby podnik mohl naplňovat s využitím inovací svou strategii, musí postupovat systematicky, nikoli nahodile.³³*

Aby mohl podnik skutečně systematicky pracovat na inovaci, aby malý nebo střední podnik mohl účelně pracovat s inovacemi, musí mít jeho management a zaměstnanci následující dovednosti, schopnosti praktiky či návyky [25]:

➤ **Systematické shromažďování všech podnětů, které by mohly vést k inovaci**

Při plnění své role ve firmě musí manažeři na všech úrovních hierarchie managementu firmy věnovat prioritně pozornost všem strategickým aspektům rozvoje úspěšného podnikání. Znamená to vyhledávat v externím prostředí možnosti vzniku podnikatelských příležitostí a také doprovázejících hrozeb. Podněty ke změnám se sbírají z interního i externího prostředí a dále se soustředí u určeného pracovníka (oddělení), zaznamenávají se, třídí se a týmově se pravidelně hodnotí.

³² [4] Skalický J., Šlechtová Y., Vacík E., Vacek J.: Hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi. Vydavatelství ZČU. Plzeň, 2001

³³ [4] Skalický J., Šlechtová Y., Vacík E., Vacek J.: Hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi. Vydavatelství ZČU. Plzeň, 2001

➤ **Kreativita pracovníků**

Podmínkou úspěšnosti podnikatelských firemních aktivit je co nejvyšší pracovní výkonnost každého zaměstnance. Podniky vytvářejí podnikavé prostředí, které aktivně podporuje iniciativu na nižších stupních řízení, kde týmová práce probíhá bez ohledu na funkce a kde se projevuje touha po osobní odpovědnosti. Důraz je kladen na schopnosti přebírat iniciativu, myslet podnikavě, vymýšlet a realizovat strategie, na schopnost jednání.

➤ **Projektový přístup a schopnost řídit projekty**

Výběr projektů je vždy v souladu s dlouhodobou strategií firmy. Dopředné myšlení firmy znamená též, že náměty pro inovace jsou hledány již před realizací projektu a mohou tak významně zasáhnout do jeho průběhu.

➤ **Dobrá týmová práce**

Výchozí podmínkou úspěchu inovace je nejprve dosažení vzájemné shody názorů a postojů. Proto musí vedoucí ovládat umění poznávat lidi - musí vědět, koho vede a koho chce motivovat. Žádoucí je, aby vedoucí změnili svůj postoj ke každému pracovníkovi z ovlivňování ke spolupráci

➤ **Motivace pracovníků (pracovníci mají chuť pomáhat zlepšovat produkt i fungování celého podniku)**

Přitom každý pracovník i každá skupina mohou být zdrojem inovací, podílet se na tvorbě podnikových cílů, převzít spoluodpovědnost za výsledky podniku. Vnitřní motivace je nutná zejména tehdy, mají-li mít výkony vysoký standard a dlouhodobou kvalitu, mají-li mít trvalý charakter. Jedinec, který již má určité zkušenosti, je připraven se učit, jestliže cítí potřebu dosáhnout lepších výsledků.

➤ **Přiměřený přístup k riziku**

Základním cílem řízení rizika projektů je zvýšit pravděpodobnost jejich

úspěchu a minimalizovat nebezpečí takového jejich neúspěchu, který by mohl ohrozit finanční stabilitu firmy a vést až k jejímu případnému úpadku.

➤ **Schopnost posoudit reálnost inovačního nápadu**

Podnik včas pracuje s informacemi marketingové, technickotechnologické, finanční a ekonomické povahy, které se využívají pro zpracování studie proveditelnosti projektu. Podnik v předinvestiční fázi je schopen potvrdit ekonomickou výhodnost nebo objevit ekonomickou nevýhodnost zamýšleného projektu, stanovit míru jeho rizikovosti a zabránit tak přijetí nekvalifikovaných rozhodnutí, které by podnik uvrhly do budoucích obtíží.

➤ **Spolupráce s externími odbornými kapacitami (vysoké školy, výzkumná pracoviště ...)**

Inovace znamená práci, tvrdou, soustředěnou, cílevědomou práci. Klade velké požadavky na pracovitost, vytrvalost a zodpovědnost. Pokud tyto vlastnosti chybí, nepomůže sebevětší talent, chytrost nebo znalosti. Proto si také podniky uvědomují, že zde je místo pro spolupráci s vysokými školami a R&D institucemi.

➤ **Průběžné vzdělávání pracovníků**

Je dokázáno, že největší brzdou zavádění vědeckotechnických přeměn je sociální nepřipravenost. Vztah ke vzdělání a vzdělávání velmi těsně souvisí s proinovační firemní kulturou. Výchova, trénink a vzdělávání se jeví jako nezbytná investice pro rozvoj schopností a pracovní kapacity každého jedince. Díky explozi znalostí se společnost stala „informační“ a znalosti a schopnost je používat se rovnají moci (moc informační a odborná). Důraz je při tom kladen na proinovační podnikovou kulturu.

➤ **Schopnost financovat inovační aktivity**

Zdroje inovačních podnětů podnik vyhledává jak uvnitř organizace, tak ve vnějším prostředí. Inovace jak již bylo zmíněno je podmínkou pro udržení konkurenceschopnosti firmy. Konkurenceschopnost firmy je podmínkou toho, aby firma mohla produkovat dostatek finančních prostředků. A dostatek finančních prostředků je pak nutná podmínka pro provádění inovačních aktivit.

➤ **Sledování inovační výkonnosti**

Schopnost uspět je posuzována měřítky vycházejícími z kategorií: návratnost investice (ROI), ekonomická přidaná hodnota (EVA) a hodnota firmy (cena akcie), přičemž od inovací je vyžadována vysoká návratnost investovaného kapitálu ROI. Ekonomická přidaná hodnota (EVA) je metoda založená na ekonomickém zisku. Ekonomický zisk respektuje veškeré náklady na vynaložený kapitál, tj. jak náklady na cizí kapitál, tak i náklady vlastního kapitálu. V tom je rozdíl od metod „klasické“ finanční analýzy (ukazatelé rentability kapitálu, které vychází z účetního zisku). [4].

9. VLASTNOSTI „ZDRAVÉHO“ PODNIKU A KRITÉRIA ROZHODUJÍCÍ O VHODNOSTI PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ PRO TRANSFER NOVÝCH TECHNOLOGIÍ

Při určování kritérií jsem pohlížela na podnik ze dvou hledisek:

- a) z kvalitativního hlediska - hledisko vnitřního prostředí firmy,
- b) z kvantifikačního hlediska - ekonomického hledisko.

9.1 Kvalitativní hledisko

Nejdříve jsem se zaměřila na hodnocení vnitřního prostředí firmy, jenž se snaží zachytit zásadní postoje podniku k inovacím.

Tzv. „**zdravý**“ podnik vhodného podnikatelského prostředí pro transfer nových technologií musí splňovat také další parametry či předpoklady, než-li pouze ekonomické ukazatele. Tyto předpoklady zaměřené na vnitřní prostředí firmy jsem rozčlenila na jednotlivé oblasti [4] a [25]:

1. strategie a plánování

- Podnik si je vědom zásad moderního řízení a strategického plánování a snaží se rozpracovávat svou vizi do minimálně střednědobého podnikatelského plánu. Uvědomuje si nutnost zavádění inovací, zároveň je schopen je plánovat a provádět. Bez písemného záznamu nemohou být nastoleny předpoklady pro sdílení cílů podniku, kde inovační aktivity jsou chápány jako objektivní nutnost.
- Podnik, jež počítá ve svém podnikatelském plánu se zaváděním inovací jako nezbytným předpokladem pro dosažení vize firmy a kde se zaměstnanci firmy spolupodílejí na formulování podnikové vize a o jejich připomínkách se dále jedná na úrovni managementu, je subjektem stavějícím na své budoucnosti. Myšlení na zítřek zachovává konkurenceschopnost firmy a posiluje její tržní pozici.
- Podnik dopředu sleduje možnosti zvyšování výkonnosti firmy. Inovační příležitosti jsou jedním z jejich zdrojů a proto jsou zakomponovány do rozvojových variant plánu a projektů. Má nástroje k vědomému ovlivňování své budoucí situace, otvírá tak prostor pro zvyšování výkonnosti podniku a k uplatňování inovací.

- V podniku existuje vůle top – managementu vyčlenit část prostředků na práci manažera inovací a fungování systému inovací jako nástroje k dosažení jeho strategických cílů.

2. Marketing

- Podnik, pro trvalý úspěch u zákazníků, musí umět uspokojit jejich požadavky současné i budoucí. Tj. snaží se vnášet do svých produktů a služeb neustálý inovační náboj a být si vědom, že kromě ryze technických výrobních a procesních inovací se musí firma cíleně věnovat rozvoji trhu se zaměřením na zákazníka.
- Firmy sledují pečlivě vývoj trhu a mají inovační myšlení. Marketing prorostl do všech aktivit firmy a informace, které poskytuje jsou motorem inovačních změn. Tyto firmy mají předpoklady aktuální vývojové trendy na trhu efektivně přeměnit do produktů, které jejich zákazníci poptávají a které proto mohou zajistit návratnost prostředků vložených do inovací.
- Firma se zabývá uspokojováním budoucích potřeb svých zákazníků, což znamená rozvinutou a koncepční inovační činnost ve firmě, kde podněty k inovacím přicházejí od zákazníků. Zákaznické reakce na produkt jsou iniciátory změn, které eliminují plýtvání prostředky firmy zvyšující prestiž firmy na trhu.
- Firma má kvalitní informační systém, který využívají kompetentní pracovníci, čím vytváří předpoklady pro efektivní vytváření strategických plánů ve firmě a ke sdílení podmětů pro inovace v rámci jednotlivých útvarů firmy a mezi nimi.

3. Technologický proces

- Poznatky týkající se významu technologických inovací pro budoucí konkurenceschopnost firmy jsou doceněny a z podnětu vedení firmy jsou informace jako zdroj inovačních podnětů dále dostupné i ostatním pracovníkům

ve firmě. V podniku existuje sledování znalostí a nových technologií u konkurence a ve světě a pravidelně je informováno vedení pracovníky firmy.

- Ve firemním prostředí existuje provázanost procesu změn, plánovaný postup při zavádění změn technologií a monitorování a hodnocení změnových procesů. Firmy, které posuzují investiční návratnost plánovaných změn jsou schopny vytvářet scénáře budoucích množností a usměrňovat ekonomický efekt.
- Ve firmě, která si tvoří zdroje určené na vývoj a tyto zdroje jsou součástí rozpočtu, se odráží koncepčnost inovačních procesů a také to, že nespolehá pouze na externí „výhodné“ účelové zdroje.

4. Kvalita

- Sledování změn ovlivňujících systém kvality ve firmě. Ve firmách se sledují a analyzují nové produkty, a nebo se procesy navrhují tak, aby vyhovovaly nejen současnému stavu, ale i předvídatelným změnám. Inovace jsou vzhledem k postavení firmy nutností pro obhájení její budoucí pozice.
- Firma v rámci implementovaného systému kvality systematicky provádí externí audity kvality. Poznatky z auditů navíc evokují celou řadu inovačních stimulů.

5. Logistika

- Management má proto dostatek informací k tomu, aby mohl posoudit, jak zlepšit svoji konkurenční pozici a snížit náklady dosahované v technologických operacích. Podobně může postupovat při monitoringu toku zboží distribučním kanálem.
- Firma je schopna flexibilně sledovat vývoj implementace inovací v logistice. Navíc je zde možnost provádět benchmarking s konkurencí a vytvářet tak účinnou

zpětnou vazbu pro efektivní řízení procesů ve firmě. Existuje zde průnik inovačních procesů v logistice do strategie firmy.

6. Organizace a lidské zdroje

- Za „bránu vstupu“ inovačních informací jsou považovány výhradně zaměstnanci firmy prostřednictvím včlenění inovačních podmětů i z externího prostředí.
- Podnik dbá, kromě standardní motivace na možnosti odborného a kariérového růstu zaměstnanců (zejména klíčových zaměstnanců firmy), existence důrazu na odborný a profesní růst, prostor pro realizaci v jejich odbornostech. Vytváří klima příznivé pro kreativitu a rozvoj inovací.
- Firmy s plochou organizační strukturou signalizují přebírání řady odpovědností a při plnění úkolů uplatnění kreativního myšlení a jednání. Inovační náměty, které při tom vznikají jsou prosaditelné.
- Ve firmách existuje prostředí, které umožňuje správně využívat zaměstnanecký potenciál. Důležité je zde nasměrování iniciativy „zdola nahoru“. Možnost aktivně se spolupodílet na formování budoucnosti firmy vytváří předpoklady pro využívání motivačních faktorů a pro soustavné budování firemní kultury.

Na základě výše uvedených charakteristik a za pomoci odborné literatury zaměřené na tuto problematiku jsem vybrala otázky, které by dle mého úsudku mohly nejlépe charakterizovat vnitřní prostředí firmy. Z vybraných otázek jsem sestrojila dotazník, viz příloha č. 12, který by mohl být rozeslán vybraným firmám pro účel zjištění jejich přístupu k inovacím a pro zjištění vhodnosti firem pro transfer technologií.

Jak jsem již uvedla na začátku této kapitoly, na podnik je možno pohlížet ze dvou hledisek, jež spolu souvisí, a to z hlediska kvantitativního a kvalitativního. Jestliže budu předpokládat, že kvalitativní a kvantitativní hodnocení je ve vzájemném vztahu, mohu

konstatovat, že firma má zdravé vnitřní prostředí, jestliže vykazuje zdravé financování. Pak jednou z možností jak zhodnotit kvalitativní hledisko je rozeslání dotazníku a vyhodnocení sebraných dat. Druhou možností je porovnat finanční zdraví podniků, které se již účastní rámcového programu s finančním zdravím podniků jako kandidátů na transfer technologií (kandidátů pro 6. RP). Konkrétněji porovnání finančního zdraví s podniky, které se účastní 5. RP, neboť 5. RP a 6. RP spolu úzce souvisí, resp. 6. RP navazuje na 5. RP.

Z hlediska omezeného rozsahu mé diplomové práce jsem se přiklonila ke druhé hypotéze. Tato hypotéza je opřena o předpoklad, že firmy, které se již 5. RP účastní, mají kvalitní vnitřní proinovační prostředí. Pak jestliže znám finanční zdraví firem, které se již účastní 5. RP a znám finanční zdraví potenciálních klientů pro transfer technologií, mohu jejich finanční zdraví porovnat a zhodnotit tak rámcově i jejich vnitřní prostředí.

Při výběru firem, které se již účastní 5. RP jsem postupovala formou strukturovaného výběru. To jest stejným způsobem jako při výběru firem v regionální působnosti RKO jako vhodných kandidátů pro transfer technologií, viz kapitola 7 (str.44). Ze základního souboru o 206 prvcích, který jsem měla k dispozici, jsem získala výběrový soubor o 98 prvcích.³⁴ Firmy ve výběrovém souboru splňovaly podmínku podpory MSP dle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Z tohoto výběrového souboru jsem vyfiltrovala konečný podvýběrový soubor o 28 prvcích. Těchto 28 firem splňovalo nejen kritéria podpory MSP, ale i kritérium dostupnosti informací.

9.2 Kvantifikační hledisko

K hodnocení ekonomického prostředí firmy jsem využila tzv. „Rychlého testu“ prof. Jiřího Vysušila, který se zaměřuje na konkrétní oblasti finančního řízení podniku. Rychlý test je velmi dobrý nástroj pro hodnocení a řízení podniku k jeho prosperitě. Svou rozšířenost získala právě díky programovým produktům na bázi této soustavy. Je založen

³⁴ Z databáze 5. RP o 205 firem bylo zjištěno 98 malých a středních podniků, z toho 46 akciových společností a 46 společností s ručením omezeným.

na 11 vstupních ukazatelích z rozvahy a 11 vstupních ukazatelích z výsledovky. Z nich bylo expertním způsobem vybráno 91 poměrových ukazatelů rozdělených do 15 podskupin. Jedná se o ukazatele, které se osvědčily ze široké škály množství pro svou vypovídací schopnost. Používají se nejčastěji a přinášejí komplexní informace o podniku v šesti hlavních oblastech.

Ukazatele se pak porovnávají se stavovými normami a s normami růstu³⁵, které byly odvozené z teorie růstu a z empirických růstových údajů dobře se vyvíjejících podniků, viz tab. č. 7. Podstatou testu je, že se nehodnotí jen vypočtené hodnoty, ale zejména vývoj ukazatelů.

Analyza absolutních ukazatelů

Při této analýze se sledují jednotlivé položky účetních výkazů, a to rozvahy a výsledovky. Sleduje se roční procentní pohyb jednotlivých složek obou účetních výkazů a tento pohyb (růst či pokles) se porovnává s normami růstu těchto jednotlivých položek. Příliš rychlý ani příliš pomalý růst (ale i pokles) není žádoucí. Dodrží-li podnik všechny normy růstu, tj. relace mezi nimi, má šanci dosáhnout výsledného růstu čistého zisku o 8 % ročně, což je velice úspěšná hodnota. [26]

Tab. č. 7: Soustava norem ročního růstu u 22 absolutních ukazatelů

Ukazatel		roční norma	Ukazatel		roční norma
1	Aktiva cellem mají růst	o 2,6 %	12	Materiál má růst	o 1,0 %
2	Vlastní jmění má růst	o 3,0 %	13	Spotřeba energie má růst	o 1,0 %
3	Závazky mají růst	o 1,5 %	14	Odpisy mají růst	o 4,0 %
4	Investiční majetek má růst	o 2,9 %	15	Mzdy mají růst	o 3,0 %
5	Hmotný investiční majetek má růst	o 3,0 %	16	Finanční náklady mají růst	o 2,5 %
6	Investice mají růst	o 2,2 %	17	Vlastní náklady mají růst	o 2,6 %

³⁷ Růstové normy – o kolik procent by měl každý ukazatel vzrůst (čistý procentní růst za rok)
Stavové normy – jakou hodnotu by měl daný ukazatel vykazovat v určitém okamžiku

7	Oběžná aktiva mají růst	o 2,0 %	18	Výkony celkem mají růst	o 3,0 %
8	Zásoby mají růst	o 1,0 %	19	Vlastní výkony mají růst	o 4,0 %
9	Pohledávky mají růst	o 2,5 %	20	Čistá výroba má růst	o 4,0 %
10	Finanční majetek má růst	o 2,5 %	21	Hrubý zisk má růst	o 5,0 %
11	Výrobní fondy mají růst	o 2,8 %	22	Čistý zisk má růst	o 8,0 %

Zdroj: Vysušil Jiří,.: Finance v centru pozornosti, PROFESS, Praha, 1992

Souhrnné hodnocení vývoje majetku a zdrojů

Při sledování vývoje pohybů jednotlivých, rozvahových i výsledkových položek v čase se uvádějí určitá pravidla. Investiční majetek má růst, zásoby a pohledávky (nedobytné) klesat, hotové peníze mají být raději investovány do cenných papírů, které nesou úrok. Vlastní kapitál má růst, cizí kapitál (dluhy) má klesat.

Analýza podílových ukazatelů

Analýza těchto ukazatelů přináší komplexní informace o podniku v těchto hlavních oblastech:

- **Produktivita** – vyjadřuje schopnost podniku z majetku vytvářet prodejné výkony, poměruje výkony k různým složkám majetku zdrojů a též ke mzdám.
- **Rentabilita** – neboli výnosnost je měřítkem schopnosti podniku transformovat zásoby na hotové peníze a dosahovat zisku užitím investovaného kapitálu.
- **Solventnost** – obecná schopnost podniku získat prostředky na úhradu svých závazků. Vyjadřuje vztah mezi pohledávkami a skutečnými penězi v bance, vyjadřuje relativní přebytek hodnoty aktiv nad hodnotou závazků;
- **Zadluženost** – míra zadlužení charakterizuje zatížení podniku dluhy. Vyjadřuje čisté věřitelské riziko, které roste s růstem zadluženosti (podkapitalizování podniku), nezdravé je i překapitalizování podniku - znak přílišné opatrnosti;
- **Nákladovost** – poměrují jednotlivé složky nákladů k výkonům;
- **Likvidita** – charakterizuje platební schopnost, schopnost včas splatit své krátkodobé závazky. Používají se 3 stupně jako míry obtížnosti transformovat majetek do hotovostní formy;
- **Struktury** – viz výše.

K těmto ukazatelům můžeme také přiřadit ukazatele aktivity, které charakterizují schopnost podniku využívat vložených prostředků, např. rychlost obratu oběžných prostředků. Rychlost obratu je požadována co nejvyšší. [26]

Z důvodu omezené dostupnosti dat (viz výše zmíněné výkazy ve zkráceném rozsahu), jsem vybrala pouze ukazatele, pro jejichž výpočet se mi podařilo získat potřebné údaje. Jedná se o následující ukazatele:

- Produktivita aktiv měřená pomocí výkonů.
- Produktivita vlastního jmění měřená pomocí výkonů.
- Rentabilita celkového vloženého kapitálu (ROA) – celková efektivnost, tzn. schopnost podniku vytvářet ze svého majetku zisk.
- Rentabilita vlastního kapitálu (ROE).
- Rentabilita investovaného kapitálu (ROI).
- Nákladovost odpisová – odpisová náročnost výkonů.
- Struktura aktiv – podíl vlastního jmění na celkových aktivech.
- Struktura aktiv – podíl oběžných aktiv na celkových aktivech.
- Struktura aktiv – podíl finančního majetku na celkových aktivech.
- Běžná likvidita – solventnost podniku.
- Rychlá likvidita – schopnost podniku vyrovnat se svými závazky, aniž by musel prodávat svůj majetek.
- Peněžní likvidita – peněžní hotovost, ceniny, vkladu u peněžních ústavů, CP.
- Celková zadluženost – ukazatel věřitelského rizika, míra krytí aktiv podniku cizími zdroji.
- Dluh na vlastní jmění – převrácená hodnota vyjadřuje míru finanční samostatnosti.
- Krytí stálých aktiv – ukazatel věřitelského rizika.

- Obrátka zásob – rychlost přeměny zásob majetku až po prodej hotových výrobků a opětovný nákup.
- Obrat celkových aktiv – kolikrát se uskuteční přeměna majetku na peníze.
- Obrat fixních aktiv – kolikrát se uskuteční přeměna fixního majetku na peníze.

Souhrnné hodnocení skupin hlavních ekonomických kategorií [26]

Podíloví ukazatelé tvoří tzv. systém včasného varování. Pro velkou různorodost specifických podmínek pro jednotlivé firmy, obory i jednotlivá odvětví je pro objektivní posouzení ekonomického vývoje v časové řadě lépe porovnávat tendenci (trend) vývoje těchto ukazatelů.

Pro jednotlivé skupiny platí tato pravidla:

- *Produktivita* – má zásadně růst, pokles je vždy nepříznivý.
- *Rentabilita* – má zásadně růst, a to rychleji nebo alespoň stejně rychle jako produktivita.
- *Nákladovost* – má zásadně klesat, neboť náročnost zdroje se musí zmenšovat nebo alespoň stagnovat. Měla by se dostat minimálně na takovou nákladovost, jakou má konkurence, lépe ovšem bude-li nižší.
- *Likvidita* – má růst, maximálně může též stagnovat. Tzn. zvyšovat se či udržovat se na správné výši, tj. na schopnosti splatit ihned právě splatné dluhy.
- *Zadluženost* – má zásadně klesat, maximálně může též stagnovat není-li příliš vysoká, neboť pak by byla ohrožena likvidita (schopnost zaplatit při eventuelním skončení činnosti dluhy podniku).
- *Solventnost* – má taktéž růst. Podíl finančního majetku a pohledávek se tím má zlepšovat nebo alespoň stagnovat, tj. má klesat objem příliš vysokých (zvláště nedobytných) pohledávek.
- *Struktura* – má v podstatě stagnovat, pokud je dobrá.

Rentability a produktivity – jejich stav i vývoj – jsou naprosto nezbytné ekonomické veličiny, které musí každý manažer trvale sledovat. Tyto ukazatele se používají pro komplexní posouzení a hodnocení efektivnosti podniku. Pomocí nich se vyjadřuje intenzita využívání, reprodukce a zhodnocení kapitálu. Názorné je zachycení

vývoje těchto ukazatelů v grafické podobě na časové řadě. [26]

9.3 Hodnocení zdraví podniku dle kvantifikačního hlediska

Na výše uvedený rychlý test jsem si vypracovala metodiku v Excelu a tu pak aplikovala na každé firmě ve výše uvedených dvou výběrových souborech (viz dále). V „Rychlém testu“ prof. Vysušila [26] je porovnání dosažených hodnot ukazatelů s normami hodnoceno slovně lepší a horší. Rozhodla jsem se vypracovat podrobnější metodiku při jejich porovnávání. K výsledným hodnotám jednotlivých ukazatelů jsem přiřadila odpovídající normy a provedla porovnání výsledných hodnot ukazatelů s těmito normami. Podle procentního plnění norem ukazatelů, jsem pak firmy rozdělila do čtyř skupin různého finančního zdraví a tyto skupiny jsem nazvala A, B, C a D.

Kategorizace podle procentního plnění norem:

- A.... **pevné zdraví**.....85% – 100% ukazatelů v normě.
- B....**dobré zdraví**.....50% – 100% ukazatelů v normě či s menším vychýlením od normy.
- C.....**slabší zdraví**..... 50% – 85% ukazatelů s větším vychýlením od normy.
- D.....**churavění**..... 85% – 100% ukazatelů s větším vychýlením od normy.

Charakteristika kategorií finančního stavu firmy:

- A.... **pevné zdraví**.....podnik pevného zdraví je i při závažných nezdarech v provozní činnosti či při externím ohrožení jistěn.
- B....**dobré zdraví**.....toto finanční zdraví podrží podnik při přechodných nesnázích v provozní činnosti. Čím blíže je zdraví k úrovni pevného zdraví, tím větší je odolnost proti internímu ohrožení a naopak.
- C.....**slabší zdraví**.....u podniku tohoto zdraví by mohly případné poruchy podnikání způsobit přechodné finanční potíže. Čím blíže je zdraví k úrovni churavění, tím dlouhodobější finanční potíže by

mohly způsobit a naopak.

D.....churavění.....tento stav přivádí podnik do finanční tísně. Nelze vyloučit, že dojde k úpadku. Podnik náchylný k finanční tísní. Z hlediska finanční důvěryhodnosti jde o podnik, u kterého je nutné při obchodním styku dbát maximální opatrnosti, nutnost monitorování finanční situace dlužníka, z hlediska vyhlídek na uspokojení svých nároku při případném konkurzu či vyrovnání z hlediska věřitele. Z hlediska míry finanční spolehlivosti jde o podnik, který by měl zvolit strategii útlumu nebo musí uskutečnit zásadní finanční restrukturalizaci.

Z důvodu omezeného rozsahu mé diplomové práce zde uvádím finanční analýzu pouze jedné firmy. Ostatních 40 firem z prvního souboru a 28 firem z druhého souboru viz příloha č. 13 a č 14.

9. 3. 1 Finanční analýza firmy Desco a. s.

Tab. č. 8: Rozvaha (tis. Kč)

	4/1999	4/2000	4/2001
Aktiva celkem	61876	66849	58449
Stálá aktiva	38651	34932	33660
Oběžná aktiva	21285	29658	23676
Finanční majetek	603	3050	2272
Pasiva celkem	61876	66849	58449
Vlastní jmění	25934	28659	31453
Cizí zdroje	35297	37226	25892
Dlouhodobé závazky	0	0	0
Bankovní úvěry a výpomoci	30080	24440	16921

Zdroj:http://ipoint.financninoviny.cz/detail_subj.php?subj=158

Tab. č. 9: Výsledovka (tis. Kč)

	4/1999	4/2000	4/2001
Výkony a prodej zboží	88444	107104	123338
Přidaná hodnota	38126	44213	51829

Odpisy HIM a NIM	4643	4994	7064
Tvorba rezerv, Časové rozlišení	264	1272	1371
Provozní hospodářský výsledek	5141	6220	6448
Finanční hospodářský výsledek	-3565	-3758	-3085
Hospodářský výsledek za účetní období	1485	2923	3386

Zdroj: http://ipoint.financninoviny.cz/detail_subj.php?subj=158

Tab. č. 10: Roční růst rozvahových položek

Roční růst v %	4/2000	4/2001	Norma ročního růstu
Aktiva celkem	8,04	-12,57	2,60
Stálá aktiva	-9,62	-3,64	2,90
Oběžná aktiva	39,34	-20,17	2,00
Finanční majetek	405,80	-25,51	2,50
Pasiva celkem	8,04	-12,57	2,60
Vlastní jmění	10,51	9,75	3,00
Závazky celkem	6,25	-29,31	1,50

Tab. č. 11: Roční růst výsledkových položek

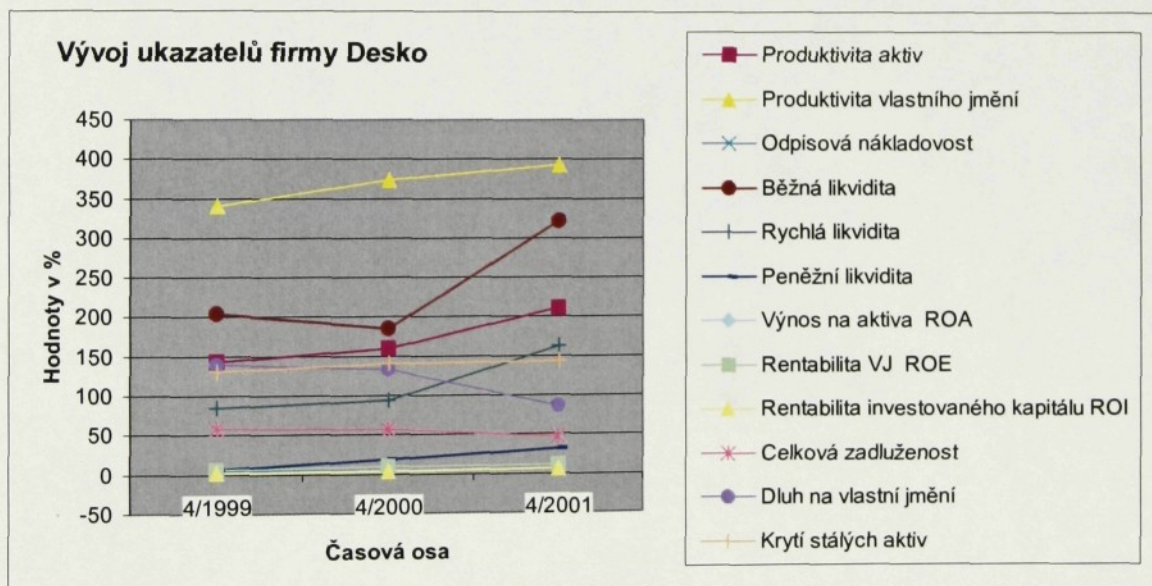
Roční růst v %	4/2000	4/2001	Norma ročního růstu
Výkony a prodej zboží	21,10	15,16	3,00
Přidaná hodnota	15,97	17,23	4,00
Odpisy HIM a NIM	7,56	41,45	4,00
Hospodářský výsledek za účetní období	96,84	15,84	8,00

Tab. č. 12: Analýza poměrových ukazatelů

Ukazatelé				Stavové normy	
	4/1999	4/2000	4/2001	meze	optima
Produktivita (%)					
Produktivita aktiv	142,94	160,22	211,02	min 250	výše než 250
Produktivita vlastního jmění	341,03	373,72	392,13	min 500	výše než 500
Odpisová nákladovost	5,25	4,66	5,73	max 4,0	3,5 - 4,0
Likvidita (%)					
Běžná likvidita	205,00	186,00	322,00	min 150	150 - 200
Rychlá likvidita	85,00	94,00	163,00	min 100	100 - 150
Peněžní likvidita	6,00	19,00	31,00	min 40	40 - 50
Rentabilita (%)					

Výnos na aktiva ROA	2,40	4,37	5,79	min 5	cca 10
Rentabilita VJ ROE	5,73	10,20	10,77	min 10	více než 10
Rentabilita investovaného kapitálu ROI	2,19	3,16	5,75	cca 8	více než 8
Zadluženosti (%)					
Celková zadluženost	58,09	57,13	46,19	max 50	méně než 50
Dluh na vlastní jmění	139,00	133,00	86,00	max 100	méně než 100
Krytí stálých aktiv	131,00	141,00	144,00	min 100	100 - 130
Aktivity					
Obrátka zásob	7,11	7,04	10,74	min 12	max hodnota
Obrat celkových aktiv	1,43	1,55	2,14	min 2,5	max hodnota
Obrat fixních aktiv	2,28	2,96	3,72	nedefinováno	max hodnota
Struktura - podíly složek (%)					
Vlastního jmění na celk. aktivech	41,91	42,87	53,81	min 50	výše než 50
Oběžných aktiv na celk. aktivech	34,40	44,37	40,51	max 70	méně než 67
Finančního majetku na celk. aktivech	0,97	4,56	3,89	min 10	výše než 10

Obr. č. 1

Procentní plnění růstových norem absolutních ukazatelů

Tab. č. 13: u rozvahových ukazatelů

	4/2000	4/2001
v normě	85,71	0,00
s menším vychýlením od normy	0,00	14,29
s velkým vychýlením od normy	14,28	85,71

Tab. č. 14: u výsledkových ukazatelů

	4/2000	4/2001
v normě	100,00	100,00
s menším vychýlením od normy	0,00	0,00
s velkým vychýlením od normy	0,00	0,00

Tab. č. 15: U ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ CELKEM

	4/2000	4/2001
v normě	90,90	36,36
s menším vychýlením od normy	0,00	9,10
s velkým vychýlením od normy	9,10	54,54

**Procentní plnění stavových norem
podílových ukazatelů**

Tab. č. 16: U PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ CELKEM

	4/1999	4/2000	4/2001
v normě	22,22	27,78	61,11
s menším vychýlením od normy	61,11	55,55	33,33
s velkým vychýlením od normy	16,67	16,67	5,56

Tab. č. 17: **hodnocení finančního zdraví firmy**

HODNOCENÍ FINANČNÍHO ZDRAVÍ FIRMY	Rok
B	4/1999
B	4/2000
B	4/2001

10. HODNOCENÍ VYBRANÉHO PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ

Na základě uvedených hypotéz v deváté kapitole, konkrétněji v podkapitole 9. 1, jsem provedla porovnání finančního zdraví firem, které se již účastní 5. RP s finančním zdravím podniků jako potenciálních klientů pro transfer technologií kandidátů. Následně jsem provedla zhodnocení.

Konečné hodnocení finančního zdraví každé firmy (v obou mých databázích) jsem přenesla do následujících tabulek č. 18 a č. 19.

Tab. č. 18: **Firmy v regionální působnosti RKO – potenciální kandidáti pro 6. RP**

Firma	Finanční zdraví	Firma	Finanční zdraví
AIR PRODUCTS spol. s r. o.	D	Krkonošské vápenky Kunčice a. s.	B
ATMOS Engineering s. r. o.	B	LEMEX a. s.	B
AXL a. s.	C	LIGLASS a. s.	C
B A T I S T s. r. o.	B	LITES a. s.	C
DESKO a. s.	B	LUCAS AUTOBRZDY, s. r. o.	B
ELITEX a. s.	B	MZD - Dobrovické strojírný, a. s.	B
ELITEX PRODUCTION, a. s.	C	Rekufol spol. s r.o.	C
EMBA s. r. o.	B	RETOS VARNSDORF s. r. o.	B
EPRONA a. s.	B	ROTEXTILE a. s.	C
Farmet a. s.	B	R-TECH a. s.	B
FEREX - ŽSO spol. s r. o.	C	SaToS a. s.	B
FEROX, a. s.	C	Sklopísek Střeleč - EXIMOS, a.s.	B
Frýdlantské strojírný - Rasl a syn a. s.	C	SEVEROCHEMA, družstvo pro chemickou výrobu, Liberec	B
GEODÉZIE ČS a. s.	B	SILVER MACHINE a. s.	B
Glaverbel Liberglav s. r. o.	B	SWELL spol. s r.o.	B
JABLOTRON s. r. o.	B	TANEX, PLASTY a. s.	B
JESVA s. r. o.	C	TECHNOSKLO spol. s r. o.	B
JIZERSKÉ SKLO a. s.	B	Továrny textilních potřeb - ELITEX, a. s.	D
KARNED a. s.	C	UNITHERM s.r.o. divize slévárna	B
KOVOŠROT Děčín a. s.	B	Zemědělská technika Lomnice	C
		ZVU Slévárna a strojírna a. s.	B

Tab. č. 19: **Firmy účastníci se 5. RP**

Firma	Finanční zdraví	Firma	Finanční zdraví
AQUATEST a. s.	B	ROCKWOOL a. s.	C
AQUATIS a. s.	B	Saint - Gobain Advanced Ceramics s. r. o.	D
BAU PLUS A. S.	B	STÚ - E a. s.	C
Beskyd Fryčovice, a. s.	B	SUDOP PRAHA a. s.	B
CENTRUM STAVEBNÍHO INŽENÝRSTVÍ a. s.	B	SVÚM a. s.	B
ČKD Blansko Engineering, a. s.	C	SYNPO a. s.	B
ELTODO DOPRAVNÍ SYSTÉMY S. R. O.	B	ŠKODA VÝZKUM s. r. o.	B
EVEKTOR-AEROTECHNIK a. s.	C	THEMIS a. s.	B
INSTITUT PRO TESTOVANI	B	TZP a. s.	B

A CERTIFIKACI A. S.			
Kovohutě Příbram a. s.	B	UJP PRAHA a. s.	C
LICOLOR a. s.	C	VÍTKOVICE -Výzkum a vývoj, spol. s r.o.	B
PRAGA HRADEK NAD NISOU A. S.	B	RESEARCH INSTITUTE OF INORGANIC CHEMISTRY LTD.	B
PIVOVAR CERNA HORA A. S.	B	VÚKV, a. s.	B
MEGA a. s.	B	Výzkumný a zkušební letecký ústav, a. s.	B

Z tabulky č. 18 jsem pak odvodila strukturální složení firem podle jejich finančního zdraví. Tímto samým způsobem jen postupovala i u tabulky č. 19. Výsledné hodnoty jsem zanesla do tabulky č. 20 a do tabulky č. 21.

Tab. č. 20:

FINANČNÍ STAV FIREM účastnících se 5. RP	Procentní rozdělení
A - pevné zdraví	0,00
B - dobré zdraví	75,00
C - slabší zdraví	21,43
D - churavění	3,57

Tab. č. 21:

FINANČNÍ STAV FIREM v regionální působnosti RKO	Procentní rozdělení
A - pevné zdraví	0,00
B - dobré zdraví	65,86
C - slabší zdraví	29,27
D - churavění	4,87

V této části také uvádím, že z mého souboru firem v regionální působnosti RKO je 26 akciových společností, 15 společností s ručením omezeným. Ze souboru firem již účastnících se 5. RP se mi podařilo získat údaje o 23 akciových společnostech a 5ti společnostech s ručením omezeným.

Ze závěrečného shrnutí vyplynulo, že ve vybraném podnikatelském prostředí s regionální působností RKO nedosahuje žádná firma pevného finančního zdraví. Dobrému zdraví, které podrží podnik při přechodných nesnázích v provozní činnosti, se těší 65,86 % firem. U 29,27 % firem slabšího zdraví by mohly případné poruchy podnikání způsobit přechodné finanční potíže. Podniků náchylných k finanční tísní je pak 4,87 %.

Dále ze závěrečného shrnutí vyplynulo, že ani ve výběrovém souboru firem účastnících se již 5. RP nedosahuje žádná firma takového finančního zdraví, které by ji

jistilo při závažných nezdarech v provozní činnosti či při externím ohrožení. Dobrému zdraví se těší 75 % firem a 21,43 % firem je slabšího zdraví. Neočekávaně i zde se nacházejí podniky náchylné k finanční tísní. Firem s churavějícím finančním zdravím je v tomto souboru 3,57 %.

Porovnáme-li strukturální složení firem v obou souborech podle jejich finančního zdraví, je možné vidět výraznou podobnost (téměř shodnost). Žádná firma nedosahuje pevného finančního zdraví, ale téměř tři čtvrtiny firem v obou souborech dosahují dobrého zdraví. Zrovna tak v obou souborech je zhruba jedna čtvrtina firem, která má slabší zdraví. V obou souborech se také nachází minimální množství firem ve stádiu churavění.

Na základě výše uvedených skutečností jsem došla k závěru, že vybrané podnikatelské prostředí (s regionální působností RKO) je připravené pro transfer technologií. Usoudila jsem tak po zjištění, že parametry výše zmiňovaného podnikatelského prostředí se shodují s parametry vybraného podnikatelského prostředí složeného z firem, které se již účastní programů podpory se zaměřením na transfer technologií.

Firmy ve vybraném podnikatelském prostředí v regionální působnosti RKO splňují podmínky podpory MSP. Tyto firmy jsou též připravené pro transfer technologií z hlediska finančního zdraví. Proto účast na programech podpory MSP se zaměřením na transfer technologií je podmíněna dostatečnou osvětou a maximálním množstvím informací o těchto programech podpory.

11. ZÁVĚR

V první části práce jsem zmínila důležitost vědy a výzkumu ve spojitosti s inovacemi. Vysvětlila pojem MSP z pohledu České republiky tak z pohledu Evropské Unie. Zmínila se o výhodách a nevýhodách malých, středních podniků, o jejich důležitosti

pro ekonomiku státu a zároveň o problému jejich konkurenceschopnosti. S ohledem na konkurenceschopnost těchto podniků jsem se pak zaměřila na inovace jako na jeden z hlavních aspektů zvyšující možnost konkurenceschopnosti.

Dále jsem analyzovala systém podpory MSP v ČR v roce 2003. Podala obecný přehled programů podpor se zaměřením na podpory MSP související s inovacemi, transferem technologií, tzn. s vědou a výzkumem v ČR i v EU. V této části práce jsem se také zaměřila na popis 6. Rámcového Programu, který je aktivitou evropské unie spojený s transferem technologií a inovacemi, viz příloha č. 8. Program podpory MSP, který je uplatňován i v ČR a jímž se zabývá RKO Liberec, pro kterou by měla být má práce přínosem.

V praktické části mé práce jsem nejdříve charakterizovala RKO Liberec a podala seznam všech devíti okresů (spadajících pod RKO Liberec), viz příloha č. 10. Zejména z internetových stránek jsem získávala údaje a informace o jednotlivých okresech. Také jsem informace získávala z různých publikací, neboť jsem se často setkávala, s tím že internetové stránky okresních měst byly v tehdejší době ve fázi přípravy, což mi ztížilo získávání informací. Proto jsem využívala další zdroje jako byly ročenky, bulletiny, a jiná periodika. Údaje o okresech jsem se snažila získat také písemným kontaktem prostřednictvím e-mailu s okresními hospodářskými komorami, s městskými úřady a pod. Bohužel odpovědi se mi nedostalo a to i po opakované žádosti o poskytnutí informací pro moji diplomovou práci. Popřípadě se mi dostalo odpovědi, že mnou požadované informace nemají k dispozici. Tyto údaje jsem utřídila u všech okresů do hlavních pěti oblastí. Profil všech okresů jsem vyhotovila v popisné (slovní) podobě, ale i v podobě kvantifikační pro lepší přehlednost a popřípadě srovnatelnost okresů, viz příloha č. 11.

Poté jsem se zaměřila na malé a střední podniky se sídlem v zainteresovaných okresech. Jelikož se mi nepodařilo získat databázi malých a středních podniků v jednotlivých okresech (pravděpodobně ani neexistuje, což vyvozují z odpovědi na mé žádosti posílané e-mailem na různé komory apod.), za základní databáze vhodné pro mou práci jsem si zvolila databázi členů organizace AIP a AVO. Dle výše zvolených kritérií

jsem vyfiltrovala výběrový soubor firem, s kterým jsem nadále pracovala, viz příloha č. 13, str. 1, tab. č. 29.

Pomocí tohoto výběrového souboru jsem se snažila zhodnotit vybrané podnikatelské prostředí a především charakterizovat zdravé podnikatelské prostředí vhodné pro transfer technologií. Vytvořila jsem kritéria, jež by měl podnik splňovat anebo alespoň se jim velmi přibližovat. Při jejich tvorbě jsem čerpala z projektu Leonardo [4] zaměřeném na hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi, a z jeho součásti, tj. dokumentu Mapa připravenosti podniků k inovacím. Kritéria rozhodující o vhodnosti podnikatelského prostředí pro transfer nových technologií jsem rozdělila na kritéria kvantifikační a kvalitativní. Kritérium kvantifikační odhaluje finanční zdraví podniku. Pro zajištění kritéria jsem volila metodu finanční analýzy, neboť propojení ukazatelů do soustav umožňuje nejen analyzovat, ale i syntetizovat určité poznatky o ekonomických procesech. Je tak možnost vidět účinky určité akce v celkových souvislostech.

Moji volbu vhodné metody finanční analýzy určovaly zejména hlediska:

- ✓ dostupnost dat, jejich struktura a spolehlivost,
- ✓ možnosti výpočetní techniky a softwaru, které jsem měla k dispozici,
- ✓ časový prostor a finanční zdroje, které lze analýze věnovat.

Cíl prováděné analýzy byl přirozeně nejdůležitějším hlediskem ovlivňujícím volbu vhodné metody finanční analýzy pro konkrétní případ.

Pro svou práci jsem si vybrala jednu z nejužívanějších paralelních soustav, a to soustavu podílových ukazatelů prof. Vysušila (viz Vysušil, 1994), označovaná jako tzv. „Rychlý test“. Jedná se o vybrání nejdůležitějších, tj. nejzávažnějších informací o podniku a z těchto údajů pak vytvoření soustavy absolutních a relativních ukazatelů, která se nazývá „Rychlý test“. Tato soustava vychází z údajů podvojného nebo jednoduchého účetnictví a obsahuje 22 absolutních ukazatelů, z nichž se pak vypočítávají ukazatelé poměrové. Dále je v tomto testu vytvořena soustava stavových a růstových norem těchto ukazatelů, s kterými se pak ukazatelé porovnávají. „Rychlý test“ dává manažerovi do ruky neocenitelný nástroj pro hodnocení a řízení podniku k prosperitě.

Na výše uvedený „Rychlý test“ jsem si vypracovala metodiku v Excelu a tu pak aplikovala na každé firmě ve dvou výběrových souborech, viz příloha č.13, str. 2, 3 nebo č. 14, str. 2, 3. Vypracování metodiky a samotná aplikace znamenala potřebu přenést a utřídit získaná data do tabulek dle potřeby, dát datům či tabulkám určitý formát vhodný pro práci v Excelu. Dále jsem provedla potřebné výpočty pomocí vzorců. K výsledným hodnotám jednotlivých ukazatelů jsem přiřadila odpovídající normy a provedla porovnání výsledných hodnot ukazatelů s těmito normami. Pro rychlejší orientaci a přehlednost v množství čísel jsem použila barevného značení. Hodnoty ukazatelů, jež byly shodné s hodnotami norem jsem ponechala černé. Hodnoty, které se odchylovaly od normy do 50ti procent této normy jsem označila oranžově. Hodnoty, jež se odchylovaly od normy více než-li 50ti procenty této normy jsem označila červeně,³⁶ viz příloha č.13, tab. č. 32, 33, 34 nebo příloha č. 14, tab. č. 43, 44, 45. Možnost většího odchýlení (50% do normy) jsem volila, neboť jsem si byla vědoma, že různorodý charakter činnosti jednotlivých podniků společně s dalšími faktory výrazně ovlivňuje jejich provozní cykly, a tedy i finanční výkazy³⁷. Dále jsem přenesla vývoj hodnot jednotlivých ukazatelů v časové řadě do grafické podoby, viz příloha č. 13, graf č. 2 nebo příloha č. 14, graf č. 3.

Pro lepší přehlednost (jaké ukazatele dělaly firmě větší či menší potíže) jsem plnění norem ukazatelů roztřídila na plnění absolutních a plnění podílových ukazatelů. Přičemž i plnění norem absolutních ukazatelů jsem dále rozložila na plnění ukazatelů rozvahových a výsledkových. K takto rozděleným skupinám ukazatelů jsem přidělila jejich strukturu plnění norem. Při vyjádření procentního plnění norem jsem výsledné hodnoty ukazatelů firmy rozčlenila do tří skupin. Jedná se o skupiny - ukazatele v normě (černá), ukazatelé s menším vychýlením (oranžová) a ukazatelé s větším vychýlením (červená), viz příloha č. 13, tab. č. 35 - 37 nebo příloha č. 14, tab. č. 46 – 48.

³⁶ Toto značení jsem nedodržela pouze v případě růstových norem absolutních ukazatelů. Důvodem bylo vědomí, že může dojít k většímu vychýlení ukazatelů od norem negativním směrem na základě ozdravného procesu podniku. Uvádím příklad negativního poklesu celkových aktiv z důvodu odprodeje nepotřebného skladového materiálu či zařízení, rostoucí odpisy z důvodu nákupu nového výrobního zařízení apod.

³⁷ Z hlediska charakteru vykonávané činnosti lze podniky roztřídit do tří skupin, a to podniky provozní s výrobním cyklem: peněžní prostředky-materiál-zásoby zboží-pohledávky; podniky obchodní: peněžní prostředky-zásoby zboží; podniky v oblasti služeb: peněžní prostředky-pohledávky

Při konečném hodnocení firmy jsem vycházela ze struktury plnění norem podílových ukazatelů danou firmou, viz příloha č. 13, tab. č. 38 nebo příloha č. 14, tab. č. 49. Důvodem mé volby pro podílové ukazatele byl fakt, že se několikrát struktura plnění norem absolutních a podílových ukazatelů protichůdně rozcházela. Z odborné literatury je mi známo, že absolutní hodnoty ukazatelů samy o sobě poskytují relativně malou informaci o finanční situaci daného podniku. Nedostatečnou informaci od absolutních ukazatelů je vždy nutno doplnit o ukazatele poměrové. Proto jsem pro provedení odpovídajícího srovnání podniků volila ukazatele poměrové. Pouze tam, kde procentní plnění norem podílových ukazatelů bylo shodné, jsem přihlédla k procentnímu plnění norem absolutních ukazatelů.

Hodnocení finančního zdraví firmy jsem vztáhla k nejpozději možným dostupným datům, tzn. k poslednímu roku, v příp. dat za tři a více let, k posledním dvou rokům, viz příloha č.13, tab. č. 39 nebo příloha č. 14, tab. č. 50. Mým cílem bylo hodnotit připravenost vybraného podnikatelského prostředí pokud možno nejbližší současnosti. Pro odhad vývoje finančního zdraví podniku v budoucnosti je současný a minulý vývoj podniku zachycený základními metodami finanční analýzy jakýmsi odrazovým můstkem, základnou. Pro tento případ je k dispozici již výše zmiňovaný graf, který zachycuje vývoj ukazatelů firmy, viz příloha č. 13, graf č. 2 nebo příloha č. 14, graf č. 3. Ve vývoji subjektů je vždy obsažena určitá dávka setrvačnosti, i když je zcela jistě vždy ovlivněn významnými změnami uvnitř podniku i vně podniku.

Na závěr bych chtěla říci, že analýza poměrových ukazatelů má široké uplatnění pro její snadnost, časovou nenáročnost, nenáročnou proveditelnost, možnost časového vývoje. Avšak jsem si vědoma, že skrývá některá úskalí: omezení interpretace na dobré či špatné, obtížnost vyhodnocení výsledků analýzy v případě, kdy část ukazatelů vykazuje příznivé a část nepříznivé hodnoty. Chtěla bych tímto zdůraznit, že nelze stoprocentně hodnotit společnost pokud není osoba pověřena provedením finanční analýzy dopodrobna seznámena se skutečným stavem podniku. Také bych ale chtěla zdůraznit, že získání informací potřebných pro výpočet finanční analýzy je v dnešní době značně obtížné.

Z dat, které se mi podařilo získat jsem došla k závěru, že vybrané podnikatelské prostředí v regionální působnosti RKO je připraveno na podporu MSP zaměřenou na transfer technologií. Firmy z výše uvedeného vybraného podnikatelského prostředí splňují podmínky podpory MSP dle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ale také jako věrohodní kandidáti na transfer technologií splňují kritérium dostupnosti informací.

Další kritéria rozhodující o vhodnosti podnikatelského prostředí pro transfer nových technologií jsou kritéria kvantifikační a kvalitativní. Kvantifikační hledisko odráží finanční zdraví firmy. Toto kritérium firmy taktéž splňují, neboť pomocí finančních analýz bylo prokázáno, že v celku má vybrané podnikatelské prostředí dobré finanční zdraví. Kvalitativní hledisko odráží vnitřní prostředí firmy. I v tomto případě firmy splňují kritérium, pokud přijmeme hypotézu vyřčenou v podkapitole 9.1. Hypotézu opřenou o předpoklad, že firmy, které se již účastní Rámcového programu spojeného s transferem technologií (5. RP), mají kvalitní vnitřní proinovační prostředí. Potom při porovnání finančního zdraví firem, které se již účastní 5. RP a finančního zdraví potenciálních klientů pro transfer technologií (kandidátů pro 6. RP), mohu usuzovat o stejné kvalitě vnitřního proinovačního prostředí. Při porovnání finančního zdraví vybraného podnikatelského prostředí s vybraným podnikatelským prostředím složeným z firem účastnících se 5. RP byla potvrzena shodnost, viz v práci tab. č. 21 a č. 22. Tedy i toto kritérium je splněno. Toto kritérium je možné ověřit pomocí zaslání výše zmiňovaného dotazníku, který jsem vytvořila, viz příloha č. 12. Při návrhu dotazníku jsem se taktéž inspirovala z projektu Leonardo [4], jenž je zaměřený na hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi, a z jeho součástí, tj. dokumentu Mapa připravenosti podniků k inovacím. Z hlediska omezeného rozsahu mé diplomové práce jsem tuto dotazníkovou formu přenechala jako možnost navazující diplomové práce. Z obdobného důvodu jsem se rozhodla přiložit většinu vytvořených příloh k mé diplomové práci ve formě média pro přenos dat, tj. CD. V příloze č. 10, č. 11 a v příloze č. 13, č. 14 je k dispozici v tištěné podobě pouze prvních několik stran pro ilustraci jakým způsobem jsem zpracovala data u každého okresu a u každé firmy. Důvodem je velké množství zpracovávaných informací o devíti okresech a o 68mi firmách. Nechtěla jsem odradit čtenáře svazkem silnějším o dalších téměř 250 stran příloh.

Národní i evropské programy nabízejí MSP různé možnosti podpory vědy a výzkumu a zapojení se do společných projektů univerzit a výzkumných organizací. Inovační rozvoj je značně nákladný a představuje vysoké nároky na všechny využitelné zdroje. I velmi silné organizace často spojují své síly ke společnému výzkumu a vývoji, aby se tak dokázaly vyrovnat se značnými náklady, které jsou s tím spojeny. Možnosti a podmínky vstupu a účasti ČR v rámcových programech jsou velkou výzvou k prezentaci schopností výzkumné a vývojové sféry České republiky zařadit se po bok evropských (i mimoevropských) výzkumných a vývojových subjektů, dále výzvou mající i významný charakter organizační - jde o zkoušku toho, zda jsme schopni organizačně zvládnout zajištění účasti v těchto rozsáhlých programech.

Úplným závěrem bych chtěla říci, že mě tato práce obohatila o praktické zkušenosti, poznatky o velké neutříděnosti dat nejrozličnějšího charakteru a o neochotě podat jakékoli informace. Věřím, že má práce je taktéž značným přínosem pro RKO Liberec.

Seznam použité literatury

- [1] <http://www.vyzkum.cz/narpol/npv12-1po.html#I1> - Národní zájem ČR
- [2] <http://www.komora.cz/komentare/vyzkum.html> - Význam výzkumu a vývoje pro konkurenceschopnost české ekonomiky, 2002
- [3] The Sixth Periodical Report on The Development of the Regions of the EU, European Commission Brussels, 1999
- [4] Skalický J., Šlechtová Y., Vacík E., Vacek J.: Hledání inovačních příležitostí a práce s inovacemi. Vydavatelství ZČU. projekt Leonardo. Plzeň, 2001
- [5] http://www.vyzkum.cz/legisl/koncepce/vav_mpo.doc - Národní politika výzkumu a vývoje, MPO, 2000
- [6] <http://www.komora.cz/komentare/vyzkum.html>
- [7] <http://www.vyzkum.cz/index.asp?link=narpol/npv12-1po.html>
- [8] OECD, Frascati Manual 1992 Proposed Standard Practice for Survey of Research and Experimental Development, OECD, September 1992
- [9] Čtvrtletní periodikum: Inovační podnikání a transfer technologií 1/2001
- [10] Šťastná B.: Stimulace socioekonomického rozvoje a posílení hospodářské soudržnosti regionů za pomoci nástrojů strukturální politiky EU. TUL. Liberec, 2001
- [11] K.M.Wijg: Knowledge Management: An Introduction and Perspective, The Journal of Knowledge Management, 1997
- [12] http://veda.fsv.cuni.cz/doc/jelinkova_aspol.doc - Politika zakládání MSP v ČR - srovnání projektu CEPAC v Děčíně a Jablonci nad Nisou
- [13] OHK Brno: Podpůrné programy pro podnikatele. Brno, 2000
- [14] ČMRZB, a. s.: Programy podpory malého a středního podnikání v České republice 2003. Praha, 2003
- [15] Hrdinová E.: Malé a střední podnikání a jeho podpora, semestrální práce z předmětu hospodářská politika. TUL. Liberec, 2001
- [16] <http://www.businessinfo.cz/Default.asp?MainPage=pub/pubFullView.asp&pub->

NewsID=4712&forNewsID=4712&pubTreeID=1000503 - Politika podpory malého a středního podnikání na období do roku 2004

- [17] <http://www.hkcr./komentare/postaveni.html>
- [18] http://www.crr.cz/rp/index_rp.html
- [19] ČMRZB, a. s.: Programy podpory malého a středního podnikání v České republice. Praha, 2003
- [20] ŠMEJKALOVÁ, D.: Od přidružení ke členství v Evropské unii. Sv. 5. 1. vyd., MPO ČR. Praha, 1999
- [21] Čtvrtletní periodikum: Inovační podnikání a transfer technologií 3/2001
- [22] Overview of the Phare Programme and the New-Accession Funds. Commission of the European Communities. Brussels, March 2000
- [23] TC AV ČR: 6. Rámcový program v kostce 2002 – 2006. Technologické centrum AV ČR. Praha, 2003
- [24] Sůvová H.: Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači. Bankovní institut. Praha, 2000
- [25] Ing. Jiří Vacek (editor), doc. Ing. Jiří Skalický Csc., Ing. Yvona Šlechtová a kol.: Mapa připravenosti podniku k inovacím. Vydavatelství ZČU. Plzeň, 2001
- [26] Prof. Vysušil J.: Finance v centru pozornosti. PROFESS. Praha, 1992
- [27] Prof. Vysušil J.: Péče o zdravý organismus firmy. PROFESS. Praha, 1997
- [28] Rydvalová P., Žuková H.: Absorpce vládních programů podpor malého a středního podnikání v roce 2003. str. 19 – 24. E + M 3/2003. VI. Ročník. ISSN. TUL. Liberec, 2003
- [29] MPO: Podpora podnikání v české republice 2003. Praha, 2003
- [30] <http://www.tc.cz/nko6> - 6. Rámcový program EU (2002 – 2006)

<http://www.mucl.cz/mesta.obce.cz/vyhledat2.asp?okres=3501&vzhled=ul> - 13k - 11

<http://www.mvcr.cz/adresa/okresy/ceska.html> - 7k

<http://www.osbd.cz/> - 22k - 11

<http://www.statnisprava.cz/ebe/ciselniky.nsf/i/0511> - 33k

http://www.regiony-cr.cz/ceska_lipa.htm - 20k - 11

<http://www.oku-cl.cz/index2.html> - 20k
<http://www.clipa.cz/> - 15k -
<http://www.komora.cz/>
<http://www.cmzrb.cz>
<http://www.arp.cz>
<http://www.spcr.cz>
<http://www.cepac.cz>
<http://www.czechtrade.cz>
<http://www.mpo.cz>
<http://www.mudecin.cz>
<http://www.updecin.cz>
<http://www.ohkbrno.cz>
<http://www.crr.cz>
<http://www.hkcr.cz>
<http://www.technoprofil.cz>
<http://www.avo.cz>
<http://www.aipcr.cz>
<http://ww.tc.cz>
<http://www.mrr.cz>
<http://www.statnisprava.cz>
<http://www.vlada.cz>
<http://www.vyzkum.cz>
<http://www.tc.cas.cz>
<http://www.rra.cz>
<http://www.czso.cz>

ohkbrno@ohkbrno.cz
e.svatorova@arp.cz
agentura@arp.cz
bartova@cmzrb.cz
crr@crr.cz
hospodarska.komora.semily@gmail.cz
info@cmzrb.cz
info@khkliberec.cz
info@ohkdecin.cz
info@ohkjablonec.cz
info@hkcr.cz
hrubesova@hkcr.cz

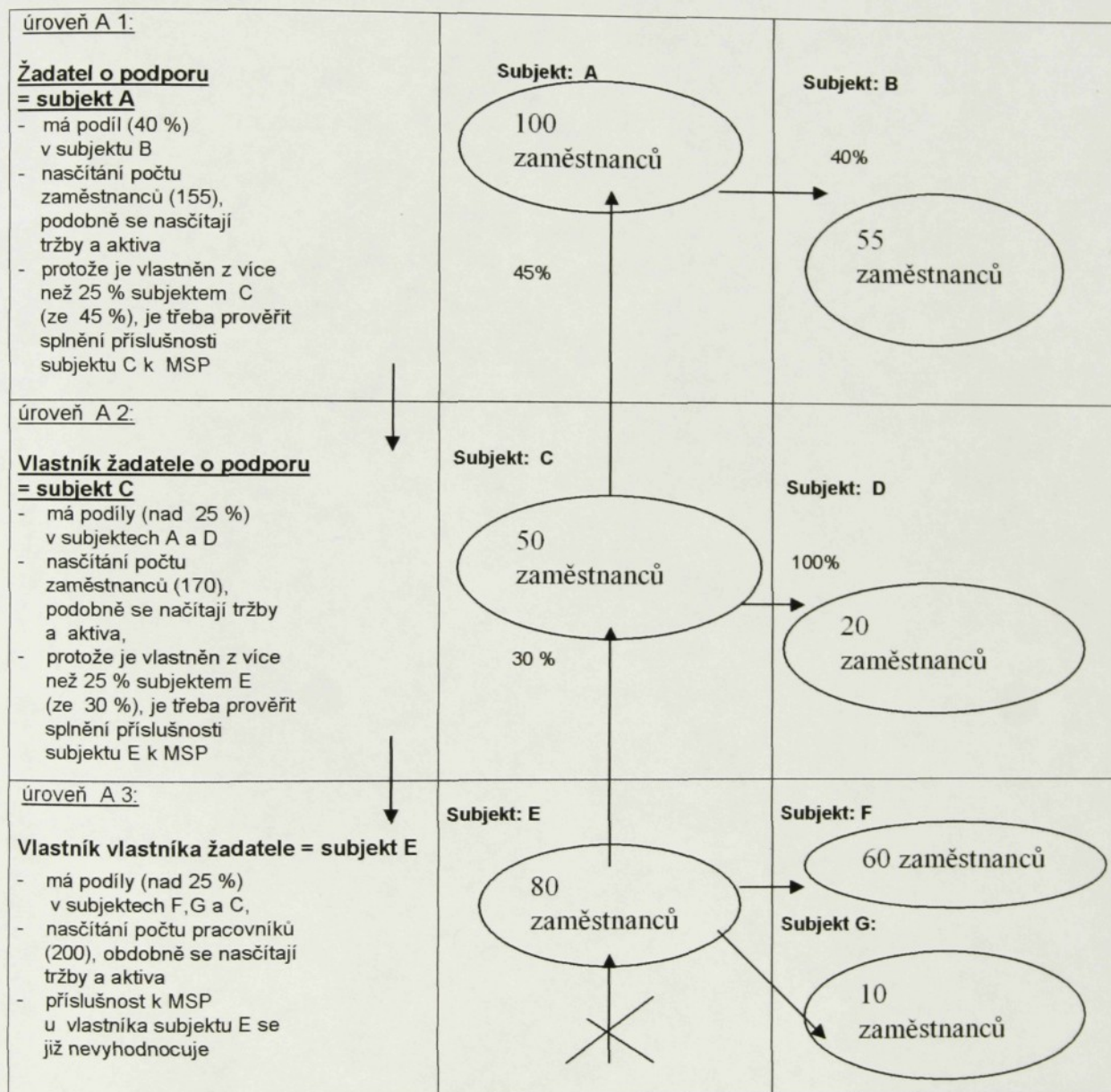
manek@ohkdecin.cz
jrhkvr@labit.cz
kubu@mpo.cz
prikrylova@mpo.cz
milan.prasek@oku-tu.cz
mpo@mpo.cz
musil@khkliberec.cz
ohkbrno@ohkbrno.cz
ohkjc@jicinet.cz
ohkjicin@seznam.cz
posta@mujicin.cz
rhkhradec@rhkhradec.cz

Seznam příloh

1. Postup při vyhodnocení “nezávislosti” žadatele o podporu – praktický příklad (1 str.)
2. Oblasti podpory malého a středního podnikání – Výňatek ze zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře MSP (1 str.)
3. Program podpory pro MSP – PORADENSTVÍ (2 str.)
4. Výběr aktérů podpor MSP v ČR (4 str.)
5. Třetí víceletý program EU pro malé a střední podniky (1 str.)
6. Program EU - Leonardo da Vinci (1 str.)
7. Program EU - Pátý rámcový program pro mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji (1 str.)
8. Program EU - Šestý rámcový program - Zjednodušený přehled (5 str.)
9. NINET – Informační struktura pro 6. RP v ČR (2 str.)
10. Charakteristika okresů (4 str.)
11. Okresy v číslech (5 str.)
12. Dotazník (5 str.)
13. Hodnocení finančního zdraví firem v regionální působnosti RKO Liberec (4 str.)
14. Hodnocení finančního zdraví firem účastnících se 5. RP (4 str.)
15. CD

Postup při vyhodnocení “nezávislosti” žadatele o podporu – praktický příklad

Tab. č. 22: Postup při vyhodnocení “nezávislosti” žadatele o podporu

Zdroj: ČZRMBS, as.,: Programy podpor malého a středního podnikání v ČR, Praha, 2003

Subjekt A splňuje podmínku nezávislosti u žadatele o podporu z programů podpory MSP. Shodným způsobem je třeba postupovat při hodnocení kritéria výše čistého obrátu resp. aktiv. Při tomto hodnocení tedy platí, že proces posuzování nezávislosti u žadatele je ukončen u „vlastníka vlastníka žadatele“ (úroveň A3) a tím, že se posuzuje (na této třetí úrovni) pouze splnění kritéria počtu zaměstnanců a ekonomických ukazatelů.

Oblasti podpory malého a středního podnikání

Výňatek ze zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře MSP

Podpora může být poskytnuta na:

- a) projekty zaměřené na investice,
- b) výchovu a vzdělávání ve vzdělávacích programech středních škol ukončených výučním listem,
- c) zvyšování odbornosti dospělých,
- d) hospodářské a technické poradenství,
- e) projekty sdružení pro rozvoj malých a středních podnikatelů a k posílení jejich postavení na trhu,
- f) získávání informací o podnikání,
- g) projekty výzkumu a vývoje, jejichž výsledky malí a střední podnikatelé využívají,
- h) projekty v regionech se soustředěnou podporou státu a v ostatních regionech, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů,
- i) vytváření nových pracovních míst,
- j) navazování kontaktů a spolupráce se zahraničními partnery a účast na vnitrostátních i zahraničních výstavách a veletrzích,
- k) zavedení systémů zajišťujících zvýšení kvality produkce a řízení podniků a využití služeb podporujících zvýšení konkurenceschopnosti,
- l) projekty zaměřené na investice spojené s ochranou životního prostředí, poskytování technických informací a poradenských služeb nebo vybraných provozních nákladů určených na činnosti spojené s ochranou životního prostředí.

Program podpory pro MSP – PORADENSTVÍ

Navrhovatel programu: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Poskytovatel podpory: Agentura pro rozvoj podnikání

1. Předmět a účel podpory

Cílem programu je umožnit osobám připravujícím se na podnikání, malým a středním podnikatelům (MSP) v ČR získat cenově zvýhodněné odborné služby podnikatelského poradenství, informace a služby podnikatelských inovačních center pro inovační MSP. Program je financovaný z prostředků státního rozpočtu a z finančních prostředků Phare.

Služby poskytované v rámci programu podporují zejména zakládání nových podnikatelských subjektů, vytváření nových pracovních míst, zkvalitnění managementu a ekonomickou stabilitu MSP a rozvoj inovačních MSP.

2. Vymezení příjemců podpory

Dotace poskytované z finančních prostředků Phare jsou poskytovány jen osobám připravujícím se na podnikání a malým podnikatelům na území okresů Semily, Jablonec nad Nisou, Liberec, Česká Lípa, Litoměřice, Ústí nad Labem, Děčín, Most, Louny, Chomutov, Teplice, Karlovy Vary, Sokolov, Cheb, Tachov, Domažlice, Klatovy, Prachatice (pro Phare CBC CZ9914.03.02 - Německo) a okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Jihlava, Třebíč, Znojmo, Břeclav, Hodonín, Brno – město, Brno – venkov.

3. Podmínky programu

Podnikatelská aktivita, včetně připravované, musí mít charakter průmyslové, stavební nebo řemeslné výroby, služeb, včetně zdravotnických a lékárenských, obchodu a hromadné osobní dopravy regionálního významu s výjimkou taxislužby, vymezený seznamem odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ).

4. Druhy podpor

Po dobu platnosti programu lze jednomu žadateli poskytnout pouze jednu dotovanou službu typu úvodní konzultace. Celková výše zvýhodnění poskytnutých služeb, tj. úvodní konzultace a odborné poradenské služby, nesmí u dotací ze státního rozpočtu přesáhnout 30 000 Kč za rok a u dotací z prostředků Phare 20 000 Kč za program. Podporovány nebudou projekty obchodní činnosti s vyšším než 20 % podílem tržeb z prodeje zboží dováženého příjemcem podpory ze zahraničí na celkových tržbách.

5. Dotace na služby podnikatelského poradenství

- Podpora inovačních firem v BIC,
- Školení podnikatelů,
- Dotace na služby Asociace podnikatelek a manažerek (APM).

6. Účast v dalších programech

Účast v tomto programu nevylučuje možnost účasti v dalších tuzemských nebo zahraničních programech na podporu podnikání.

7. Doba trvání programu

Prostředky Phare jsou pro příhraniční oblasti s Německem zajištěny do 30. července 2003 a pro příhraniční oblasti Rakouska jsou zajištěny do 30. září 2003.

8. Náležitosti žádosti o poskytnutí podpory a způsob jejího předložení

Služby financované z prostředků státního rozpočtu jsou poskytovány prostřednictvím ARP, RPIC, BIC a APM. Služby financované z finančních prostředků Phare jsou poskytovány prostřednictvím RPIC a BIC.

Výběr aktérů podpor MSP v ČR

➤ Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)

Problematika MSP je v kompetenci právě tohoto ministerstva, které je navrhovatelem plošných programů na podporu MSP pro území celé ČR - Záruka, Kredit, Trh, Start, Speciál, Kooperace, Marketing, Poradenství, Malé půjčky a Design. Start je jediným programem, jehož cílem je umožnit a podpořit pomocí zvýhodněných úvěrů vstup do podnikání a jeho rozvoj v počáteční fázi pro podnikatele vstupující poprvé do podnikání. Ostatní programy jsou určeny pro již existující malé a střední podniky.

➤ Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)

Jedním z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, který podporuje vznik malých a středních podniků, realizovaný prostřednictvím úřadů práce je přidělení *dotace registrovaným uchazečům o zaměstnání na podnikání, hmotná podpora zaměstnavatelům, kteří zřídí nová pracovní místa pro uchazeče o zaměstnání, Investiční pobídky* v gesci MPSV.

➤ Agentura pro rozvoj podnikání

ARP je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Předmětem činnosti je podpora MSP v souladu se zákonem č. 299/1992 Sb., zejména v těchto oblastech:

- poradenských, informačních a vzdělávacích služeb,
- vyhledávání a využívání zahraniční pomoci MSP,
- spolupráce se státní správou a s podnikatelskými institucemi.

K hlavním činnostem ARP patří funkce řídicí jednotky programu Phare pro podporu MSP v ČR. Spravuje síť 22 Regionálních poradenských a informačních středisek (RPIC), které poskytují MSP cenově zvýhodněné poradenské a informační služby. Činnost RPIC je částečně dotována z prostředků programů Phare, proto je tedy možné cenové zvýhodnění služeb pro malé podnikatele. Pod správou ARP je také síť 5ti

Podnikatelských inovačních center (BIC), které také mohou, na základě podpory v rámci programu Phare, jednak poskytovat cenově zvýhodněné služby pro malé a střední podnikatele, či přímo nabízet začínajícím inovačním firmám zázemí ve vlastním areálu BIC. Jejím základním cílem je koordinace činností členů sítě podporujících rozvoj malých a středních podniků v jednotlivých regionech České republiky.

➤ Fond rizikového kapitálu

Fond rizikového kapitálu, s. r. o. je dceřinnou společností Nadace pro rozvoj regionů, jejímž zakladateli jsou Ministerstvo pro místní rozvoj a Delegace komise Evropských společenství v Praze. Fond umožňuje MSP v počáteční fázi rozvoje financování růstových projektů formou přímé majetkové účasti či nezajištěné úvěru. I když v zahraničí, např. v USA je rizikový kapitál jedním z nejvýznamnějších zdrojů financování pro MSP, v podmínkách ČR se tato forma finanční pomoci malým podnikům zatím příliš neosvědčila.

➤ Národní vzdělávací fond

NVF je nezávislá nezisková organizace, která byla založena roku 1994 a která usiluje o zlepšení kvality poradenských a informačních činností v oblasti vzdělávání, trhu práce a průmyslu, o vnášení evropského rozměru do vzdělávání poradenských pracovníků a optimalizaci propojení těchto činností mezi ČR a zeměmi EU. Jejím hlavním úkolem je podporovat rozvoj, přípravu a re-strukturalizaci lidských zdrojů prostřednictvím nových vzdělávacích programů, vzdělávacích kurzů pro rozvoj managementu v podnicích či zahraničních stáží. Podporuje MSP prostřednictvím spolupráce s velkými podniky rozšířením vlivu a zodpovědnosti velkých podniků za rozvoj v daném regionu. K jeho hlavním cílům patří:

- Rozvíjet celoživotní vzdělávání.
- Zvyšovat kvalitu a efektivnost rozvoje lidských zdrojů.
- Podporovat zaměstnanost a sociální rozvoj.

➤ Česká agentura na podporu obchodu – Czech Trade

Czech Trade je příspěvkovou organizací Ministerstva průmyslu a obchodu. V současné podobě vznikla v roce 1997. Jejím hlavním úkolem je poskytovat informační,

poradenské a podpůrné služby podnikům se zájmem o export. Konkrétně činnost Czech Trade spočívá například v poskytování informací z mezinárodních databází, provádění zahraničněobchodních analýz či vydávání teritoriálních publikací pro exportéry a investory.

➤ Česká agentura pro zahraniční investice – CzechInvest

Služby Czechinvestu:

- Pomoc při získávání investičních pobídek.
- Poskytování informací o možnostech investování v ČR.
- Vyhledávání vhodných výrobních prostor/stavebních pozemků.
- Pomoc při vyhledávání místních dodavatelů a potenciálních partnerů pro společný podnik.
- Pomoc při organizaci setkání s místními partnery.
- Pomoc při jednání se státními orgány na celostátní i místní úrovni .

➤ Českomoravská záruční a rozvojová banka a. s.

Na základě zákona byla v roce 1992 založena ČMZRB a. s., jako instituce zprostředkující finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu (SR) na podporu malých a středních podniků.

Je tedy poskytovatelem podpory v rámci řady programů zaměřených na podporu malých a středních podniků vyhlášených MPO a MPR. Jde o programy využívající jako formu podpory především zvýhodněné úvěry, příspěvky na úhradu úroků a záruky za úvěry poskytované komerčními bankami. Shromažďuje jednotlivé podnikatelské záměry a posuzuje plnění všech kritérií, tzn. rozhoduje o šťastlivcích, kteří podporu získají.

Banka sama není nijak dotována, funguje na tržních principech, státní dotace (prostředky SR) pouze spravuje. Jejími akcionáři jsou MPO (majoritní) a několik našich největších peněžních ústavů.

Kromě výše uvedených institucí pracuje na území ČR i celá řada dalších, zaměřujících se na podporu konkrétnějších oblastí podnikatelských aktivit, např.:

- ***Na podporu regionálního rozvoje:*** organizace Centrum pro regionální rozvoj ČR, Business Support Centre při Fakultě podnikatelské VUT Brno, Regionální rozvojová agentura ČR zřízená Ministerstvem pro místní rozvoj.
- ***Na podporu inovačního podnikání:*** Asociace inovačního podnikání, která pod sebou sdružuje Vědeckotechnické parky či Podnikatelská inovační centra.
- ***Na podporu jakosti:*** České společnosti pro jakost pomáhající vedením firem při aktivitách vedoucích ke zlepšování jakosti výrobků a služeb a podpoře zlepšování životního prostředí a zavádění příslušných ISO norem a mezinárodních standardů. Sdružení pro Cenu ČR za jakost propůjčuje značku Czech Made kvalitním českým výrobkům a službám.

Třetí víceletý program EU pro malé a střední podniky

ZÁKLADNÍ CÍLE PROGRAMU

Tento program umožňuje počínaje rokem 1998 českým malým a středním podnikům se zapojit do 5 dílčích programů. Dříve byl třetí víceletý program otevřen pouze pro malé a střední podniky z EU. Program má pět hlavních cílů:

- zjednodušovat administrativní a legislativní prostředí,
- zlepšovat finanční prostředí,
- podporovat mezinárodní spolupráci,
- zvyšovat konkurenceschopnost a zlepšovat přístup k výzkumu, inovacím a odbornému výcviku,
- podporovat podnikatelství a skupiny vhodné zvláštního zájmu.

PROGRAMY A TYPICKÉ PROJEKTY

Dnes již existuje 5 programů, které jsou již k dispozici českým malým a středním podnikům.

1. Program ***Euro Info Correspondence Centres*** je zaměřen na informační podporu malým a středním podnikům, jako například řešerše o existující evropské legislativě ve velmi specifických oblastech, řešerše o potencionálních partnerech pro podnik, apod.
2. Program ***Europartenariat*** umožňuje malým a středním podnikům z různých států EU a nyní i z některých asociovaných zemí střední a východní Evropy navázat kontakt k založení nebo rozvoji obchodní spolupráce.
3. Program ***Interprise*** podporuje partnerství v oblasti průmyslu a služeb v Evropě a je zaměřen na podporu místních, regionálních a národních iniciativ skupin malých a středních podniků.

4. Program *Distributive Trade* umožňuje přípravu malých a středních podniků z obchodního sektoru na podmínky volného trhu v rámci EU.
5. Program *Crafts and Small Enterprises* podporuje malé a střední podniky, které patří do sektoru řemesel.

ZDROJE INFORMACÍ NEBO KONTAKTNÍ OSOBY

- pro program Euro Info Centres je kontaktní institucí Centrum pro regionální rozvoj, tel.: 02/ 24 86 13 51, fax: 02/24 86 13 20;
- pro programy Europartenariat a Crafts and Small Enterprises je kontaktní institucí Hospodářská komora ČR, tel.: 02/ 24 09 61 11, fax: 02/24 09 62 22;
- pro program Distributive Trade je kontaktní institucí Svaz obchodu ČR, tel.: 02/ 24215373, fax: 02/ 24230606.

DOPROVODNÉ OBLASTI, PROGRAMY NEBO ZDROJE

Program Evropské komise na podporu založení joint-ventures a programy na podporu podnikání financované Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Program EU - Leonardo da Vinci

ZÁKLADNÍ CÍLE PROGRAMU

Cílem projektu je všeobecně podpořit vzdělávání. Program je velmi složitý a obsahuje několik různých částí, např. část určena na financování vzdělávání zaměstnanců v podnicích.

TYPICKÉ PROJEKTY

Projekty mohou být přenosem know-how mezi podniky, školení, výměny, apod. Program Leonardo neumožňuje financování infrastrukturních projektů.

PODMÍNKY PRO ÚČASTNÍKY

Projekty musí prokazovat spolupráci mezi minimálně 3 subjekty (podniky, univerzity, místní správa, organizace apod.) z minimálně 3 různých zemí, z nichž minimálně dva subjekty musí být ze zemí EU a jeden subjekt ze země účastnící se programu Phare.

ZDROJE INFORMACÍ NEBO KONTAKTNÍ OSOBY

- Evropská komise, paní Besancon, tel.: 00-32-2/2270117, fax: 2270101;
- Národní vzdělávací fond v Praze, Václavské nám.23, Praha 1, pan Střítecký nebo pan Coufalík, tel.:02/24214533, fax: 02/24214533;
- European Training Foundation , tel: 00-39-11/6302222, fax: 00-39-11/6302200.

DOPROVODNÉ OBLASTI, PROGRAMY NEBO ZDROJE

Jiné akce a financování organizuje Národní vzdělávací fond (viz kontakty).

Program EU - Pátý rámcový program pro mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji

ZÁKLADNÍ CÍLE PROGRAMU

Program je zaměřen na aplikovaný výzkum (nepodporuje základní výzkum). Dnes je do něj zapojeno více než 30 zemí, včetně přidružených zemí.

TYPICKÉ PROJEKTY

5. RP sestává ze čtyř tematických programů a tří programů horizontálních.

Tematické programy:

1. Kvalita života a zacházení se živými zdroji.
2. Uživatelsky přátelská informační společnost.
3. Konkurenceschopný a udržitelný růst.
4. Energie, životní prostředí a udržitelný rozvoj.

Horizontální programy:

1. Posílení mezinárodního významu výzkumu EU.
2. Podpora inovací a účasti malých a středních podniků.
3. Zlepšování lidského výzkumného potenciálu a socio-ekonomické znalostní základny.

TRVÁNÍ PROGRAMU

1998 - 2002 - 5. Rámcový program EU pro mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji.

ZDROJE INFORMACÍ NEBO KONTAKTNÍ OSOBY

- Informační středisko FEMIRC-CZ (České inovační centrum), Rozvojová 135, 165 02 Praha 6, tel: 02/ 20390203, fax: 02/ 325630, <http://www.tc.cas.cz/femirc.htm>;

- databáze CORDIS: <http://apollo.cordis.lu/fifth/home.html>;
- MŠMT ČR: <http://www.msmt.cz>;
- Úřad vlády ČR: <http://www.veda.cz>.

DOPROVODNÉ OBLASTI, PROGRAMY NEBO ZDROJE

Programy: COST, INCO-Copernicus, EUREKA, CONTACT, programy odporované českou vládou v oblasti výzkumu a vývoje.

Program EU – 6. Rámcový program – zjednodušený přehled

Základním cílem 6.RP je přispět k vytvoření Evropského výzkumného prostoru (**European Research Area - ERA**). Projekt ERA směřuje ke vzniku společné výzkumné politiky, jejímž prostřednictvím si Evropa udrží konkurenceschopnost v globální znalostní společnosti 21.století.

I. Základní principy 6. RP:

- integrovat výzkum ve vybraných tematických prioritách;
- vytvořit nástroje, které
 - povedou k silnějšímu propojení národních, regionálních a dalších evropských aktivit;
 - zajistí vysokou efektivitu řešení výzkumných problémů a patřičnou autonomii řešitelských týmů;
- umožní takové strukturování výzkumu, které zajistí Evropě významnou pozici v rozvíjení lidských zdrojů a v mezinárodní spolupráci ve vědě a výzkumu.

II. Celkový rozpočet 6. RP

A. Zaměření a integrace výzkumu

Rozpočet v mil €

➤ 1.) Tematické priority

1. Genomika a biotechnologie pro zdraví	2255
- z toho: Pokročilá genomika pro zdraví	1100
Boj proti pohlavním chorobám	1155
2. Technologie informační společnosti	3625
3. Nanotechnologie a nanovědy, multifunkční materiály	
a nové výrobní procesy a nástroje	1300
4. Letectví a kosmický výzkum	1075
5. Kvalita a zdravotní nezávadnost potravin	685
6. Trvale udržitelný rozvoj, globální změny a ekosystémy	2120
- z toho: Trvale udržitelné energetické systémy	810

Trvale udržitelná povrchová doprava	610
Globální změny a ekosystémy	700
7. Občané a vládnutí ve znalostní společnosti	225

➤ 2.) Specifické aktivity

Podpora politik a předvídání vědec. a technologických potřeb	555
Horizontální výzkumné aktivity pro MSP	430
Specifická opatření na podporu mezinárodní spolupráce	760

B. Aktivity "Posilování základů ERA"

Rozpočet v mil. €

Podpora koordinace aktivit	280
Podpora rozvoje politik	50

C. Aktivity "Strukturování ERA"

Rozpočet v mil. €

Výzkum a inovace	290
Lidské zdroje a mobilita	1580
Výzkumné infrastruktury	655
Věda a společnost	80

III. Tematické priority podrobněji

3. 1 Genomika a biotechnologie pro zdraví

3. 1. 1 Pokročilá genomika pro zdraví

- výzkum se má soustředit na pochopení a vysvětlení základních buněčných procesů, identifikaci genů a jejich biologickou funkci.

3. 1. 2 Potírání hlavních chorob

- zlepšení strategií od prevence až po léčbu, důraz na individuálně optimalizovanou léčbu.

3. 2 Technologie informační společnosti (IST) - posílení konkurenceschopnosti a technologické základny

- specializace a koncentrace (vznik silných týmů)
- dlouhodobé cíle
- kombinace flexibility projektů a rychlé implementace

3. 3 Nanotechnologie a nanovědy, ...

3. 3. 1 Nanotechnologie a nanovědy

3. 3. 2 Inteligentní multifunkční materiály

3. 3. 3 Nové produkční procesy a zařízení

- inovační podnikání, mezinárodní sítě, nové hybridní technologie, které kombinují nanotechnologie, materiálovou vědu, inženýring, informační technologie, biologické vědy a vědu o ŽP,
- synergický efekt mezi technologií a organizací.

3. 4. Letectví a kosmický výzkum

3. 4. 1 Aeronautika - politika "jednotného evropského leteckého prostoru"

3. 4. 2 Kosmický výzkum

3. 4. 3 Satelitní telekomunikace

- vývoj technologií propojení
- návaznost na program IST

3. 5 Kvalita a zdravotní nezávadnost potravin

Vytvoření integrované vědecké a technologické základny pro

- výrobní a distribuční postupy přátelské k životnímu prostředí, zajišťující bezpečnější a zdravější potraviny,
- kontrolu zdravotních rizik souvisejících s potravinami a ŽP - využití biotechnologických metod.

Interakce s tématy:

- genomika, biotechnologie (nutrigenomika)
- nanotechnologie (výr. postupy a hosp. s odpady)
- IST (sledovatelnost)
- trvale udržitelný rozvoj (ekosystémy, koloběh vody)

3. 6 Trvale udržitelný rozvoj, ...

3. 6. 1 Trvale udržitelné energetické systémy

3. 6. 2 Trvale udržitelná povrchová doprava

3. 6. 3 Globální změny a ekosystémy

3. 7 Občané a vládnutí ve znalostní společnosti

- vliv rozšiřování EU
- flexibilní politika v oblasti zaměstnanosti

- vzájemné ovlivňování odlišných kulturních skupin žijících v Evropě
- koordinace administrativních postupů
- kulturní dialog mezi evropskými a neevropskými zeměmi
- tvorba databází
- vývoj kvalitativních a kvantitativních ukazatelů (statistika)

Další informace o tematických prioritách je možné získat na internetové adrese
<http://www.cordis.lu/rtd2002/fp-activities/areas.htm>

IV. Nástroje 6.RP

- Integrované projekty (IP)
- Síť excellence
- Další nástroje a typy projektů

Týmy z kandidátských zemí se projektů 6.RP mohou účastnit se stejnými právy a povinnostmi jako týmy z členských států EU.

integrováné projekty

- *Cíl*
 - dosažení náročných, jasně definovaných vědeckých a technologických cílů (předpokladem je sdružení "kritického množství" aktivit a zdrojů v prioritní oblasti)
 - zvýšení konkurenceschopnosti Evropy
- *Délka trvání*
 - 3 - 5 let; může být prodloužena
- *Účastníci*
 - nejméně 3 nezávislé právní subjekty ze 3 různých členských států EU nebo států, z nichž alespoň 2 musí být z EU nebo kandidátské země (změna oproti 5.RP)
 - vyšší minimální počet účastníků může být určen pracovním programem
 - očekává se nicméně, že počet účastníků bude dosahovat v průměru 9

Sítě excellence

➤ *Cíl*

- posílení vědecké a technologické kvality určité výzkumné oblasti sdružením "kritického množství" zdrojů a znalostí na evropské úrovni
- snížení roztržitosti evropského výzkumu
- trvalá integrace výzkumných kapacit
- dlouhodobé a multidisciplinární cíle
- vytvoření "virtuálních center excellence"
- společný program aktivit
- vysoká úroveň samostatnosti řízení

➤ *Délka trvání*

- 5 nebo více let (i po ukončení podpory Evropské komise)

➤ *Účastníci*

- nejméně 3 nezávislé právní subjekty ze 3 různých členských států EU nebo států, z nichž alespoň 2 musí být z EU nebo kandidátské země (změna oproti 5.RP)
- vyšší minimální počet účastníků může být určen pracovním programem
- očekává se, že počet účastníků dosáhne nejméně 6 (velké sítě mohou sdružovat až několik stovek výzkumníků)

Další nástroje a typy projektů

- "Stupně k excelenci" - tj. projekty cílově orientovaného výzkumu, s nimiž je pozitivní zkušenost z 5.RP
- Specifické koordinační a podpůrné aktivity
- Specifické výzkumné projekty pro malé a střední podniky (MSP) - projekty typu CRAFT a "kolektivní výzkum" (pro sdružení a asociace MSP - celková podpora MSP bude oproti 5.RP zvýšena o 50% a dosáhne až 15% rozpočtu tematických priorit 6.RP)
- Specifické cílené výzkumné a inovační projekty
- Integrované aktivity pro infrastruktury
- Aktivity k podpoře lidských zdrojů a mobility

NINET – Informační infrastruktura pro 6. RP v ČR

Pro zajištění úspěšné účasti České republiky v projektech mezinárodní spolupráce ve VaV byla v průběhu roku 2000 uvedena v činnost národní informační infrastruktura pro 6. Rámcový program EU NINET (National Information NETwork).

Základním prvkem je “Národní kontaktní organizace” (NKO), která soustřeďuje “Národní kontaktní body” (National Contact Points, NCP) pro tematické a horizontální programy 6. Rámcového programu. Šíření potřebných informací v regionech a průmyslových a podnikatelských sektorech zajišťuje nově vytvořená síť “regionálních kontaktních organizací” (RKO) a “oborových kontaktních organizací” (OKO), které jsou voleny tak, aby byly informacemi o 6. RP rovnoměrně pokryty regiony ČR s vysokou koncentrací výzkumu, vývoje a inovačního podnikání, a aby byl vyváženě zastoupen univerzitní/akademický výzkum a průmysl/malé a střední podniky. Regionální kontaktní organizace spolupracují s národní kontaktní organizací.

Některé větší podniky, univerzity a výzkumné ústavy vytvořily tzv. “institucionální kontaktní body”. Jsou to jejich zaměstnanci, kteří zajišťují informovanost o 6. Rámcovém programu uvnitř svých institucí. Informační infrastrukturu NINET doplňují “další informační zdroje”, např. podnikatelská centra BIC, Regionální poradenská a informační centra RPIC, poradenské agentury apod., které napomáhají při šíření informací svým členům nebo klientům.

Základním cílem informační infrastruktury NINET je přispět:

- k úspěšné mezinárodní spolupráci ČR v oblasti VaV v rámci EU,
- k optimální návratnosti prostředků vložených do 6. RP ze státního rozpočtu,
- k optimálnímu využití těchto prostředků formou jejich využití v praxi.

Hlavní úkoly informační infrastruktury lze shrnout:

- zajistit úplnou a včasnou informovanost národní VaV základny o příležitostech financování VaV projektů z 6. RP,
- poskytovat všestrannou pomoc při přípravě návrhů projektů pro 6. RP,
- vyhledávat v případě potřeby partnery (v ČR i v zahraničí) do výzkumných konsorcií předkládajících projekt,
- přispět k maximální účasti průmyslu a malých a středních podniků v projektech,
- zajistit monitorování úspěšnosti ČR ve výběrových řízeních Evropské komise,
- vypracovávat přehled výsledků VaV projektů 5. RP a zajistit jejich zpřístupnění co největšímu okruhu potenciálních uživatelů.

Další informační zdroje:

- všeobecné informace **<http://europa.eu.int>,**
- všeobecné informace z výzkumu **<http://europa.eu.int/comm/research>,**
- informace o výzkumných programech **<http://www.cordis.lu>,**
- žádosti o informace **research@cec.eu.int,**
- domácí stránka - **http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html.**

CHARAKTERISTIKA OKRESŮ

Česká Lípa	str. 2
Liberec	str. 3
Semily	str. 5
Jablonec nad Nisou	str. 6
Tab. č. 1 - Okresy Libereckého kraje v číslech	str. 7
Trutnov	str. 8
Jičín	str. 10
Náchod	str. 11
Mladá Boleslav	str. 12
Děčín	str. 13
Tab. č. 2 - Trutnov, Jičín, Náchod, Mladá Boleslav, Děčín v číslech	str. 15

OKRES LIBEREC

Okres Liberec patří mezi *nejseverněji* položené okresy České republiky. Jeho severní hranice je zároveň státní hranicí s Polskou a Spolkovou republikou Německo. Rozlohou 925 km² zaujímá okres Liberec 29,2 % plochy územně správního celku Libereckého kraje. Z celkové plochy okresu připadá 48,1 % na zemědělskou půdu, lesní porosty pokrývají 41,9 % plochy.

Krajské město Liberec, hlavní město Libereckého kraje, je šesté největší město ČR. Celková rozloha města činí 106,12 km² a tento údaj jej řadí na 10. místo v celé republice. Z toho 37,2 % představuje zemědělská půda, 62,8 % nezemědělská půda. Skoro polovina rozlohy zemědělské půdy pak připadá na louky a pastviny. Z celkové výměry nezemědělské půdy 2/3 tvoří lesní půda.

OBYVATELSTVO

Počet **159 344** trvale bydlících *obyvatel* okresu představuje 37,1 % z úhrnu obyvatel kraje. Hustotou zalidnění 172 obyvatel na 1 km² je okres nad průměrem České republiky (130 obyvatel). Územní rozmístění obyvatelstva okresu je značně nerovnoměrné a koncentruje se do městských sídel, ve kterých žije 85,1 % obyvatel. Významným střediskem osídlení je okresní město Liberec. Stotisícová koncentrace (k 2001 evidovali v Liberci 99.832 osob) trvale bydlícího obyvatelstva, pracovní příležitosti, silná ekonomická základna, vyšší občanská vybavenost vytváří z Liberce přirozené *centrum regionu*. Věkové složení obyvatel se v posledních letech mění. Klesá podíl dětské složky (0-14 let), naopak vzrůstá podíl obyvatel ve vyšších věkových skupinách.

HOSPODÁŘSTVÍ

Okres je oblastí se silnou *průmyslovou* základnou. K nosným průmyslovým odvětvím patří *výroby kovodělných výrobků, strojů a zařízení*, výrobků pro automobilový průmysl, textilní a plastikářský průmysl. Textilní průmysl se po roce 1990 dostal do hluboké deprese a jeho podíl na celkové výrobě, exportu i zaměstnanosti se v rámci

okresu snížil. Vedle průmyslu mají silné postavení i další národohospodářská odvětví, kterými jsou stavebnictví, doprava a spoje a terciální sféra. Přírodní a klimatické podmínky v okrese předurčují **prioritní postavení** živočišné výrobě. Rostlinná výroba je zaměřena na pěstování obilovin. V jižní části okresu se pěstuje ovoce a zelenina.

Město **Liberec** je známé jako průmyslové centrum severozápadních Čech. Po roce 1990 zde došlo k útlumu strojírenství a tradičního textilního průmyslu. Pokles podílu sekundéru postupně nahradil výrazný vzestup terciéru. Hospodářství tohoto města se obecně vyznačuje výraznou diverzifikací co do velikosti podniků, tj. velmi vysokým počtem malých a středních firem. Stejně tak je diverzifikovaná i odvětvová struktura v Liberci, v níž sice stále hraje nejvýznamnější roli průmysl, ale např. výrobní služby jsou z hlediska zaměstnanosti (cca 15 % zaměstnanců) řádově srovnatelné se spotřebními službami (cca 21 % zaměstnanců). Z hlediska počtu zaměstnanců zde převažují subjekty s menšími počty osob. Ekonomický potenciál města by se měl posílit v dalším období dobudováním průmyslové zóny.

TRH PRÁCE

Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2000 svojí hodnotou 7,29 % je na 33. Místě v republice a je **nejvyšší** ve srovnání s ostatními okresy Libereckého kraje. Míra nezaměstnanosti celé České republiky dosáhla k 31. 12. 2000 8,78 %. Trh práce se v posledních letech vyvíjel nepříznivě. Nejvyšší nezaměstnanost je v severní části okresu (mikroregion Frýdlant). Podíl jednotlivých problémových skupin na trhu práce v okrese Liberec se příliš nemění a situace na trhu práce je relativně stabilizovaná.

Liberec byl na konci roku 1999 hodnocen v rámci Akreditace ekonomického rozvoje jako město s dostatkem kvalifikované pracovní síly. A to nejen vzhledem k vysokému počtu nejrůznějších středních škol a učilišť, ale především díky existenci Technické univerzity. Již teď se však začíná projevovat v některých speciálních oborech mírný nedostatek kvalifikované pracovní síly a to většinou právě v technických profesích. Tento trend se projevuje i v jiných městech, více se studenti zajímají o humanitní studia.

DOPRAVA

V dopravním spojení okresu má významnou pozici silniční síť. Páteřní komunikací je převážně čtyřproudová komunikace ve směru jih - sever, vedoucí z Prahy do Liberce. V projekční fázi je prodloužení této komunikace na sever a napojení do *německé silniční sítě*. Okresem prochází jednokolejné železniční tratě, jejichž připojení na páteřní dvojkolejné tratě je ve stanicích vzdálených cca 80 - 150 km.

KULTURA - CESTOVNÍ RUCH

Okres Liberec má z geografického hlediska dobré předpoklady pro celoroční rekreaci. Především jeho centrum - město Liberec nabízí širokou škálu turistických aktivit. Okres nabízí široké možnosti kulturního i sportovního vyžití.

OKRESY V ČÍSLECH

Česká Lípa	str. 2
Liberec	str. 4
Semily	str. 6
Jablonec nad Nisou	str. 8
Trutnov	str. 10
Jičín	str. 12
Náchod	str. 14
Mladá Boleslav	str. 16
Děčín	str. 18

Okres Liberec

Tab. č. 23: ÚZEMÍ

Rozloha	925 km ² .
Podíl orné půdy (průměr ČR)	26,4 % (39,3 %).
Podíl lesů (průměr ČR)	41,9 % (33,4 %).
Krajinná charakteristika	Jádro okresu určuje výrazná kotlina mezi Ještědským hřbetem a Jizerskými horami; kromě těchto dvou vyšších celků převládají zvlněné pahorkatiny (průměrně 450 m n.m.).
Příslušnost do VÚSC	Liberecký kraj.

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=136>

Tab. č. 24: OBYVATELSTVO, OSÍDLENÍ

Počet obyvatel k 31.12.2000 (podíl žen)	159 344 (51,4 %).
Podíl věkové skupiny 0-14 let (průměr ČR)	17,2 % (16,6 %).
Podíl věkové skupiny 60 let a více (průměr ČR)	17,3 % (18,2 %).
Hustota obyvatelstva na km ² (průměr ČR)	172 (130).
Počet obcí k 1.1.2001	57.
Města (počet jejich obyvatel k 31.12.2000)	Liberec (99 155), Frýdlant (7 568), Hrádek nad Nisou (7 367), Chrastava (5 977), Nové Město pod Smrkem (4 047), Český Dub (2 909), Raspenava (2 848), Hodkovice nad Mohelkou (2 660), Hejnice (2 634).
Podíl obyvatel připadající na města (průměr ČR)	85 % (71 %).
Charakteristické rysy osídlení	Okres má dvě sídelně geografická těžiště - hlavní podél Lužické Nisy (velkoměstské a na okrajích suburbanizované), vedlejší podél Smědé (Frýdlantsko), které jsou značně individualizovány. Pro jih okresu (byl vždy český) je charakteristická podstatně drobnější sídelní síť.

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=136>

Tab. č. 25: ZAMĚSTNANOST, PODNIKÁNÍ, TRH PRÁCE

Evidenční počet zaměstnanců k 31.12.1999	47 530.
Podíl připadající na zemědělství, lesnictví a rybolov (průměr ČR)	2,2 % (5,2 %).
Podíl připadající na průmysl a stavebnictví (průměr ČR)	44,8 % (43,0 %).
Podíl připadající na ostatní odvětví (průměr ČR)	53,0 % (51,8 %).
Průměrná měsíční mzda v roce 2000 v Kč (průměr ČR)	12 277 (13 491).
Počet podnikajících fyzických osob k 31.12.1997	26831.
Počet nezaměstnaných k 31.3.2001	5 598.
Míra nezaměstnanosti k 31.3.2001 (průměr ČR)	7,20 (8,68).
Volná pracovní místa k 31.3.2001	1 195.

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=136>

EKONOMIKA

Sektory s hlavním podílem na tvorbě ekonomického produktu: průmysl, cestovní ruch.
Hlavní průmyslová odvětví: textilní, strojírenský, potravinářský průmysl.

Tab. č. 26: Přehled průmyslových podniků s 250 a více zaměstnanci, které mají ústředí na území okresu

Obchodní jméno	Sídlo	Počet zaměstnanců						
		5000 a více	4000 - 4999	3000 - 3999	2000 - 2999	1000 - 1999	500 - 999	250 - 499
TEXTILANA, AKCIOVÁ SPOLEČNOST	LIBEREC					1		
PEKM KNOBLOCH SPOL. S R.O.	LIBEREC					1		
PEGUFORM BOHEMIA A.S.	LIBEREC					1		
OTASS S.R.O.	LIBEREC 6						1	
MERITOR LVS LIBEREC A.S.	LIBEREC 8						1	
DAMINO CZ S.R.O.	FRÝDLANT V ČECHÁCH							1
KNORR - BREMSE SYSTÉMY PRO UŽITKOVÁ VOZIDLA,CR, S.R.O.	HEJNICE							1
MONROE CZECHIA S.R.O.	HODKOVICE NAD MOHELKOU							1
VULKAN AKCIOVÁ SPOLEČNOST	HRÁDEK NAD NISOU							1
BTR AUTOMOTIVE HOSE SYSTEMS S.R.O.	HRÁDEK NAD NISOU							1

PRAGA HRÁDEK N.N. A.S.	HRÁDEK NAD NISOU							1
GRUPO ANTOLIN BOHEMIA, A.S.	CHRASTAVA							1
TARMAC SEVEROKÁMEN A.S.	LIBEREC							1
PEKÁRNA LIBEREC A.S.	LIBEREC							1
LVZ, A.S.	LIBEREC							1
LITES, A.S.	LIBEREC							1
JIZERSKÉ PEKÁRNY, SPOL S R.O.	LIBEREC 10							1
INTEX, AKCIOVÁ SPOLEČNOST	LIBEREC 30							1
STEINEL ELEKTRONIK, K.S.	RASPENAVA							1
BENTELER ČR K.S.	STRÁŽ NAD NISOU							1

Zdroj: Český statistický úřad, Registr ekonomických subjektů, výpis k 19.6.2001

Zemědělské výrobní oblasti (podíl orné půdy v %): obilnářská (95), pícninářská (5).
Převládající zemědělská produkce: obiloviny, brambory, technické plodiny, mléko, maso.

Tab. č. 27: DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA - Poloha v silniční a železniční síti ČR:

Počet zvnějšíku přicházejících komunikací:	Dálnice	silnice pro motorová vozidla	silnice I. třídy čtyřpru- hové	silnice I. třídy ostatní	Želez- nice s vlaky EC, IC	ostatní železnice s rychlíky	vedlejší železni- ce
· z východního kvadrantu				2		1	1
· z jižního kvadrantu		1				1	
· ze západního kvadrantu				1		1	
Podíl trasy v % při nejrychl. spojení z okraje okresu do vybraných sídelních center:							
· Ústí nad Labem				100		100	
· Praha		90	7	3		100	

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=136>

Tab. č. 28: Silniční a železniční síť v okrese Liberec

Délka silnic k 31.12.1994	696,3 km.
Délka silnic v km na 100 km ² (průměr ČR)	74,6 (69,0).
Délka silnic v km na 10 000 obyvatel (průměr ČR)	44,3 (53,1).
Délka železnic k 31.12.1994	149,4 km.
Délka železnic v km na 100 km ² (průměr ČR)	16,2 (11,9).
Délka železnic v km na 10 000 obyvatel (průměr ČR)	9,4 (9,1).

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=136>

Příloha č. 12

Dotazník

DOTAZNÍK

Vážená paní, vážený pane,

Regionální kontaktní organizace Liberec (RKO Liberec) si Vás dovoluje oslovit prostřednictvím tohoto dotazníku za účelem zmapování připravenosti českých malých a středních podniků na inovace a transfer nových technologií.

Tento dotazník zahrnuje několik problémových okruhů, které souvisí s inovačním potenciálem firmy. Pečlivým vyplněním dotazníku získáte přehled o silných a slabších stránkách Vaší firmy a o tom, čem je třeba věnovat přednostně pozornost.

K jednotlivým dílčím problémovým okruhům Vám nabízíme vždy 4 alternativy odpovědi. Po jejich posouzení proveďte zaškrtnutím výběr té varianty odpovědi, která nejvíce vystihuje situaci ve Vaší firmě. Pokud považujete za nutné uvést doplňující informace, využijte volné řádky.

1. Představa o budoucnosti firmy

- a) o vzdálenější budoucnosti příliš neuvažujeme, důležitá je pro nás přítomnost a aktuální problémy
- b) ve firmě existuje určitá představa o budoucnosti firmy, není však podrobně písemně specifikována a rozpracována do plánu
- c) firma má písemně formulovanou vizi na 1 - 2 roky a sestavuje podle ní krátkodobé plány
- d) firma se snaží rozpracovávat svou vizi do podnikatelského plánu, sledujícího minimálně střednědobý výhled (3 - 5 let nebo 2 - 3 generace produktů)

•

2. Inovační programy firmy

- a) zpracovávají se pouze krátkodobé plány podle aktuálních tržních příležitostí, firma se programově inovacemi nezabývá
- b) plán je vytvářen na jeden kalendářní rok s přihlédnutím k momentální situaci firmy, na vytváření inovačních programů nemá firma dostatek zdrojů
- c) je zpracován orientační plán s výhledem na 2 - 3 roky dopředu, inovační programy jsou přijímány, když je firma donucena inovovat kvůli aktivitě konkurence na trhu
- d) podnikatelský plán počítá se zaváděním inovací jako nezbytným předpokladem pro dosažení vize firmy

•

3. Finanční ukazatele plánu

- a) firma nestanovuje finanční ukazatele plánu
- b) firma se snaží naplňovat obraty dané plánem tržeb, jiné ukazatele předem stanoveny nejsou
- c) ve firmě se provádí sledování nákladů s ohledem na provozní zisk, ostatní údaje s výjimkou objemu tržeb nejsou pro firmu podstatné
- d) cíle a strategie podnikatelského záměru jsou převedeny do jasných ukazatelů finančního plánu a každý obchodní případ je před přijetím podle nich posuzován

•

4. Sledování aktuálních vývojových trendů na trhu

- a) marketingové aktivity se neplánují a provádějí se spíše živelně jako rychlá reakce na změny trhu
- b) pro marketingové plánování má firma k dispozici pouze dílčí znalosti o vývoji trhu

- c) firma se snaží sledovat vývoj trhu a očekávaný trend bere v úvahu při přípravě marketingových aktivit
- d) vývoj trhu se pečlivě sleduje, zjištěné trendy jsou rozhodující pro plánování dlouhodobých marketingových aktivit

5. Sledování postojů zákazníků k produktu firmy

- a) zákaznické postoje se cíleně nesledují, protože negativní odezva se rychle objeví sama
- b) firma provedla v tomto směru několik nahodilých akcí
- c) spokojenost zákazníků se sleduje nepravidelně, zejména tehdy, když je třeba využít tyto informace pro další aktivity firmy
- d) ve firmě existuje a využívá se propracovaný systém pravidelného získávání názorů od zákazníků a tyto informace se zpětně promítají do aktivit firmy

6. Způsob přenášení tržních informací ve firmě

- a) existující poznatky z praxe jsou dostatečné a známé všem kompetentním pracovníkům, proto není zapotřebí se dalším získáváním a zpracováváním informací systematicky zabývat
- b) informace o trhu, zákaznících a konkurenci si obvykle zaznamenávají kompetentní pracovníci, pro další využití ve firmě nejsou systematicky sdíleny
- c) informace o trhu se evidují informačním systémem ve firmě, pracovníci je optimálně nevyužívají
- d) firma má kvalitní informační systém, který využívají kompetentní pracovníci

7. Budoucí konkurenceschopnost firmy v oboru

- a) není zavedeno sledování nových technologií v oboru
- b) tvůrčí pracovníci sledují vývoj know-how v oboru z vlastního zájmu
- c) tvůrčí pracovníci mají v náplni práce stanovenou povinnost sledovat vývoj know-how a nových technologií v oboru a začleňovat tyto poznatky do své práce
- d) je určen pracovník (nebo oddělení), který má na starosti sledování znalostí a nových technologií u konkurence a ve světě a pravidelně informuje vedení a pracovníky firmy

8. Změny používaných technologií

- a) firma si nemůže dovolit plánovat změny používaných technologií
- b) změny se zavádějí pod tlakem vnějšího prostředí spíše nahodile
- c) změny se zavádějí v souladu s plánem, po zavedení se jejich přínos dále specificky nesleduje a nevyhodnocuje
- d) změny technologií jsou naplánovány a vždy se hodnotí jejich účinek

•

9. Posuzování investiční návratnosti plánovaných změn ve firmě

- a) návratnosti investic se ve firmě věnuje malá pozornost
- b) návratnost investic se vyčísluje pouze v hrubých odhadech
- c) u důležitých a finančně náročných investičních akcí se napřed provádí podrobná finanční analýza
- d) investiční návratnost plánovaných změn je obvykle součástí studie proveditelnosti

•

10. Tvorba zdrojů určených na vývoj

- a) vývoj se nás bezprostředně nedotýká a proto na něj zatím nevyčleňujeme zdroje
- b) vývoj by byl pro firmu užitečný, v současné době pro něj firma nestačí vytvářet zdroje
- c) firma se snaží zajišťovat prostředky na vývoj z různých dostupných zdrojů, ale tyto často nepokrývají požadovanou výši
- d) prostředky na vývoj jsou součástí rozpočtu, mimo to se firma snaží najít i jiné dostupné zdroje pro vývoj

•

11. Informační systém

- a) informace potřebné pro operativní řízení se těžko získávají
- b) informace jsou sbírány, ale nejsou využívány efektivně pro zlepšení chodu firmy
- c) firemní informační systém je vhodný pro operativní řízení, ale neposkytuje zpracované informace pro strategické řízení
- d) existuje informační systém, který poskytuje lehce dostupné informace jak pro operativní, tak i strategické řízení

•

12. Externí audit kvality ve firmě

- a) externí partneři nepožadují prokazování kvality produktu, proto se tím firma doposud nezabývala
- b) firma se připravuje na externí audit kvality pro své budoucí obchodní partnery
- c) externí audity jsou ve firmě prováděny pouze ze strany zákazníků, firma sama žádné externí audity u svých dodavatelů neprovádí
- d) firma v rámci implementovaného systému kvality systematicky provádí externí audity kvality u svých dodavatelů a zároveň jsou takové audity prováděny ze strany zákazníků

•

13. Tvorba zdrojů na náklady vyvolané změnami norem, předpisů a legislativy v oblasti kvality a životního prostředí

- a) firma zdroje na takové činnosti není schopna vytvářet
- b) zdroje jsou vyhledávány a vytvářeny až tehdy, když dojde ke konfliktu se stávajícími normami a legislativou
- c) existuje určitý přehled o možných změnách norem a legislativy a vytvářejí se zdroje pro následnou realizaci potřebných změn ve firmě
- d) změny se soustavně monitorují vytvářejí se zdroje pro včasnou realizaci změn

•

14. Sledování inovační výkonnosti firmy

- a) při aktualizaci inovační strategie našeho podniku vycházíme z výsledků pravidelného hodnocení jeho inovační výkonnosti.
- b) Pokoušíme se co nejpřesněji přiřazovat náklady k výnosům z realizovaných inovací.
- c) Pravidelně posuzujeme, zda jsou právě prováděné inovační aktivity v souladu s dlouhodobými záměry podniku.
- d) Pravidelně srovnáváme skutečné a plánované výsledky inovační práce.

•

Hodnocení finančního zdraví firem v regionální působnosti RKO Liberec

Tab. č. 29: Seznam vybraných firem v regionální působnosti RKO Liberec

Pořadové číslo	FIRMA	IČO	PSČ	Počet zaměstnanců	Finanční zdraví
1	AIR PRODUCTS spol. s r. o.	41324226	405 30	100 - 199	D
2	ATMOS Engineering s. r. o.	11303344	294 21	100 - 199	B
3	AXL a. s.	60913959	513 01	100 - 199	C
4	B A T I S T s. r. o.	46507850	549 41	50 - 99	B
5	DESKO a. s.	46709444	468 61	100 - 199	B
6	ELITEX a. s.	00483150	460 01	6 - 9	B
7	ELITEX PRODUCTION a. s.	25008854	463 31	100 - 199	C
8	EMBA s. r. o.	15044572	512 47	100 - 199	B
9	EPRONA a. s.	45534357	512 44	100 - 199	B
10	Farmet a. s.	46504931	552 03	100 - 199	B
11	FEREX - ŽSO spol. s r. o.	46962883	660 85	250 - 499	C
12	FEROX a. s.	00008648	405 30	250 - 499	C
13	Frýdlantské strojírný - Rasl a syn a. s.	25006568	464 01	100 - 199	C
14	GEODÉZIE ČS a. s.	44569521	461 30	100 - 199	B
15	Glaverbel Liberglav s. r. o.	47784512	460 06	25 - 49	B
16	JABLOTRON s. r. o.	14864959	466 01	100 - 199	B
17	JESVA s. r. o.	60916958	549 01	100 - 199	C
18	JIZERSKÉ SKLO a. s.	46708278	468 71	100 - 199	B
19	KARNED a. s.	00657956	405 96	50 - 99	C
20	KOVOŠROT Děčín a. s.	47782978	405 01	200 - 249	B
21	Krkonošské vápenky Kunčice a. s.	48173029	543 61	100 - 199	B
22	LEMEX a. s.	46504915	507 81	50 - 99	B
23	LIGLASS a. s.	46708855	468 22	100 - 199	C
24	LITES a. s.	44569955	660 85	250 - 499	C
25	LUCAS AUTOBRZDY s. r. o.	47780576	466 01	25 - 49	B
26	MZD - Dobrovické strojírný a. s.	46351370	294 41	50 - 99	B
27	Rekufol spol. s r. o.	60277611	472 01	200 - 249	C
28	RETOS VARNSDORF s. r. o.	62739204	407 47	50 - 99	B
29	ROTEXTILE a. s.	45534233	512 44	200 - 249	C
30	R-TECH a. s.	46504761	547 36	1 - 5	B
31	SaToS a. s.	48171174	544 01	100 - 199	B
32	SEVEROCHEMA, družstvo pro chemickou výrobu, Liberec	00029220	460 10	100 - 199	B
33	Sklopísek Střeleč - EXIMOS a. s.	44795688	512 63	100 - 199	B
34	SILVER MACHINE a. s.	00673111	460 01	1 - 5	B
35	SWELL spol. s r. o.	49810634	508 01	50 - 99	B
36	TANEX PLASTY a. s.	13583808	551 01	100 - 199	B
37	TECHNOSKLO spol. s r. o.	46709347	468 24	100 - 199	B
38	Továrny textilních potřeb - ELITEX a. s.	00010936	466 04	50 - 99	D
39	UNITHERM s. r. o. divize slévárna	14868679	466 04	100 - 199	B
40	Zemědělská technika Lomnice	64829651	512 51	50 - 99	C
41	ZVU Slévárna a strojírna a. s.	25267809	542 42	50 - 99	B

Finanční analýza firmy AIR PRODUCTS spol. s r.o.

Tab. č. 30: Rozvaha (tis. Kč)

	4/1998	4/1999	4/2000
Aktiva celkem	1430915	1451845	1344276
Stálá aktiva	1227449	1211001	1152782
Oběžná aktiva	188950	227499	174891
Finanční majetek	14544	28822	7256
Pasiva celkem	1430915	1451845	1344276
Vlastní jmění	15051	-49859	-31666
Cizí zdroje	1330488	1449216	1329018
Dlouhodobé závazky	470416	430767	361808
Bankovní úvěry a výpomoci	757723	917000	906200

Zdroj: http://ipoint.financninoviny.cz/detail_subj.php?

Tab. č. 31: Výsledovka (tis. Kč)

	4/1998	4/1999	4/2000
Výkony a prodej zboží	520737	564167	635222
Přidaná hodnota	174313	202651	246969
Odpisy HIM a NIM	102308	157483	115800
Tvorba rezerv, Časové rozlišení	8310	13151	19127
Provozní hospodářský výsledek	22640	8272	99048
Finanční hospodářský výsledek	-46490	-75449	-67332
Hospodářský výsledek za účetní období	-25108	-64908	18192

Zdroj: http://ipoint.financninoviny.cz/detail_subj.php?

Tab. č. 32: Roční růst rozvahových položek

Roční růst v %	4/1999	4/2000	Norma ročního růstu
Aktiva celkem	1,46	-7,41	2,60
Stálá aktiva	-1,34	-4,81	2,90
Oběžná aktiva	20,40	-23,12	2,00
Finanční majetek	98,17	-74,82	2,50
Pasiva celkem	1,46	-7,41	2,60
Vlastní jmění	-431,27	36,49	3,00
Závazky celkem	6,06	-8,37	1,50

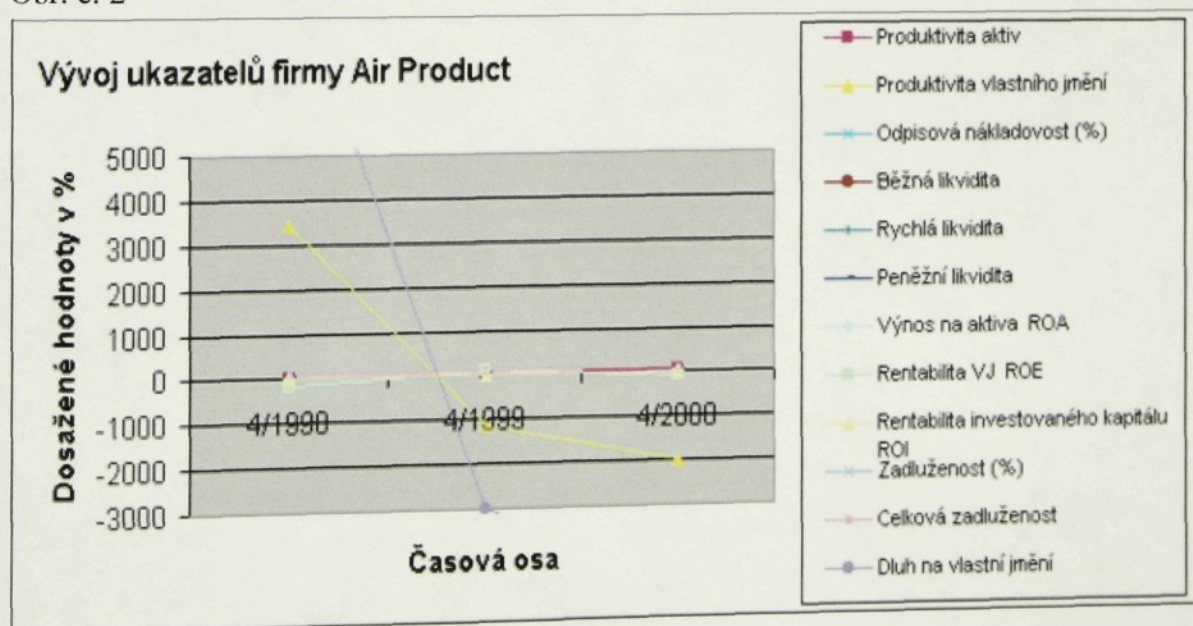
Tab. č. 33: Roční růst výsledkových položek

Roční růst v %	4/1999	4/2000	Norma ročního růstu
Výkony a prodej zboží	8,34	12,59	3,00
Přidaná hodnota	16,26	21,87	4,00
Odpisy HIM a NIM	53,93	-26,47	4,00
Hospodářský výsledek za účetní období	-158,52	128,03	8,00

Tab. č. 34: **Analýza poměrových ukazatelů**

Ukazatelé	4/1998	4/1999	4/2000	Stavové normy	
				meze	optima
Produktivita (%)					
Produktivita aktiv	36,39	38,86	47,25	min 250	výše než 250
Produktivita vlastního jmění	3459,82	-1131,52	-2006,01	min 500	výše než 500
Odpisová nákladovost (%)	19,65	27,91	18,23	max 4,0	3,5 - 4,0
Likvidita (%)					
Běžná likvidita	22,00	22,00	18,00	min 150	150 - 200
Rychlá likvidita	17,00	19,00	15,00	min 100	100 - 150
Peněžní likvidita	2,00	3,00	1,00	min 40	40 - 50
Rentabilita (%)					
Výnos na aktiva ROA	-1,75	-4,47	1,35	min 5	cca 10
Rentabilita VJ ROE	-166,82	130,18	-57,45	min 10	více než 10
Rentabilita investovaného kapitálu ROI	-1,67	-4,63	2,36	cca 8	více než 8
Zadluženost (%)					
Celková zadluženost	98,95	103,43	102,36	max 50	méně než 50
Dluh na vlastní jmění	9407,00	-3012,00	-4543,00	max 100	méně než 100
Krytí stálých aktiv	40,00	31,00	29,00	min 100	100 - 130
Aktivita					
Obrátka zásob	12,67	17,27	18,61	min 12	max hodnota
Obrat celkových aktiv	0,36	0,39	0,47	min 2,5	max hodnota
Obrat fixních aktiv	0,42	0,47	0,55	není stanoveno	max hodnota
Struktura - podíly složek (%)					
Vlastního jmění na celkových aktivech	1,05	-3,43	-2,36	min 50	výše než 50
Oběžných aktiv na celkových aktivech	13,20	15,67	13,01	max 70	méně než 66,7
Finančního majetku na celk. aktivech	1,02	1,99	0,54	min 10	výše než 10

Obr. č. 2

**PROCENTNÍ PLNĚNÍ RŮSTOVÝCH
NOREM ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ**

Tab. č. 35: u rozvahových ukazatelů

	4/1999	4/2000
v normě	42,85	14,28
s menším vychýlením od normy	42,86	28,58
s velkým vychýlením od normy	14,29	57,14

Tab. č. 36: u výsledkových ukazatelů

	4/1999	4/2000
v normě	75,00	75,00
s menším vychýlením od normy	0,00	0,00
s velkým vychýlením od normy	25,00	25,00

Tab. č. 37:

U ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ CELKEM

	4/1999	4/2000
v normě	54,54	36,36
s menším vychýlením od normy	27,28	36,37
s velkým vychýlením od normy	18,18	27,27

**PROCENTNÍ PLNĚNÍ STAVOVÝCH
NOREM PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ**

Tab. č. 38:

U PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ CELKEM

	4/1998	4/1999	4/2000
v normě	16,66	11,11	11,11
s menším vychýlením od normy	0,00	0,00	0,00
s velkým vychýlením od normy	83,34	88,89	88,89

Tab. č. 39: Hodnocení finančního zdraví firmy

HODNOCENÍ FINANČNÍHO ZDRAVÍ FIRMY	ROK
C	4/1998
D	4/1999
D	4/2000

Příloha č. 14

Hodnocení finančního zdraví firem účastnicích se 5. RP

Tab. č. 40: Seznam vybraných firem účastnicích se 5. RP

Pořadové číslo	FIRMA	ICO	PSČ	Počet zaměstnanců	Finanční zdraví
1	AQUATEST a. s.	44794843	15200	50 - 249	B
2	AQUATIS a. s.	46347526	60200	50 - 249	B
3	BAU PLUS A. S.	25607618	15000	50 - 249	B
4	Beskyd Fryčovice a. s.	45192901	73945	250 - 499	B
5	CENTRUM STAVEBNÍHO INŽENÝRSTVÍ a. s.	45274860	100 00	50 - 249	B
6	ČKD Blansko Engineering a. s.	25305034	67801	50 - 249	C
7	ELTODO DOPRAVNÍ SYSTÉMY S. R. O.	25755811	14200	50 - 249	B
8	EVEKTOR-AEROTECHNIK a. s.	25560280	68604	50 - 249	C
9	INSTITUT PRO TESTOVÁNÍ A CERTIFIKACI A. S.	47910381	76241	50 - 249	B
10	Kovohutě Příbram a. s.	46357149	261 81	250 - 499	B
11	LICOLOR a. s.	49903268	46002	50 - 249	C
12	MEGA a. s.	44567146	47127	50 - 249	B
13	PIVOVAR ČERNÁ HORA A. S.	25310887	69721	50 - 249	B
14	PRAGA HRADEK NAD NISOU A. S.	46708251	46334	50 - 249	B
15	ROCKWOOL a. s.	26165261	14000	250 - 499	C
16	Saint - Gobain Advanced Ceramics s. r. o.	25763121	51101	50 - 249	D
17	STÚ - E a. s.	63080460	11000	< 10	C
18	SUDOP PRAHA a. s.	25793349	13080	250 - 499	B
19	SVÚM a. s.	25797000	19011	50 - 249	B
20	SYNPO a. s.	46504711	53207	50 - 249	B
21	ŠKODA VÝZKUM s. r. o.	47718684	31600	50 - 249	B
22	THEMIS a. s.	00578142	75661	10 - 49	B
23	TZP a. s.	48171581	53901	50 - 249	B
24	UJP PRAHA a. s.	60193247	15610	50 - 249	C
25	VÍTKOVICE - Výzkum a vývoj spol. s r. o.	25870807	706 02	50 - 249	B
26	RESEARCH INSTITUTE OF INORGANIC CHEMISTRY LTD.	62243136	40001	50 - 249	B
27	VÚKV a. s.	45274100	15021	50 - 249	B
28	Výzkumný a zkušební letecký ústav a. s.	00010669	19905	250 - 499	B

Finanční analýza firmy AQUATIS a.s.

Tab. č. 41: Rozvaha (tis. Kč)

	4/1999	2/2000	4/2000	2/2001
Aktiva celkem	68505	65679	69748	82988
Stálá aktiva	28213	28267	28331	26499
Oběžná aktiva	39892	37351	40485	55634
Finanční majetek	15926	6931	5037	859
Pasiva celkem	68505	65679	69748	82988
Vlastní jmění	46584	50033	47966	53769
Cizí zdroje	20995	15644	21127	29217
Dlouhodobé závazky	0	0	0	0
Bankovní úvěry a výpomoci	0	0	0	0

Zdroj: http://ipoint.financninoviny.cz/detail_subj.php?

Tab. č. 42: Výsledovka (tis. Kč)

	4/1999	2/2000	4/2000	2/2001
Výkony a prodej zboží	136548	53070	129487	70436
Přidaná hodnota	63697	31823	66349	33536
Odpisy HIM a NIM	4461	2226	4302	2059
Tvorba rezerv, Časové rozlišení	2063	570	1709	0
Provozní hospodářský výsledek	4905	5302	5043	6436
Finanční hospodářský výsledek	-2789	-528	-260	-484
Hospodářský výsledek za účetní období	2116	4745	2768	5897

Zdroj: http://ipoint.financninoviny.cz/detail_subj.php?

Tab. č. 43: Roční růst rozvahových položek

Roční růst v %	2/2000	4/2000	2/2001	Norma ročního růstu
Aktiva celkem	-4,13	6,20	18,98	2,60
Stálá aktiva	0,19	0,23	-6,47	2,90
Oběžná aktiva	-6,37	8,39	37,42	2,00
Finanční majetek	-56,48	-27,33	-82,95	2,50
Pasiva celkem	-4,13	6,20	18,98	2,60
Vlastní jmění	7,40	-4,13	12,10	3,00
Závazky celkem	-28,63	39,22	34,14	1,50

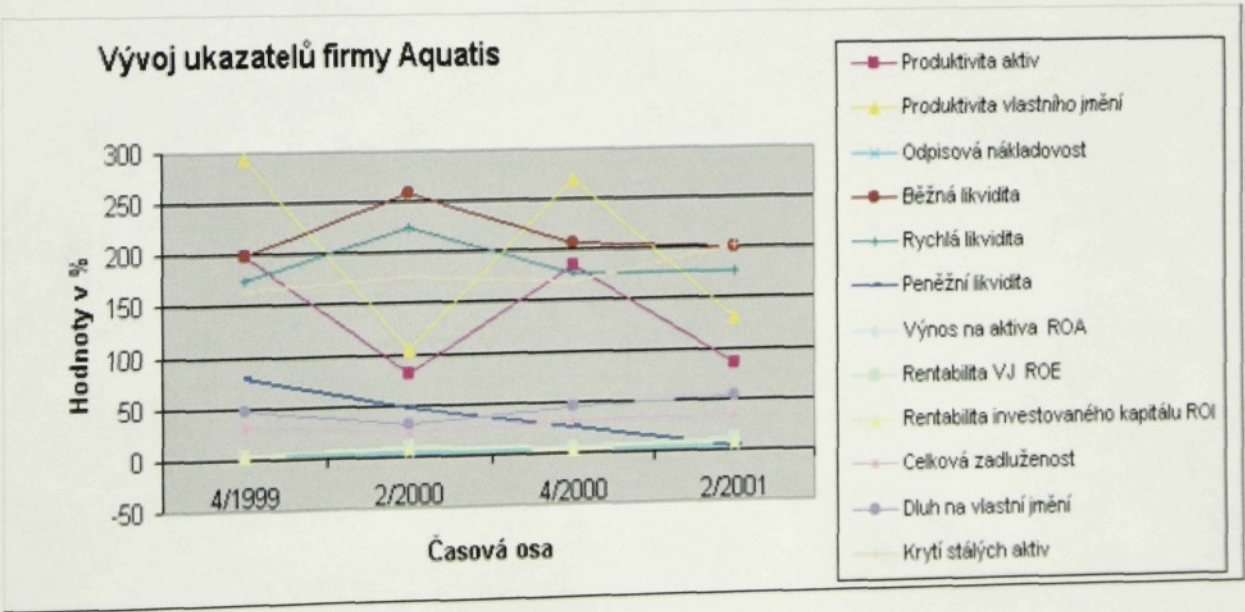
Tab. č. 44: Roční růst výsledkových položek

Roční růst v %	2/2000	4/2000	2/2001	Norma ročního růstu
Výkony a prodej zboží	-61,13	143,99	-45,60	3,00
Přidaná hodnota	-50,04	108,49	-49,46	4,00
Odpisy HIM a NIM	-50,10	93,26	-52,14	4,00
Hospodářský výsledek za účetní období	124,24	-41,66	113,04	8,00

Tab. č. 45: Analýza poměrových ukazatelů

Ukazatelé					Stavové normy	
	4/1999	2/2000	4/2000	2/2001	meze	optima
Produktivita (%)						
Produktivita aktiv	199,33	80,80	185,65	84,87	min 250	výše než 250
Produktivita vlastního jmění	293,12	106,07	269,96	131,00	min 500	výše než 500
Odpisová nákladovost (%)	3,27	4,19	3,32	2,92	max 4,0	3,5 - 4,0
Likvidita (%)						
Běžná likvidita	198,00	259,00	206,00	200,00	min 150	150 - 200
Rychlá likvidita	174,00	224,00	177,00	177,00	min 100	100 - 150
Peněžní likvidita	79,00	48,00	26,00	3,00	min 40	40 - 50
Rentabilita (%)						
Výnos na aktiva ROA	3,09	7,22	3,97	7,11	min 5	cca 10
Rentabilita VJ ROE	4,54	9,48	5,77	10,97	min 10	více než 10
Rentabilita investovaného kapitálu ROI	3,09	7,22	3,97	7,11	cca 8	více než 8
Zadluženost (%)						
Celková zadluženost	32,00	23,82	31,23	35,21	max 50	méně než 50
Dlůh na vlastní jmění	47,00	31,00	45,00	54,00	max 100	méně než 100
Krytí stálých aktiv	165,00	177,00	169,00	203,00	min 100	100 - 130
Aktivita						
Obrátka zásob	27,27	10,20	22,48	10,54	min 12	max hodnota
Obrat celkových aktiv	1,95	0,80	1,84	0,84	min 2,5	max hodnota
Obrat fixních aktiv	4,74	1,86	4,52	2,63	není stanoveno	max hodnota
Struktura - podíly složek (%)						
Vlastního jmění na celkových aktivech	68,00	76,18	68,77	64,79	min 50	výše než 50
Oběžných aktiv na celkových aktivech	58,23	56,87	58,04	67,04	max 70	méně než 66,7
Finančního majetku na celk. aktivech	23,25	10,55	7,22	1,04	min 10	výše než 10

Obr. č. 3

PROCENTNÍ PLNĚNÍ RŮSTOVÝCH NOREM
 ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ

Tab. č. 46: u rozvahových ukazatelů

	2/2000	4/2000	2/2001
v normě	14,28	57,14	71,43
s menším vychýlením od normy	42,86	28,58	0,00
s velkým vychýlením od normy	42,86	14,28	28,57

Tab. č. 47: u výsledkových ukazatelů

	2/2000	4/2000	2/2001
v normě	25,00	75,00	25,00
s menším vychýlením od normy	0,00	0,00	0,00
s velkým vychýlením od normy	75,00	25,00	75,00

Tab. č. 48:

U ABSOLUTNÍCH UKAZATELŮ CELKEM	2/2000	4/2000	2/2001
v normě	18,18	63,64	54,55
s menším vychýlením od normy	27,27	18,18	0,00
s velkým vychýlením od normy	54,55	18,18	45,45

PROCENTNÍ PLNĚNÍ STAVOVÝCH
 NOREM PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ

Tab. č. 49:

U PODÍLOVÝCH UKAZATELŮ CELKEM	4/1999	2/2000	4/2000	2/2001
v normě	66,67	61,11	55,56	50,00
s menším vychýlením od normy	16,66	22,22	27,77	22,22
s velkým vychýlením od normy	16,67	16,67	16,67	27,78

Tab. č. 50: Hodnocení finančního zdraví firmy

HODNOCENÍ FINANČNÍHO ZDRAVÍ FIRMY	ROK
B	4/1999
B	2/2000
B	4/2000
B	2/2001